

TÜRKİYE ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ

Üç Aylık Pazar Verileri Raporu

2012 Yılı 1. Çeyrek
Ocak-Şubat-Mart

Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme
Dairesi Başkanlığı

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Mayıs 2012, Ankara

İÇİNDEKİLER

1	GENEL PAZAR VERİLERİ	1
1.1	YETKİLENDİRME VE HİZMET TÜRLERİNE GÖRE İŞLETMECİ SAYILARI	1
1.2	İŞLETMECİ GELİRLERİ VE KÂRLARI	2
1.3	İŞLETMECİ YATIRIMLARI	5
1.4	TOPLAM TRAFİK	6
1.5	İSTİHDAM	9
2	SABİT PAZAR VERİLERİ	12
2.1	ABONE SAYILARI	12
2.2	SABİT PAZARDA GELİRLER	14
2.3	SABİTTEN ARAMA GELİRLERİ	16
2.4	SABİT PAZARDA TRAFİK HACMİ	18
2.5	KISA NUMARALAR	24
2.6	EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	25
2.7	AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	25
2.8	ABONE BAŞINA ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA	26
2.9	ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	27
2.10	SABİT NUMARA TAŞINABİLİRLİĞİ	27
2.11	SABİT PAZARDA YATIRIM	28
3	İNTERNET VE GENİŞBANT VERİLERİ	29
4	MOBİL PAZAR VERİLERİ	40
4.1.	ABONE SAYISI VE PENETRASYON	40
4.2.	MOBİL ABONE PROFİLİ	43
4.3.	MOBİL TRAFİK HACMİ	51
4.4.	EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	54
4.5.	KISA NUMARALAR	54
4.6.	SMS VE MMS	56
4.7.	MOBİL GELİR	57
4.8.	ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	61
4.9.	AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	63
4.10.	MOBİL YATIRIM	64
5	DİĞER HİZMETLER	66
5.1.	ALTYAPI HİZMETLERİ	66
5.2.	KABLOLU YAYIN HİZMETLERİ	67

5.1. UYDU HABERLEŞME HİZMETLERİ.....	68
5.2. UYDU PLATFORM HİZMETLERİ.....	69
5.5. GMPCS HİZMETLERİ.....	70
5.6. REHBERLİK HİZMETLERİ.....	71
5.7. OKTH HİZMETLERİ.....	72
6 SONUÇ.....	73

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1-1 TOPLAM GELİRLERİN DAĞILIMI, 2011, MİLYAR ₺	3
ŞEKİL 1-2 İŞLETMELERİN TOPLAM GELİRDEN ALDIĞI PAY, %.....	3
ŞEKİL 1-3 TOPLAM YILLIK ARAMA TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA.....	7
ŞEKİL 1-4 TOPLAM ÜÇ AYLIK ARAMA TRAFİK MİKTARLARI, MİLYAR DAKİKA	7
ŞEKİL 1-5 TRAFİK DAĞILIMI, %	8
ŞEKİL 1-6 TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	9
ŞEKİL 1-7 İSTİHDAM, 2012 1. ÇEYREK.....	9
ŞEKİL 1-8 İSTİHDAM DEĞERLERİNİN DAĞILIMI, 2012 1. ÇEYREK, %.....	10
ŞEKİL 1-9 TOPLAM İSTİHDAMIN EĞİTİM DURUMUNA GÖRE DAĞILIMI, 2012 1. ÇEYREK.....	10
ŞEKİL 1-10 TOPLAM İSTİHDAMIN KADIN-ERKEK DAĞILIMI, 2012 1. ÇEYREK	11
ŞEKİL 2-1 SABİT ABONE SAYISI VE PENETRASYON	12
ŞEKİL 2-2 YILLIK SABİT GELİRLERİN DAĞILIMI, %	15
ŞEKİL 2-3 SABİT ÜÇ AYLIK GELİRLERİN DAĞILIMI, %.....	15
ŞEKİL 2-4 SABİTTEN ARAMA GELİRLERİNİN DAĞILIMI, MİLYON ₺	16
ŞEKİL 2-5 STH-TT İLGİLİ HİZMET GELİRLERİNE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	17
ŞEKİL 2-6 STH-TT TELEFON HİZMETLERİ GELİRLERİNE GÖRE PAZAR PAYLARI, %	18
ŞEKİL 2-7 TÜRK TELEKOM TRAFİK DAĞILIMI, %.....	19
ŞEKİL 2-8 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (ŞEHİRİÇİ) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	20
ŞEKİL 2-9 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (ŞEHİRLERARASI) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	21
ŞEKİL 2-10 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (MOBILE DOĞRU) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %.....	21
ŞEKİL 2-11 STH – TT ÇAĞRI BAŞLATMA (YURTDIŞINA DOĞRU) TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	22
ŞEKİL 2-12 STH – TT SABİTTE SONLANDIRILAN ULUSLARARASI ÇAĞRI TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	23
ŞEKİL 2-13 STH – TT MOBİLDE SONLANDIRILAN ULUSLARARASI ÇAĞRI TRAFİĞİ KIYASLAMASI, %	23
ŞEKİL 2-14 STH-TT SABİTTEN BAŞLATILAN TOPLAM TRAFİKTEKİ PAYLARI, %.....	24
ŞEKİL 2-15 SABİT MOU, DAKİKA	26
ŞEKİL 2-16 SABİT ABONE BAŞINA ORTALAMA ÇAĞRI BAŞLATMA, DAKİKA	27
ŞEKİL 2-17 ARPU, ₺	27
ŞEKİL 2-18 TT’NİN YATIRIMLARI, MİLYON ₺.....	28
ŞEKİL 2-19 ÜÇ AYLIK TT YATIRIM MİKTARI, MİLYON ₺.....	28
ŞEKİL 3-1 GENİŞBANT İNTERNET ABONE SAYISI	29
ŞEKİL 3-2 XDSL ABONE SAYISI.....	31
ŞEKİL 3-3 TÜRKİYE VE OECD ÜLKELERİNİN BAĞLANTI TEKNOLOJİSİNE GÖRE SABİT İNTERNET PENETRASYON ORANLARI, %	32
ŞEKİL 3-4 HIZLARA GÖRE SABİT GENİŞBANT İNTERNET ABONELERİN DAĞILIMI, 2012 1. ÇEYREK	33
ŞEKİL 3-5 MOBİL BİLGİSAYARDAN İNTERNET ABONELERİNİN KULLANIMA GÖRE DAĞILIMI, 2012 1. ÇEYREK.....	34
ŞEKİL 3-6 MOBİL CEPTEN İNTERNET ABONELERİNİN KULLANIMA GÖRE DAĞILIMI, 2012 1. ÇEYREK.....	35
ŞEKİL 3-7 SABİT GENİŞBANT ABONELERİNİN İŞLETMECİ BAZINDA DAĞILIMI, %.....	35
ŞEKİL 3-8 TÜRKİYE VE BAZI OECD ÜLKELERİNİN NÜFUSA GÖRE SABİT-MOBİL GENİŞBANT PENETRASYON ORANLARI, %	36
ŞEKİL 3-9 “.tr” UZANTILI ALAN ADLARININ DAĞILIMI, 2012 1. ÇEYREK	37
ŞEKİL 3-10 IP ADRESİ ÜLKE BİLGİSİ	37
ŞEKİL 3-11 GÜVENLİ İNTERNET HİZMETİNDEN YARARLANAN ABONE SAYISI	38
ŞEKİL 4-1 MOBİL ABONE SAYISI VE TOPLAM NÜFUSA GÖRE PENETRASYON.....	40
ŞEKİL 4-2 MOBİL ABONE SAYISI VE 0-9 YAŞ HARIÇ NÜFUSA GÖRE PENETRASYON.....	41
ŞEKİL 4-3 FATURALI-ÖN ÖDEMELİ MOBİL GENİŞBANT ABONE SAYILARI, 2012 1. ÇEYREK, BİN	42
ŞEKİL 4-4 TÜRKİYE VE BAZI AB ÜLKELERİNİN MOBİL PENETRASYON ORANLARI, 2012 1. ÇEYREK, BİN	43
ŞEKİL 4-5 ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %.....	43
ŞEKİL 4-6 BAZI AB ÜLKELELERİ VE TÜRKİYE’DE ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %.....	44
ŞEKİL 4-7 3G ÖN ÖDEMELİ VE FATURALI MOBİL ABONE ORANLARI, %	45
ŞEKİL 4-8 İŞLETMECİ BAZINDA TOPLAM ABONE SAYILARI, MİLYON.....	45
ŞEKİL 4-9 TOPLAM TAŞINAN NUMARA SAYILARI.....	46

ŞEKİL 4-10 MNT KAPSAMINDA MOBİL İŞLETMELERİN NET GELEN ABONE SAYILARI, BIN	47
ŞEKİL 4-11 MOBİL İŞLETMELERİN ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	47
ŞEKİL 4-12 MOBİL İŞLETMELERİN ABONE KAYIP ORANLARI (CHURN RATE), %	48
ŞEKİL 4-13 İŞLETMELERİN BAZINDA ÖN ÖDEMELİ / FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	49
ŞEKİL 4-14 ÖN ÖDEMELİ ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	49
ŞEKİL 4-15 FATURALI ABONELERİN DAĞILIMI, %.....	50
ŞEKİL 4-16 ABONELERİN BİREYSEL-KURUMSAL BAZDA AYRIMI, %	50
ŞEKİL 4-17 MOBİL İŞLETMELERİN DÖNEMLERE GÖRE TOPLAM TRAFİK MİKTARLARI, ...	51
ŞEKİL 4-18 MOBİL İŞLETMELERİN TRAFİĞE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	52
ŞEKİL 4-19 MOBİL TRAFİK DAĞILIMI, %	53
ŞEKİL 4-20 MOBİL TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	53
ŞEKİL 4-21 DÖNEMLERE GÖRE MOBİL SMS VE MMS MİKTARI, MİLYON ADET	56
ŞEKİL 4-22 İŞLETMELERİN BAZINDA SMS SAYISI, MİLYAR ADET	57
ŞEKİL 4-23 İŞLETMELERİN BAZINDA MMS SAYISI, MİLYON ADET	57
ŞEKİL 4-24 YILLAR İTİBARIYLA MOBİL TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİNDEN ELDE EDİLEN GELİR, MİLYAR ₺.....	58
ŞEKİL 4-25 MOBİL TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİNDEN ELDE EDİLEN ÜÇ AYLIK GELİRLER, MİLYAR ₺.....	58
ŞEKİL 4-26 MOBİL İŞLETMELERİN GELİRE GÖRE PAZAR PAYLARI, %.....	59
ŞEKİL 4-27 MOBİL İŞLETMELERİN GELİR DAĞILIMI, %	60
ŞEKİL 4-28 MOBİL İŞLETMELERİN İŞLETMELERİN BAZINDA GELİR DAĞILIMI, 2012 1. ÇEYREK, %	61
ŞEKİL 4-29 MOBİL ARPU, ₺	61
ŞEKİL 4-30 ÖN ÖDEMELİ MOBİL ARPU, ₺.....	62
ŞEKİL 4-31 FATURALI MOBİL ARPU, ₺.....	63
ŞEKİL 4-32 YILLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON ₺.....	64
ŞEKİL 4-33 İŞLETMELERİN BAZINDA YILLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON ₺	65
ŞEKİL 4-34 ÜÇ AYLIK MOBİL YATIRIM, MİLYON ₺.....	65
ŞEKİL 5-1 KABLO İNTERNET ABONE SAYISI	68

ÇİZELGELER LİSTESİ

ÇİZELGE 1-1 YETKİLENDİRME VE HİZMET TÜRLERİNE GÖRE İŞLETMECİ SAYILARI.....	1
ÇİZELGE 1-2 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN YILLIK NET SATIŞ GELİRLERİ	2
ÇİZELGE 1-3 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN ÜÇ AYLIK NET SATIŞ GELİRLERİ	3
ÇİZELGE 1-4 DİĞER İŞLETMELERİN GELİR BİLGİLERİ, ₺.....	4
ÇİZELGE 1-5 NET KÂR	4
ÇİZELGE 1-6 TOPLAM YILLIK YATIRIM	5
ÇİZELGE 1-7 TOPLAM ÜÇ AYLIK YATIRIM	5
ÇİZELGE 1-8 DİĞER İŞLETMELERİN YATIRIM BİLGİLERİ, ₺.....	6
ÇİZELGE 1-9 TÜRK TELEKOM VE MOBİL İŞLETMELERİN 2012 1. ÇEYREK FİNANSAL GÖSTERGELERİ	6
ÇİZELGE 2-1 STH İŞLETMELERİNİN KULLANICI SAYILARI, 2012 1. ÇEYREK.....	13
ÇİZELGE 2-2 STH İŞLETMELERİNİN KULLANICI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2012 1. ÇEYREK	13
ÇİZELGE 2-3 STH İŞLETMELERİNİN KART SATIŞI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, ...	14
ÇİZELGE 2-4 STH HİZMETLERİ	16
ÇİZELGE 2-5 TÜRK TELEKOM'A AIT FİNANSAL GÖSTERGELER	18
ÇİZELGE 2-6 TÜRK TELEKOM TRAFİK DAĞILIMI, MİLYON DAKİKA	19
ÇİZELGE 2-7 SABİT TELEFONLARDAN EN ÇOK ARANAN KISA NUMARALAR, 2012 1. ÇEYREK.....	25
ÇİZELGE 2-8 EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	25
ÇİZELGE 3-1 İNTERNET ABONE SAYILARI	30
ÇİZELGE 3-2 YÖNTEMLER BAZINDA DİĞER İNTERNET ABONE SAYILARI	30
ÇİZELGE 3-3 İSS PAZAR PAYLARI, 2012 1. ÇEYREK.....	31
ÇİZELGE 3-4 İSS HİZMETLERİ.....	32
ÇİZELGE 3-5 ELEKTRONİK VE MOBİL İMZA.....	39
ÇİZELGE 4-1 3G HİZMETİ KULLANICI VERİLERİ	41
ÇİZELGE 4-2 EN FAZLA TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER, 2012 1. ÇEYREK.....	54
ÇİZELGE 4-3 AVEA, EN ÇOK TRAFİK GİDEN KISA NUMARALAR, 2012 1. ÇEYREK.....	54
ÇİZELGE 4-4 VODAFONE, EN ÇOK TRAFİK GİDEN KISA NUMARALAR, 2012 1. ÇEYREK.....	55
ÇİZELGE 4-5 TURKCELL, EN ÇOK TRAFİK GİDEN KISA NUMARALAR, 2012 1. ÇEYREK	55
ÇİZELGE 4-6 MOBİL İŞLETMELERİN FİNANSAL GÖSTERGELERİ, 2012 1. ÇEYREK.....	59
ÇİZELGE 4-7 MOBİL İŞLETMELERİN MOU DEĞERLERİ, DAKİKA	63
ÇİZELGE 4-8 AB MOU KIYASLAMASI.....	64
ÇİZELGE 5-1 ALTERNATİF İŞLETMELERİN FİBER UZUNLUKLARI, 2012 1. ÇEYREK.....	66
ÇİZELGE 5-2 ALTYAPI İŞLETMELERİNİN ABONE SAYILARINA GÖRE PAZAR PAYLARI, ...	67
ÇİZELGE 5-3 ALTYAPI HİZMETLERİ	67
ÇİZELGE 5-4 KABLOLU YAYIN HİZMETLERİ	68
ÇİZELGE 5-5 UYDU HABERLEŞME HİZMETLERİ.....	69
ÇİZELGE 5-6 ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2012 1.ÇEYREK.....	69
ÇİZELGE 5-7 UYDU PLATFORM HİZMETLERİ.....	69
ÇİZELGE 5-8 ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2012 1.ÇEYREK.....	70
ÇİZELGE 5-9 GMPCS HİZMETLERİ	70
ÇİZELGE 5-10 ABONE SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2012 1.ÇEYREK.....	70
ÇİZELGE 5-11 REHBERLİK HİZMETLERİ.....	71
ÇİZELGE 5-12 ÇAĞRI SAYISINA GÖRE PAZAR PAYLARI, 2012 1. ÇEYREK	72

1 Genel Pazar Verileri

Bu rapor, Türkiye elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmecilerin Kurumumuza belirli dönemlerde göndermiş oldukları veriler esas alınarak hazırlanmıştır. Raporda 2012 yılı birinci üç aylık dönemine (Ocak-Şubat-Mart) ait veriler önceki dönemler ile kıyaslamalı olarak incelenmektedir.

1.1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine Göre İşletmeci Sayıları

22 Mayıs 2012 itibarıyla elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 369 olup, bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 578'dir. Çizelge 1-1'de yetkilendirilmiş işletmecilerin sunulan hizmetlere göre dağılımına yer verilmektedir.

Çizelge 1-1 Yetkilendirme ve Hizmet Türlerine Göre İşletmeci Sayıları

Yetkilendirme Türü	Hizmetler	Yetkilendirme Sayısı
Görev Sözleşmesi	Uydu ve Kablo TV Hizmetleri	1
İmtiyaz Sözleşmesi	GSM PAN Avrupa Mobil Telefon Sisteminin Kurulması ve İşletilmesi ve IMT-2000/UMTS Altyapılarının Kurulması ve İşletilmesi ile Hizmetlerinin Sunulması	3
	Çeşitli Telekomünikasyon Hizmetleri	1
Bildirim Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	Uydu Haberleşme Hizmeti	22
	Uydu Platform Hizmeti	4
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	70
	İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti	153
	Sabit Telefon Hizmeti	54
	Kablolu Yayın Hizmeti	14
	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	6
	Hava Taşıtlarında GSM 1800 Mobil Telefon Hizmeti	1
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	34
Kullanım Hakkı Kapsamında Hizmet Veren İşletmeciler	GMPCS Mobil Telefon Hizmeti	2
	Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti	66
	Altyapı İşletmeciliği Hizmeti	4
	Sabit Telefon Hizmeti	123
	Rehberlik Hizmeti	13
	Sanal Mobil Şebeke Hizmeti	7
TOPLAM		578

1.2 İşletmeci Gelirleri ve Kârları

Telekomünikasyon sektöründe toplam gelirlerin yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında özellikle mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen gelirler başta olmak üzere artış yaşandığı görülmektedir. Çizelge 1-2’de Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2008 yılından itibaren yıllık net satış gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2010 yılında 21,2 milyar ₺’ye yaklaşan toplam net satış gelirleri 2009 yılına göre %2,23 oranında artmıştır. 2011 yılında ise net satış gelirleri 22,4 milyar ₺’ye yükselmiştir.

Çizelge 1-2 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Yıllık Net Satış Gelirleri

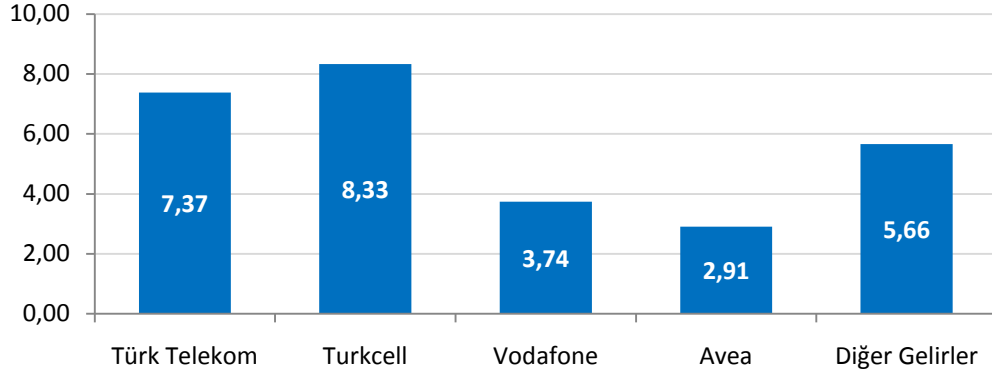
Net satış (₺)	2008	2009	2010	2011
T.Telekom	7.734.891.747	7.700.260.858	7.340.362.030	7.374.599.666
Turkcell	7.875.874.606	8.025.025.237	7.991.150.227	8.332.040.983
Vodafone	2.778.218.000	2.584.989.000	3.349.822.000	3.741.607.933
Avea	1.973.025.289	2.406.805.292	2.497.421.759	2.906.743.653
TOPLAM	20.362.009.642	20.717.080.387	21.178.756.016	22.354.992.235

*İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği kesinleşmiş yıllık gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 1-1’de 2011 yılı sonu itibariyle toplam telekomünikasyon hizmet gelirlerinin dağılımı gösterilmektedir. Pazarda Türk Telekom ve mobil işletmeciler haricindeki işletmecilerin net satış gelirleri toplamı 5,66 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir. Şekil 1-2’de ise bu gelirlerin yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. 2011 yılında toplam telekomünikasyon hizmet gelirlerinin %29,7’sini Turkcell, %26,3’ünü Türk Telekom, %13,4’ünü Vodafone, %10,4’ünü Avea ve %20,2’sini diğer işletmeciler almıştır.

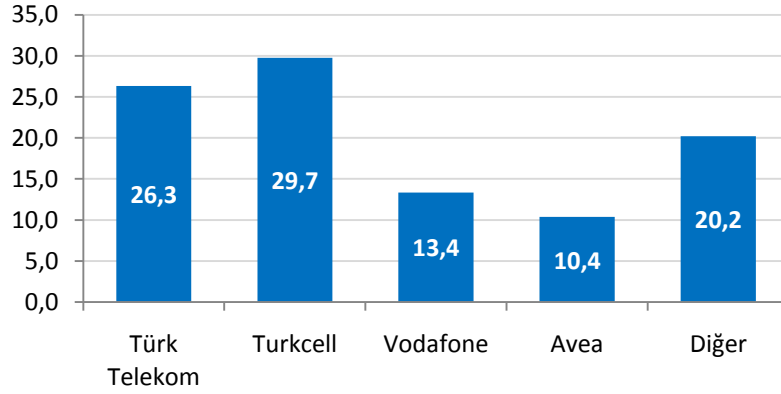

Şekil 1-1 Toplam Gelirlerin Dağılımı, 2011, Milyar ₺

*İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği kesinleşmiş yıllık gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 1-2 İşletmecilerin Toplam Gelirden Aldığı Pay, %

Çizelge 1-3'te Türk Telekom ve mobil işletmecilerin üç aylık net satış gelirlerine yer verilmektedir. 2012 yılı birinci üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 5,68 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-3 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin Üç Aylık Net Satış Gelirleri

Net satış (₺)	2012-1
T.Telekom	1.801.121.668
Turkcell	1.984.227.414
Vodafone	1.103.364.990
Avea	787.017.463
TOPLAM	5.675.731.536

* İşletmecilerin Kurumumuza gönderdiği üç aylık gelir bilgileridir. Kesinleşmiş değildir.

Çizelge 1-4'te Türk Telekom ve mobil işletmeciler haricindeki alternatif işletmecilerin 2012 yılı ilk çeyrek itibariyle gelir bilgileri verilmektedir. Birden fazla lisansı olan ve gelir kırılımını veremeyen işletmecilerin gelir bilgileri ana faaliyet alanında yer almaktadır. Diğer işletmecilerin net satış gelirleri 2012 birinci çeyrekte yaklaşık 1,4 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir. Böylece toplam telekomünikasyon hizmet gelirleri 2012 1. çeyrek için yaklaşık 7,1 milyar ₺ düzeyinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-4 Diğer İşletmecilerin Gelir Bilgileri, ₺

İşletmeci Türü	2012-1
İSS	1.007.755.876
STH	145.348.092
ALTYAPI	111.569.940
UYDU PLATFORM	33.977.980
UYDU TELEKOM	38.068.203
REHBERLİK	19.488.407
KABLO YAYIN	76.553.157
GMPCS	3.765.418
OKTH	1.721.151
TOPLAM	1.438.248.224

Çizelge 1-5'te ise Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2008-2011 yılları arasında elde ettikleri net kâr rakamlarına yer verilmektedir.

Çizelge 1-5 Net Kâr

Net kâr (₺)	2008	2009	2010	2011
T.Telekom	2.610.791.956	2.746.613.306	2.956.000.797	2.468.971.871
Turkcell	2.777.908.000	2.237.697.000	2.154.605.000	2.262.195.067
Vodafone	-582.206.309	-1.397.657.291	-239.277.770	-696.907.047
Avea	-514.343.382	-1.240.086.183	-962.938.607	-1.054.556.808

*Net kâr rakamları işletmecilerin yıllık olarak gönderdikleri kesinleşmiş gelir tabloları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

1.3 İşletmeci Yatırımları

Çizelge 1-6'da ve Çizelge 1-7'de sırasıyla Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2008-2011 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım miktarlarına ve 2012 yılı üç aylık yatırım bilgilerine yer verilmektedir. Toplam yıllık yatırım bilgilerine bakıldığında 2011 yılı sonunda bir önceki yıla kıyasla Türk Telekom'un yatırımında %24,77 oranında bir artış görülmektedir. Aynı dönemler için Turkcell'in yatırımları %14,75 oranında artarken, Vodafone yatırımları %23,34, Avea yatırımları ise %4,64 oranında azalmıştır.

Çizelge 1-6 Toplam Yıllık Yatırım

Yatırım (₺)	2008	2009	2010	2011
T.Telekom	1.375.310.179	1.214.950.018	1.099.376.770	1.371.661.333
Turkcell	587.380.000	1.823.087.000	779.323.342	894.292.038
Vodafone	446.725.928	1.556.997.971	1.043.320.000	799.790.152
Avea	958.236.891	1.208.795.929	838.780.574	799.871.483
TOPLAM	3.367.652.998	5.803.830.918	3.760.800.686	3.865.615.006

Çizelge 1-7'de yer alan üç aylık yatırım bilgilerine bakıldığında; 2012 yılı birinci çeyrekte Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarının yaklaşık 760 milyon TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Çizelge 1-7 Toplam Üç Aylık Yatırım

Yatırım (₺)	2012-1
T.Telekom	232.399.025
Turkcell	160.000.762
Vodafone	232.241.513
Avea	135.360.448
TOPLAM	760.001.748

Çizelge 1-8'de pazarda faaliyet gösteren diğer işletmecilerin 2012 yılı ilk çeyrek itibariyle yatırım bilgileri verilmektedir. Diğer işletmeciler tarafından 2012 yılı ilk çeyrekte yaklaşık 213 milyon ₺ yatırım gerçekleştirilmiştir. Diğer işletmecilerin 2012 ilk çeyrekte yatırım/gelir oranı %15'tir.

Çizelge 1-8 Diğer İşletmecilerin Yatırım Bilgileri, ₺

	2012-1
Diğer İşletmeciler	213.093.835

Çizelge 1-9'da Türk Telekom ve mobil işletmecilerin 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle bazı finansal göstergelerine yer verilmektedir. 2012 yılı birinci üç aylık dönemde EBITDA marjı tüm işletmeciler için pozitif değerde gerçekleşmiştir.

Çizelge 1-9 Türk Telekom ve Mobil İşletmecilerin 2012 1. Çeyrek Finansal Göstergeleri

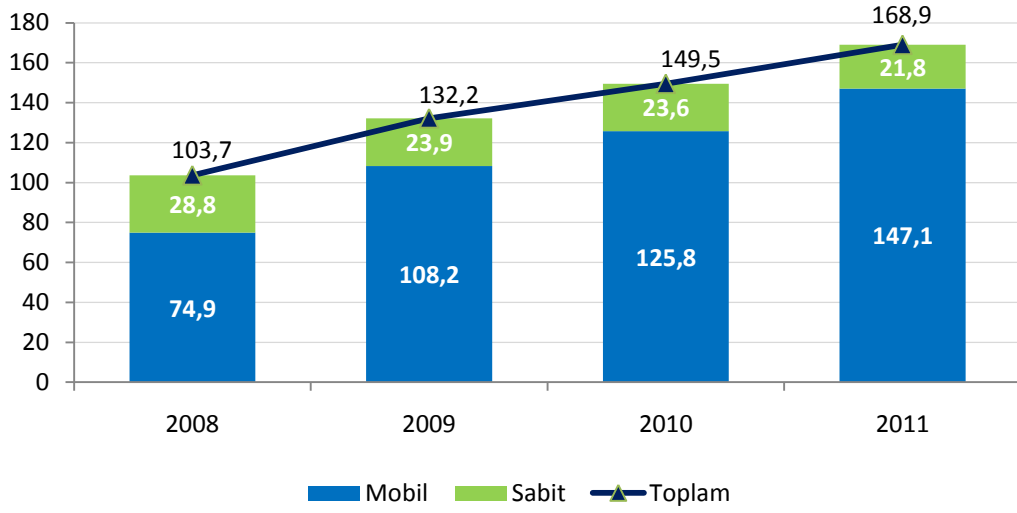
	Türk Telekom	Avea	Vodafone	Turkcell
EBITDA Marjı-% (aşınma payı, amortisman, vergi ve faiz öncesi kar / faaliyet gelirleri)	51,1	9,91	17,0	29,3

*Çizelge'de yer alan değerler SPK finansal raporlama standartlarına göre hesaplanmıştır. Vodafone'un talebi üzerine Vodafone International tarafından EBITDA değerleri altı ayda bir yayımlandığından, EBITDA değerleri 6 ayda bir yayımlanacaktır.

1.4 Toplam Trafik

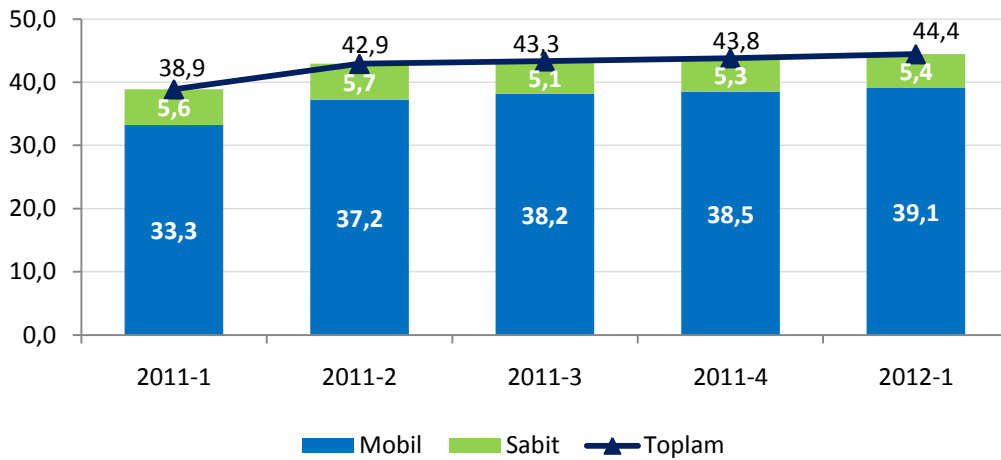
Şekil 1-3 ve Şekil 1-4'te Türkiye elektronik haberleşme pazarında sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu toplam trafik miktarına ve dağılımına yer verilmektedir. Şekil 1-3'de 2008 yılından itibaren yıllık trafik miktarlarına yer verilmektedir. Toplam trafiğin dağılımına bakıldığında yıllar itibariyle mobil arama trafik miktarı artarken sabit arama trafik miktarının düştüğü görülmektedir. 2011 yılında, bir önceki yıla göre toplam trafik miktarı %13 artarak 168,9 milyar dakikayı geçerken, bu trafik miktarının yaklaşık %87'sini mobil trafik oluşturmaktadır.

Şekil 1-3 Toplam Yıllık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

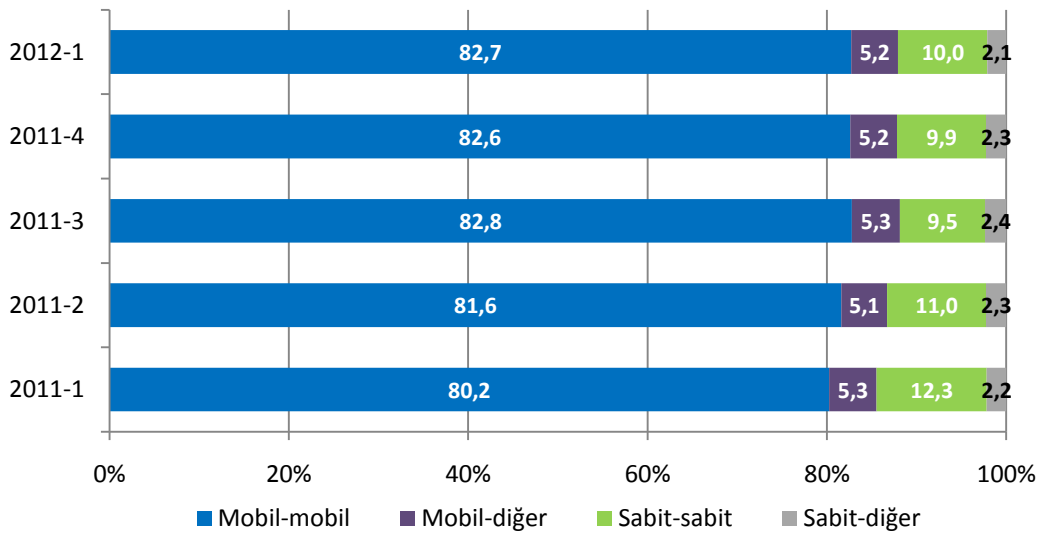
Şekil 1-4'de 2011 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde sabit ve mobil toplam trafik miktarları verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyrekte toplam mobil trafik miktarı 39,1 milyar dakika olurken, sabit trafik miktarı ise 5,4 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil arama trafik miktarı yaklaşık %1,5 oranında, sabit arama trafik miktarı ise yaklaşık %0,7 oranında artmıştır. 2011 yılı birinci çeyrekte yaklaşık 38,9 milyar dakika olan toplam trafik miktarı, 2012 yılı birinci çeyrekte yaklaşık 44,4 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 1-4 Toplam Üç Aylık Arama Trafik Miktarları, Milyar Dakika

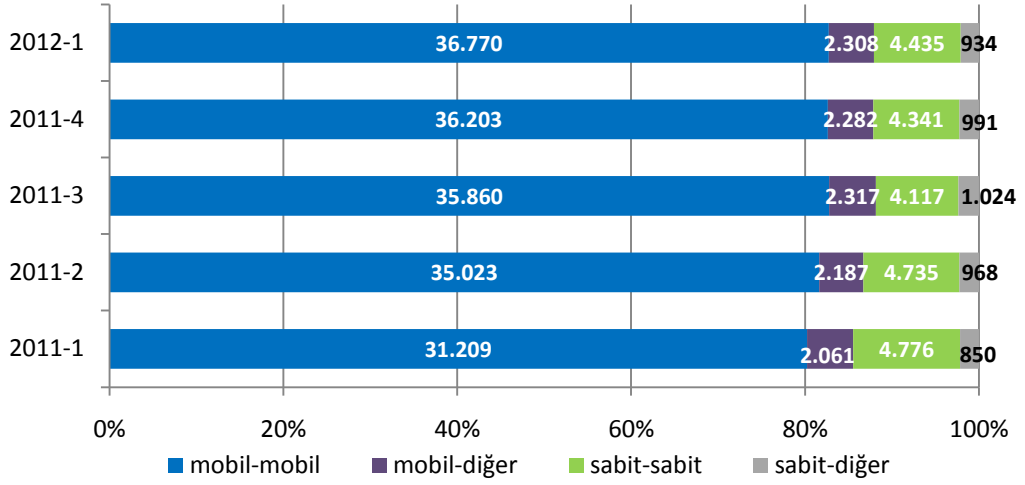
Şekil 1-5 ve Şekil 1-6'da Türkiye telekomünikasyon pazarında sabit ve mobil işletmecilerin oluşturduğu trafiğin yönlere göre dağılımı üçer aylık dönemler halinde kıyaslanmaktadır. Şekilde görüleceği üzere, trafiğin büyük bir kısmını (%82,7) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır. Söz konusu trafik mobil işletmecilerin kendi şebekelerinde gerçekleşen ve aynı zamanda diğer mobil şebekelere doğru yapılan aramalardan oluşmaktadır. Toplam arama trafiği üçer aylık dönemler itibariyle kıyaslandığında, 2012 yılı birinci çeyrek döneminde bir önceki döneme göre mobilden mobile arama trafik payı ve sabitten sabite doğru trafiğin toplam içindeki payının arttığı görülmektedir.

Şekil 1-5 Trafik Dağılımı, %

2012 yılı birinci üç aylık dönemde mobilden mobile trafik miktarı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %17,8 oranında artarken, sabitten sabite arama trafik miktarı yaklaşık %7,2 oranında azalış göstermiştir. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise mobilden mobile trafik miktarı %1,6 oranında artarken, sabitten sabite trafik miktarı %2,2 oranında artmıştır.

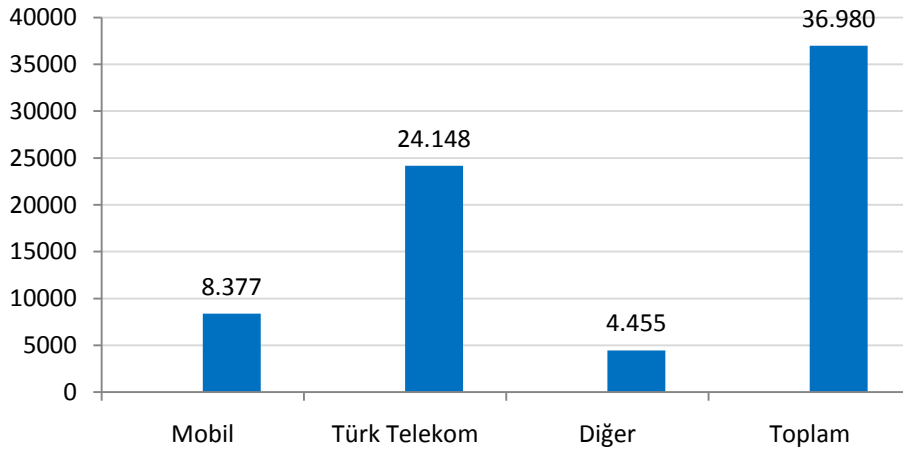
Şekil 1-6 Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

1.5 İstihdam

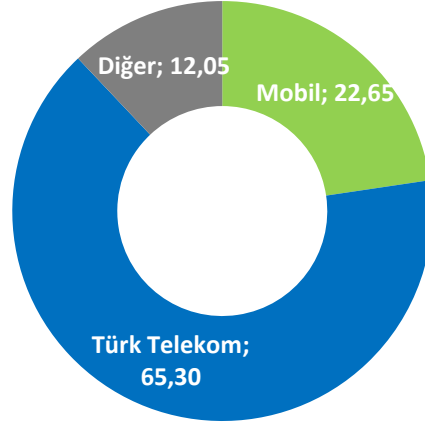
Şekil 1-7'de 2012 birinci çeyrek dönem itibariyle Türk Telekom, mobil işletmeciler ve sektördeki diğer işletmecilerin istihdam ettiği çalışan sayılarına yer verilmektedir. Türk Telekom'un çalışan sayısı 24.148, mobil işletmecilerin toplam çalışan sayısı 8377 ve diğer işletmecilerin çalışan sayısı 4455 olarak gerçekleşmiştir. 2012 birinci çeyrekte sektörde toplam çalışan sayısı 36.980'dir.

Şekil 1-7 İstihdam, 2012 1.Çeyrek

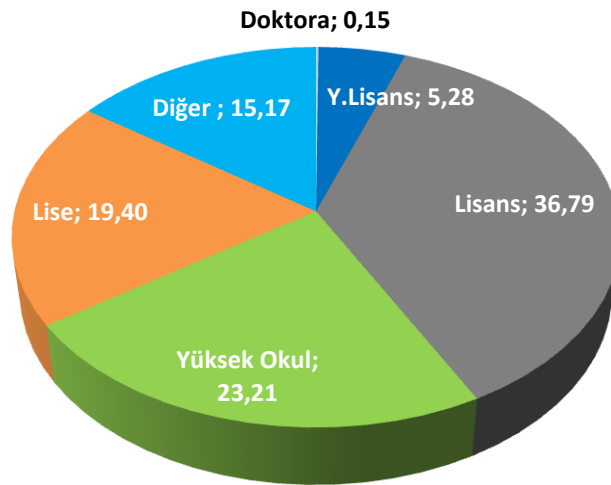
Şekil 1-8'de sektördeki toplam istihdam değerlerinin yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. Sektör çalışanlarının %65,30'u Türk Telekom'da, %22,65'i mobil sektörde ve %12,05'i diğer hizmet alanlarında çalışmaktadır.

Şekil 1-8 İstihdam Değerlerinin Dağılımı, 2012 1. Çeyrek, %

Şekil 1-9'da sektördeki toplam çalışan sayısının 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle eğitim durumuna göre dağılımı verilmektedir. Buna göre sektörde en fazla lisans seviyesinde çalışan bulunmakta (%36,79), bunu yüksekokul ve lise seviyesindeki çalışanlar izlemektedir.

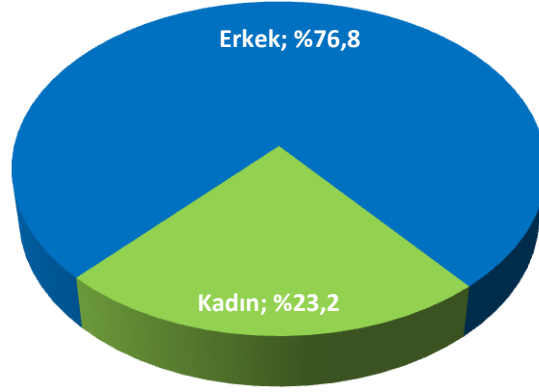
Şekil 1-9 Toplam İstihdamın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, 2012 1. Çeyrek

Şekil 1-10'da sektördeki toplam çalışan sayısının kadın erkek dağılımı verilmektedir. Buna göre 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle sektörde toplam çalışanların %76,8'ini erkek, %23,2'sini ise kadın çalışanlar oluşturmaktadır.

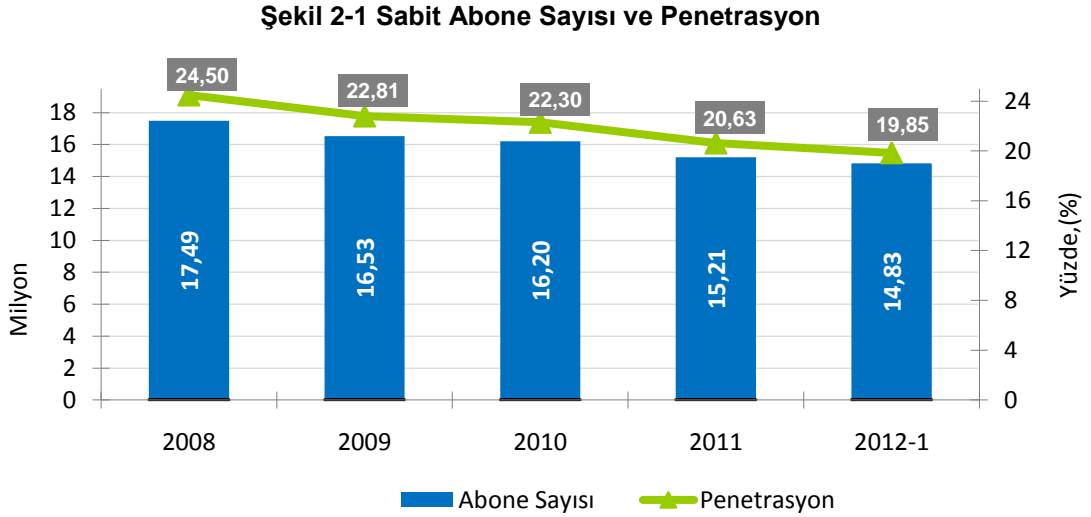
Şekil 1-10 Toplam İstihdamın Kadın-Erkek Dağılımı, 2012 1. Çeyrek

2 Sabit Pazar Verileri

2.1 Abone Sayıları

Sabit hat penetrasyonu, mobil telefon kullanımındaki artışın da etkisiyle düşme eğilimindedir. 2012 yılı ilk çeyrek itibariyle 14,83 milyon sabit telefon abonesi bulunan Türkiye’de penetrasyon oranı yaklaşık %19,85 seviyelerine düşmüştür (Şekil 2-1). Bununla birlikte; Türkiye’de ortalama hanehalkı büyüklüğünün 3,97 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sabit telefon hizmetleri pazarında Türkiye’nin önemli bir kesimine ulaşıldığını söylemek mümkündür.

Sabit telefon hizmetleri sunan STH işletmecilerinin 2012 yılının ilk çeyreği itibariyle kullanıcı bilgilerine Çizelge 2-1’de yer verilmektedir. Söz konusu dönemde taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısı 420.755, taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısı ise 144.690 olarak gerçekleşmiştir. Diğer yöntemlerle bu işletmecileri kullanarak arama yapan kullanıcı sayısı ise 259.020 kişidir.¹

¹ Toplam 106 adet Sabit Telefon Hizmeti sunan işletmeciye ait verilerden elde edilmiştir.

Çizelge 2-1 STH İşletmecilerinin Kullanıcı Sayıları, 2012 1. Çeyrek

Yöntem	Kullanıcı Sayısı
Taşıyıcı Ön Seçimi	420.755
Arama Bazında Taşıyıcı Seçimi	144.690
Diğer Erişim Yöntemleri	259.020
TOPLAM	824.465

Çizelge 2-2'de tüm yöntemlerle ulaşılan kullanıcı sayısı açısından STH işletmecilerinin kendi aralarındaki pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre kullanıcı sayısına göre Bizfonik ilk sırada yer almakta, onu Millenicom, Superonline, Turknet ve Vodafone Alternatif izlemektedir.

Çizelge 2-2 STH İşletmecilerinin Kullanıcı Sayısına Göre Pazar Payları, 2012 1. Çeyrek

İşletmeci	Pazar Payı (%)
Bizfonik Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	28,81%
Millenicom Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	26,55%
Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş.	18,36%
Turknet İletişim Hizmetleri A.Ş.	15,62%
Vodafone Alternatif Telekom Hizmetleri A.Ş.	3,05%
Vodafone Net İletişim Hizmetleri A.Ş.	2,98%
Netgsm İletişim ve Bilgi Teknolojileri A.Ş.	1,58%
TTNet A.Ş.	0,55%
İdeal Net Bilişim İletişim Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti.	0,30%
Roitel Telekomünikasyon A.Ş.	0,24%
Diğer	1,96%

Sabit telefon hizmeti sunan işletmeciler ön ödemeli kartlar ile de kullanıcılara arama hizmetleri sunmaktadır. 2012 birinci çeyrekte toplam satılan ön ödemeli kart adedi 2.847.205 olup, kart satışı adedine göre işletmecilerin pazar payları Çizelge 2-3'de verilmektedir. Kart satış adedine göre en yüksek paya sahip işletmeciler arasında sırasıyla MEG Danışmanlık, Millenicom, İkon İletişim, Superonline ve Vodafone Net yer almaktadır.

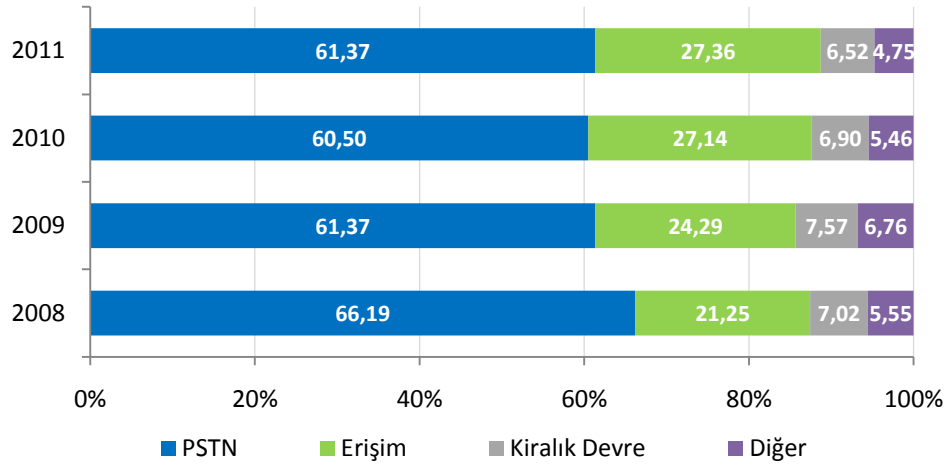
**Çizelge 2-3 STH İşletmecilerinin Kart Satışı Sayısına Göre Pazar Payları,
2012 1. Çeyrek**

İşletmeci	Pazar Payı (%)
MEG Danışmanlık ve Pazarlama Ticaret Ltd. Şti.	27,07%
Millenicom Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	20,54%
İkon İletişim Telekomünikasyon A.Ş.	16,64%
Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş.	15,01%
Vodafone Net İletişim Hizmetleri A.Ş.	10,54%
TTM Telekomünikasyon ve İletişim Hizmetleri Sanayi ve Dış Ticaret Ltd.Şti.	4,40%
Mega Uluslararası Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş.	4,28%
TSM Bilişim Teknolojileri Hizmetleri Ticaret ve Sanayi A.Ş.	0,74%
Nexus İletişim Sistemleri Ltd. Şti.	0,64%
Diğer	0,15%

2.2 Sabit Pazarda Gelirler

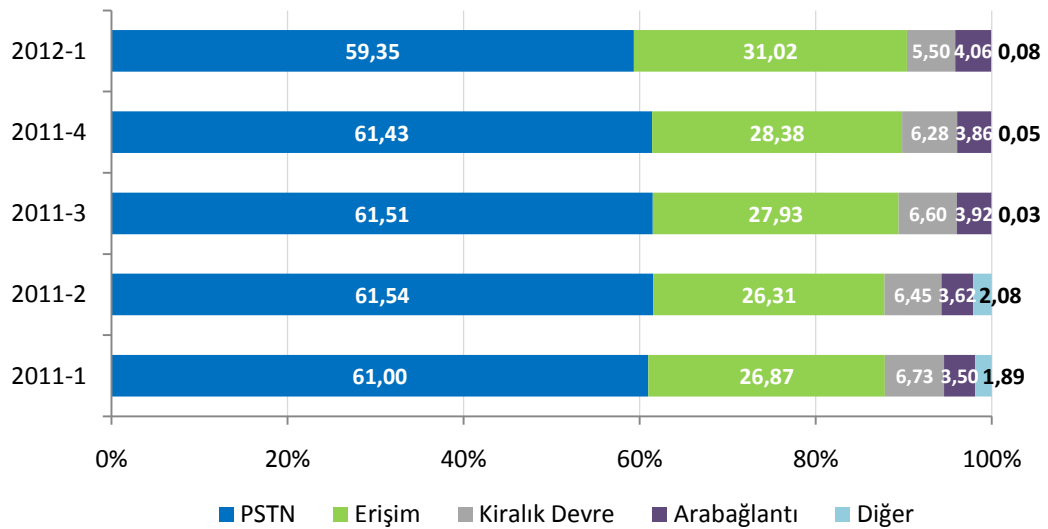
Şekil 2-2'de sabit pazarda Türk Telekom'un yıllık gelirlerinin dağılımına yer verilmektedir. 2008 yılında toplam gelirlerin %66,19'unu oluşturan PSTN gelirlerinin, 2011 yılında toplam gelirlerdeki payı %61,37'e düşmüştür. Erişim gelirleri 2008 yılında toplam gelirin %21,25'ini oluştururken, 2011 yılında toplam gelirlerdeki payı %27,36'a çıkmıştır. 2011 yılında kiralık devre gelirleri, toplam sabit gelirlerin %6,52'si iken, arabağlantı, yerel ağ paylaşımı, yurtdışı hesaplaşma ve teleks-teleteks gelirlerinin oluşturduğu diğer gelirler toplam sabit gelirlerin %4,75'ini oluşturmaktadır.

Şekil 2-2 Yıllık Sabit Gelirlerin Dağılımı, %

2011 yılı birinci çeyrekte itibaren üçer aylık dönemler halinde sabit gelirlerin dağılımına yer verilen Şekil 2-3'te görüleceği üzere, bir önceki yılın aynı döneminde toplam gelirin %61'ini oluşturan PSTN gelirleri, 2012 yılı birinci üç aylık dönemde toplam gelirin %59,35'ini teşkil etmektedir. Bir diğer önemli gelir kalemi olan erişim gelirleri 2011 yılı birinci üç aylık dönemde toplam gelirlerin %26,87'sini oluştururken, bu oran 2012 yılı birinci üç aylık dönemde %31,02 olarak gerçekleşmiştir. Son üç aylık dönemde toplam gelirin %5,50'sini kiralık devre gelirleri, %4,06'sını arabağlantı gelirleri teşkil etmiştir.

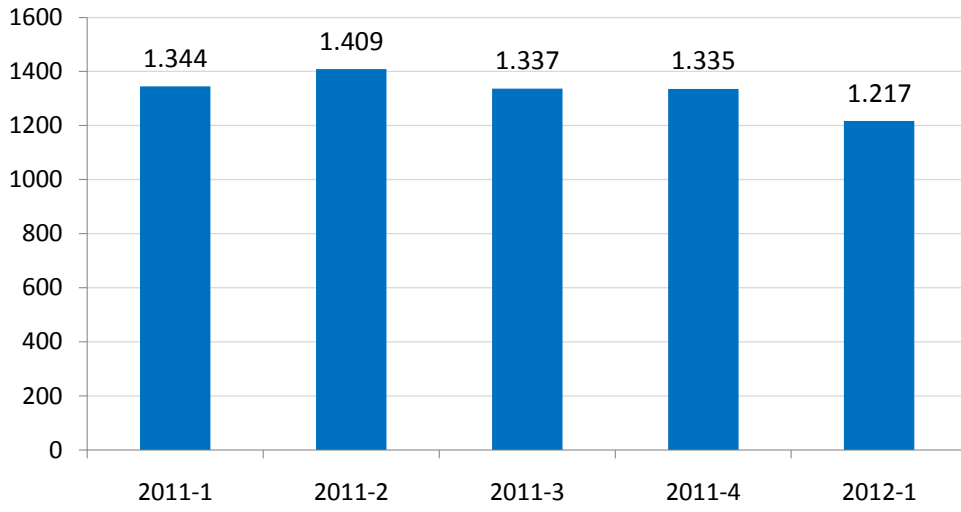
Şekil 2-3 Sabit Üç Aylık Gelirlerin Dağılımı, %

2.3 Sabitten Arama Gelirleri

2012 yılı birinci üç aylık dönem itibariyle sabitten arama gelirleri (brüt) 1.217 milyon ₺ olarak gerçekleşmiş olup, geçen senenin aynı dönemine göre %9,5, bir önceki döneme göre %8,9 oranında düşmüştür.

Şekil 2-4 Sabitten Arama Gelirlerinin Dağılımı, Milyon ₺

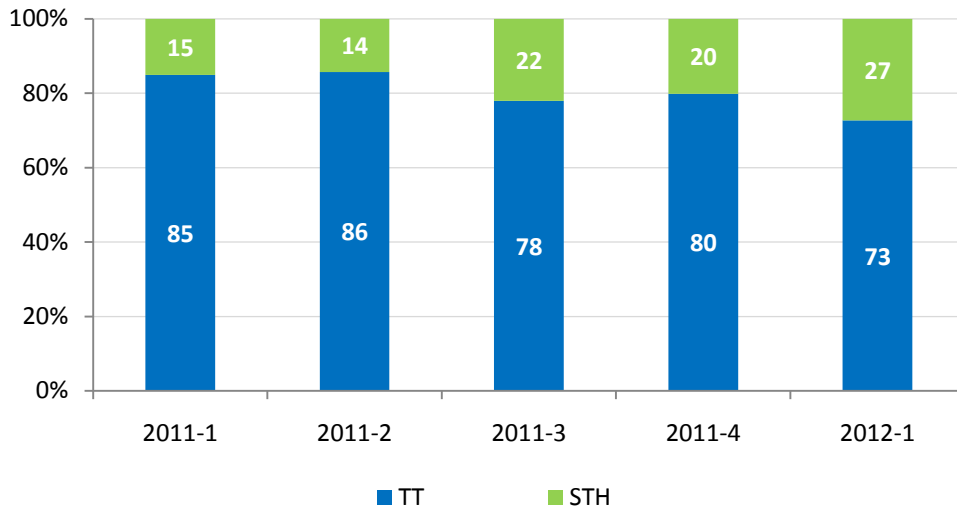
Çizelge 2-4'te 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle STH işletmecilerinin bu hizmetlerden elde ettikleri gelirlere ve kullanıcı sayılarına yer verilmektedir. Yaklaşık 824 bin kullanıcı sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecileri kullanmış olup, bu işletmecilerin üç aylık dönem için gelirleri 145,4 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 2-4 STH Hizmetleri

Dönem	Kullanıcı Sayısı	Ön Ödemeli Kart Satış Adedi	Gelir, ₺
2012 - 1	824.465	2.847.205	145.348.092

Şekil 2-5'de STH işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom'un ilgili hizmet gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir². STH işletmecilerinin ilgili hizmetlerdeki gelir bakımından 2011 yılı birinci üç aylık dönemde pazar payları %15 olurken, 2012 yılı birinci üç aylık dönemde söz konusu pazar payları %27 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-5 STH-TT İlgili Hizmet Gelirlerine Göre Pazar Payları, %

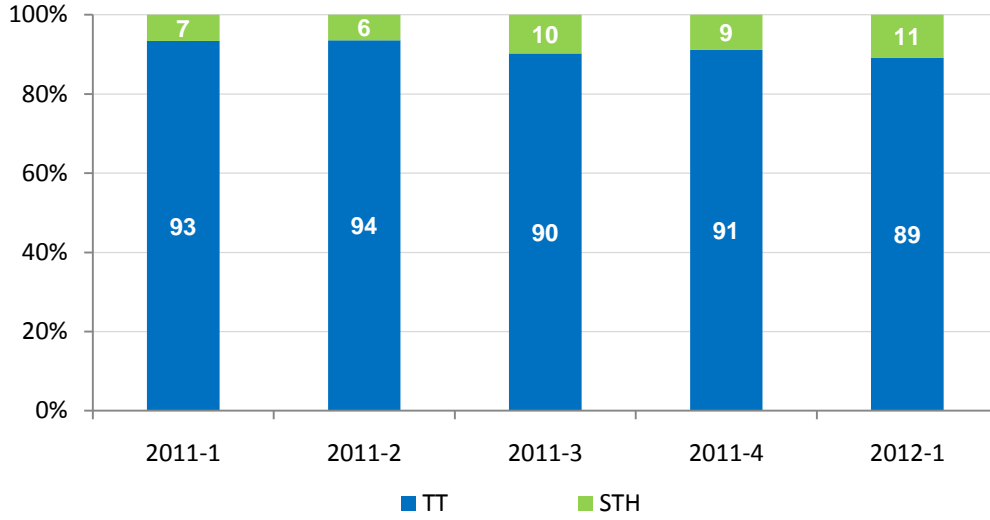

Şekil 2-6'da STH işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom'un toplam telefon hizmetlerine ait gelirlerine göre pazar paylarına yer verilmektedir.³ Söz konusu gelirlere göre STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un pazar payları 2011 yılı birinci çeyreğinde sırasıyla %7 ve %93 iken, söz konusu pazar payları 2012 yılının birinci üç aylık döneminde sırasıyla %11 ve %89 olarak gerçekleşmiştir.

² Şekil 2-6; STH işletmecilerinin Kurumumuza göndermiş olduğu üçer aylık gelir bilgileri ile Türk Telekom'un aynı dönemlerde Kurumumuza bildirmiş olduğu iliçi, şehirlerarası, uluslararası ve mobile giden aramalardan elde edilen gelir bilgileri kullanılarak elde edilmiştir.

³ Türk Telekom'un şehiriçi, şehirlerarası, yurtdışı ve mobil aramaları ile sabit ücret, bağlantı-nakil ücretlerini içeren gelirlerini kapsamaktadır.

Şekil 2-6 STH-TT Telefon Hizmetleri Gelirlerine Göre Pazar Payları, %

Çizelge 2-5'de Türk Telekom'un bazı finansal göstergelerine yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyreği için ROCE değeri %25,5 olan Türk Telekom'un aynı dönemde EBITDA ve EBIT marjları sırasıyla %51,1 ve %39,6 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 2-5 Türk Telekom'a Ait Finansal Göstergeler

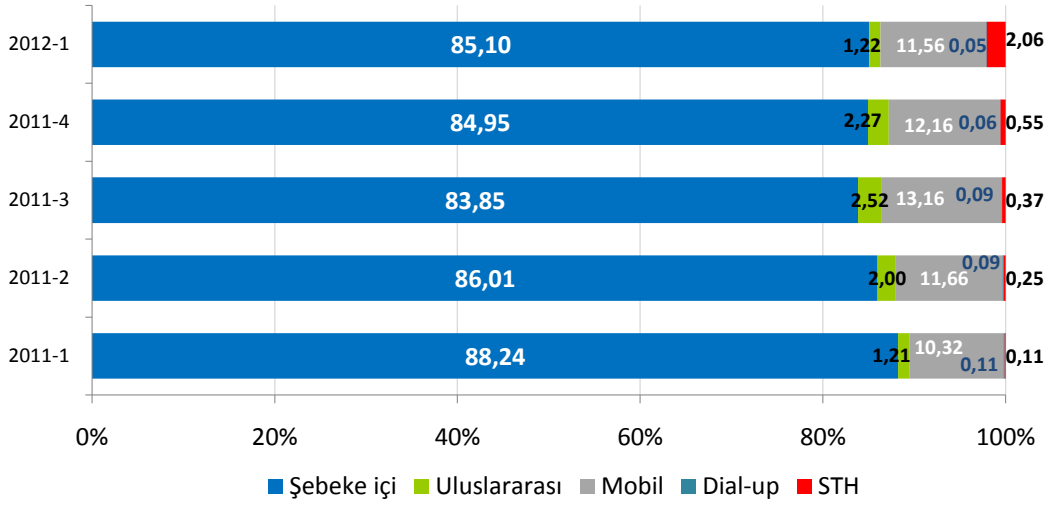
	2012-1
EBITDA (%)	51,1

2.4 Sabit Pazarda Trafik Hacmi

Şekil 2-7'de ve Çizelge 2-6'da sabit telefon trafik miktarı ve oranların dağılımına yer verilmektedir. Üçer aylık dönemlerde trafikte yaşanan gelişmelerin gösterildiği aşağıdaki şekilde, bir önceki yılın aynı döneminde %88,24 olan şebeke içi trafiğin toplam trafikteki payının 2012 yılı birinci üç aylık dönemde %85,1 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki üç aylık dönemde toplam trafiğin %12,16'sını oluşturan mobile doğru trafik 2012 yılının ilk çeyreğinde toplam trafiğin %11,56'sını teşkil etmiştir.

Şekil 2-7 Türk Telekom Trafik Dağılımı, %

2011 yılı birinci üç aylık dönemde yaklaşık 4,91 milyar dakika olan Türk Telekom'un ses trafiği, 2012 yılı ilk üç aylık döneminde %7,5 oranında azalarak 4,54 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılının dördüncü çeyreği ile karşılaştırıldığında Türk Telekom trafiğinin %1,5 oranında azaldığı görülmektedir.

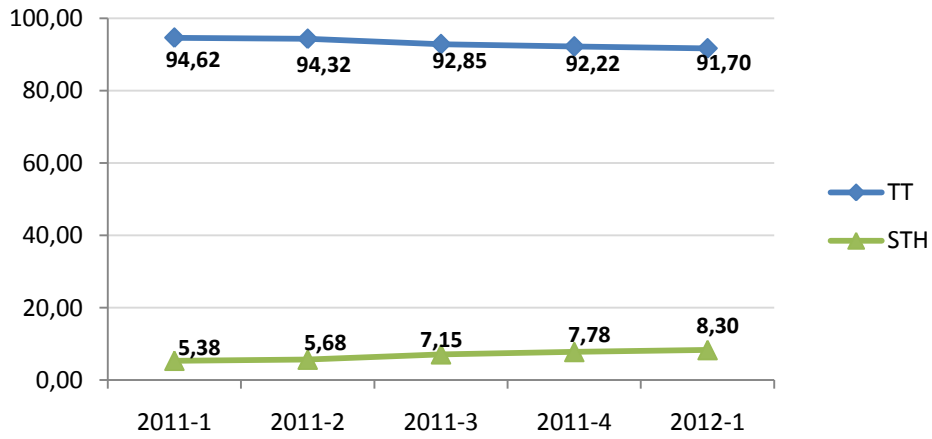
Çizelge 2-6 Türk Telekom Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

Trafik dağılımı	2011-1	2011-2	2011-3	2011-4	2012-1
Şebeke içi	4.463	4.377	3.752	3.918	3.864
Uluslararası	64	102	113	105	56
Mobil	373	593	589	561	525
Dial-up	6	5	4	3	2
STH	6	13	17	26	94
Toplam	4.911	5.089	4.475	4.612	4.541

STH işletmecilerinin internet şebekesi üzerinden ses taşıma (VOIP) yöntemini etkin bir şekilde kullandıkları tespit edilmiştir. STH işletmecilerinden giden çağrılarının toplam süresi içinde VOIP'in payı %60,3'ü bulmaktadır.

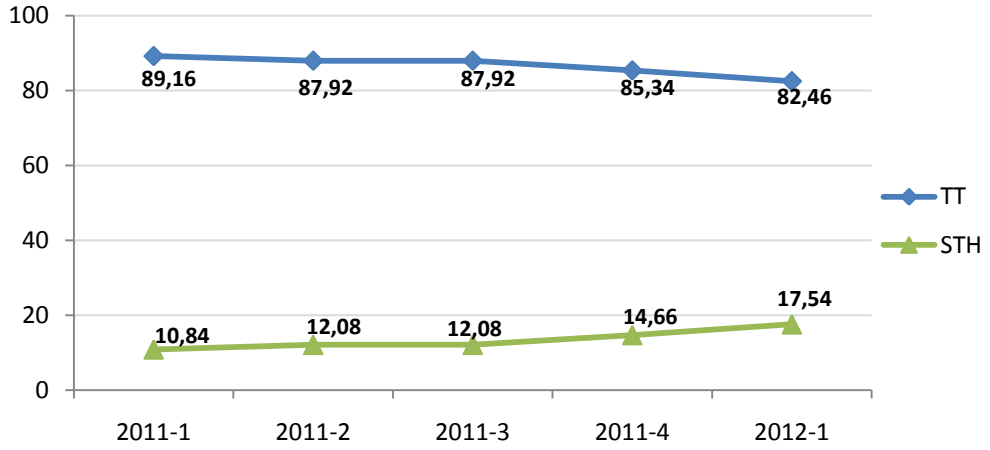
Şekil 2-8'de STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehirçi trafiğine ait payları karşılaştırılmaktadır. Bir önceki üç aylık dönemde söz konusu trafikten %7,8 oranında pay alan STH işletmecilerinin 2012 yılı birinci üç aylık dönemdeki payı %8,3 olarak gerçekleşmiştir. Türk Telekom'un payı ise bir önceki üç aylık dönemde %92,2 iken, bu üç aylık dönemde %91,7'ye düşmüştür.

Şekil 2-8 STH – TT Çağrı Başlatma (Şehirçi) Trafiki Kıyaslaması, %

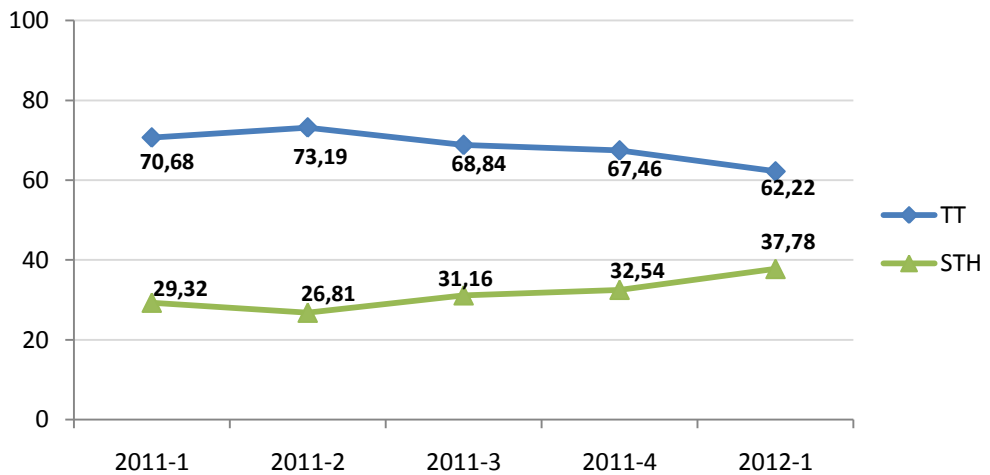
Şekil 2-9'da STH işletmecileri ve Türk Telekom'un şehirlerarası trafik miktarındaki payları 2011 yılı birinci çeyreğinden itibaren karşılaştırılmaktadır. Buna göre 2012 yılının ilk üç aylık döneminde şehirlerarası arama trafik miktarındaki STH işletmecilerinin pazar payı %17,5, olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un pazar payı ise %82,5 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-9 STH – TT Çağrı Başlatma (Şehirlerarası) Trafik Kiyaslaması, %

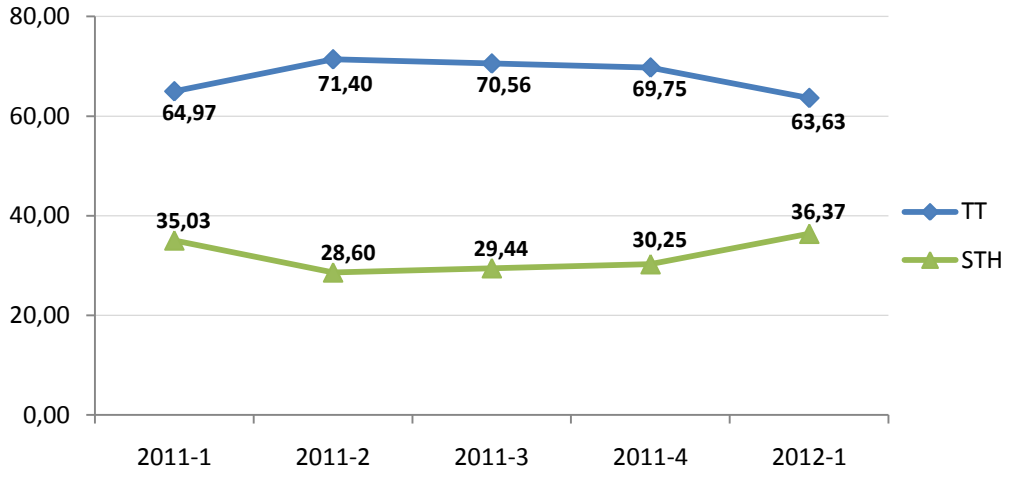
Şekil 2-10'da STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un başlattıkları mobile doğru çağrı trafiğine ilişkin pazar payları karşılaştırılmaktadır. STH işletmecilerinin 2011 yılının birinci üç aylık döneminde söz konusu pazardan aldığı pay %29,32 iken, 2012 yılının ilk üç aylık döneminde aldıkları pay %37,78 olarak gerçekleşmiştir. Türk Telekom'un pazar payı ise aynı dönemde %70,68'den %62,22'ye düşmüştür.

Şekil 2-10 STH – TT Çağrı Başlatma (Mobile doğru) Trafik Kiyaslaması, %

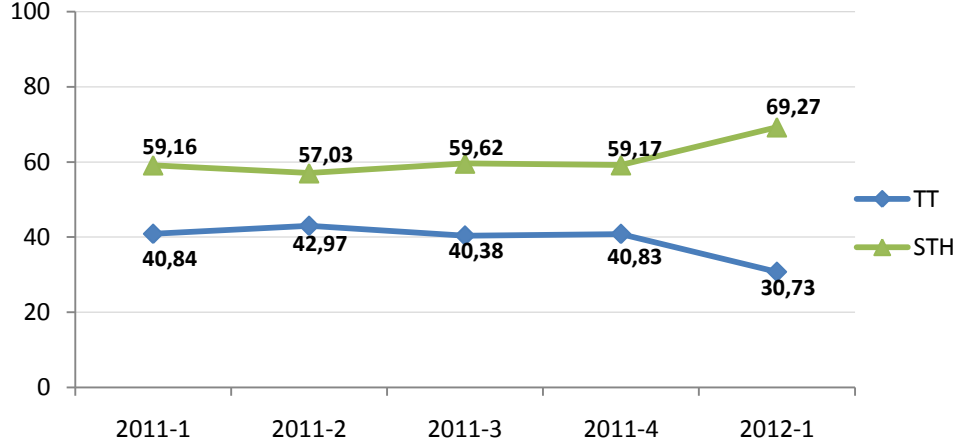
Şekil 2-11'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un yurtdışına doğru çağrı başlatma trafiflerine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2011 yılının birinci üç aylık döneminde söz konusu pazarın %64,97'ine sahip olan Türk Telekom'un payı 2012 yılı birinci çeyrek sonunda %63,63'e düşerken, aynı dönemde STH işletmecilerinin payı %35,03'ten %36,37'e yükselmiştir.

Şekil 2-11 STH – TT Çağrı Başlatma (Yurtdışına doğru) Trafiği Kıyaslaması, %

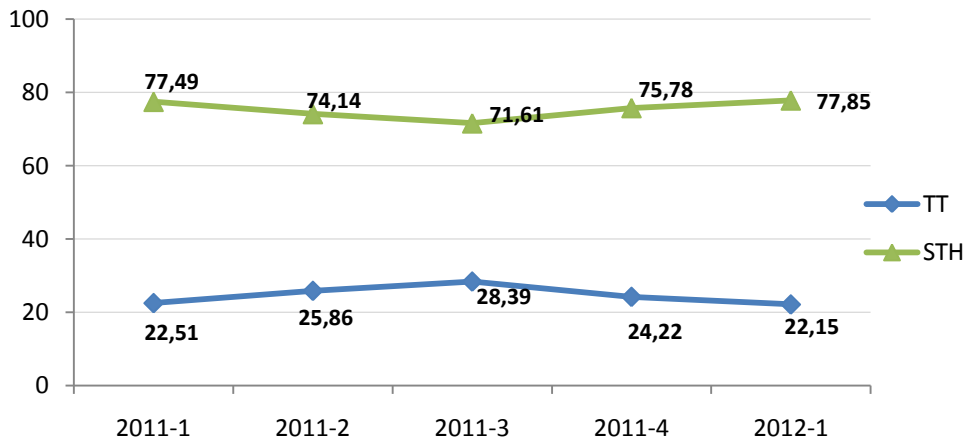
Şekil 2-12'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar paylarına yer verilmektedir. 2012 yılının birinci üç aylık dönemi, 2011 yılının birinci üç aylık dönemi ile kıyaslandığında, Türk Telekom'un söz konusu trafik pazarından aldığı pay %40,84'den %30,73'e düşerken, STH işletmecilerinin trafik payı ise aynı dönemde %59,16'dan 69,27'e yükselmiştir.

Şekil 2-12 STH – TT Sabitte Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafikine Kıyaslaması, %

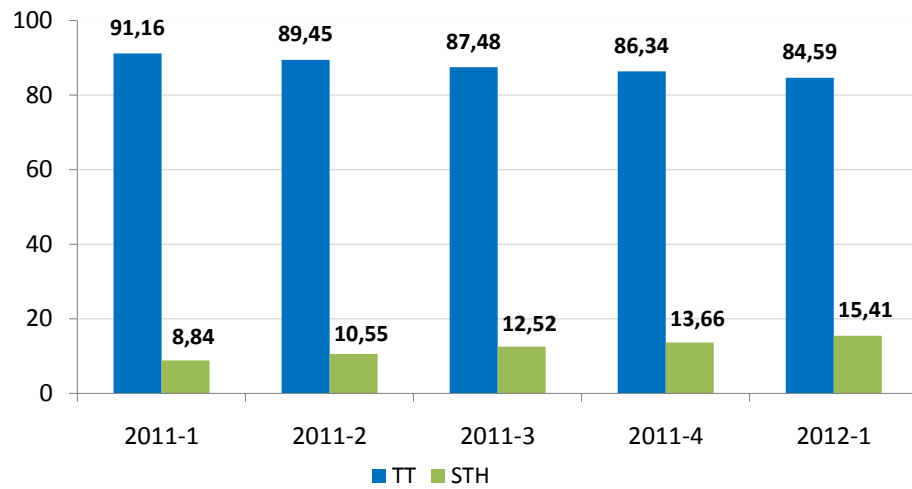
Şekil 2-13’de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom’un mobil şebekelerde sonlandırdıkları uluslararası çağrı trafiğine ait pazar payları karşılaştırılmaktadır. 2011 yılı birinci üç aylık dönemde ilgili pazardan %77,49 pay alan STH işletmecilerinin 2012 yılı birinci üç aylık dönemdeki pazar payı %77,85’e yükselmiştir. Türk Telekom’un ilgili trafik miktarındaki pazar payı ise son bir yıl içerisinde %22,51’den %22,15’e gerilemiştir.

Şekil 2-13 STH – TT Mobilde Sonlandırılan Uluslararası Çağrı Trafikine Kıyaslaması, %

Şekil 2-14'de STH işletmecilerinin ve Türk Telekom'un sabit şebekede başlatılan toplam trafik miktarındaki paylarına yer verilmektedir. 2011 yılı birinci çeyreğinde STH işletmecilerinin söz konusu trafikteki payı %8,84 iken 2012 yılı birinci çeyreğinde %15,41'e çıkmış, Türk Telekom'un payı ise geçen yılın aynı döneminde %91,16 iken %84,59'a gerilemiştir.

Şekil 2-14 STH-TT Sabitten Başlatılan Toplam Trafikteki Payları, %

2.5 Kısa Numaralar

Çizelge 2-7'de 2012 yılı Ocak, Şubat ve Mart aylarında Türk Telekom hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya, arama sayılarına ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2012 yılı birinci üç aylık dönemde en çok aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) olmuştur. Aynı dönemde 121 (Telefon Arıza), 163 (Türk Telekom Borç Sorma ve Ödeme Servisi), 186 (Elektrik Arıza) ve 112 (Sihhi İmdat) en çok aranan diğer kısa numaralar arasında yer almaktadır.

Çizelge 2-7 Sabit Telefonlardan En Çok Aranılan Kısa Numaralar, 2012 1. Çeyrek

Kısa Numara	Arama Sayısı	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
182	4.381.676	151,65
121	3.273.432	55,46
163	3.192.268	65,74
186	2.908.980	71,91
112	2.720.833	31,70

2.6 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

Çizelge 2-8'de 2012 yılı ilk üç aylık dönemde sabit şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve sabit şebekelere doğru en fazla trafiğin geldiği ülkelere yer verilmektedir. Gerek alınan gerekse gönderilen trafik bakımından Almanya ilk sırayı alırken, Türkmenistan, Bulgaristan, İngiltere ve Azerbaycan en fazla trafik gönderilen diğer ülkeler olmuştur. Bununla birlikte en fazla trafik alınan ülkeler Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere ve Hollanda'dır.

Çizelge 2-8 En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

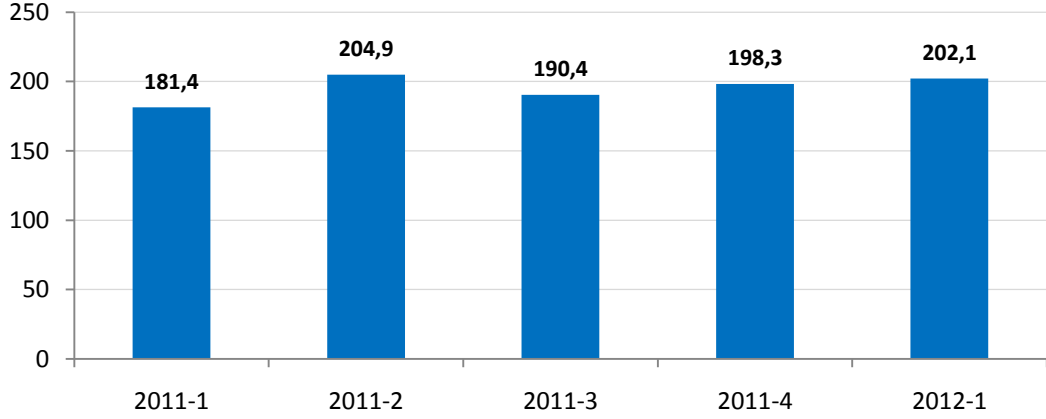
En Çok Trafik Gönderilen Ülke	En Çok Trafik Alınan Ülke
Almanya	Almanya
Türkmenistan	Fransa
Bulgaristan	İtalya
İngiltere	İngiltere
Azerbaycan	Hollanda

2.7 Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

Şekil 2-15'de 2011 yılı başından başlamak üzere üçer aylık dönemler itibariyle sabit telefon abonelerine ait MoU (Minutes of Usage-Abone başına aylık ortalama kullanım miktarı) değerleri gösterilmektedir. 2012 yılı birinci üç

aylık döneminde 202,1 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU⁴, bir önceki yılın aynı dönemine göre %11,4 artarken bir önceki döneme göre %1,9 oranında artmıştır.

Şekil 2-15 Sabit MoU, Dakika

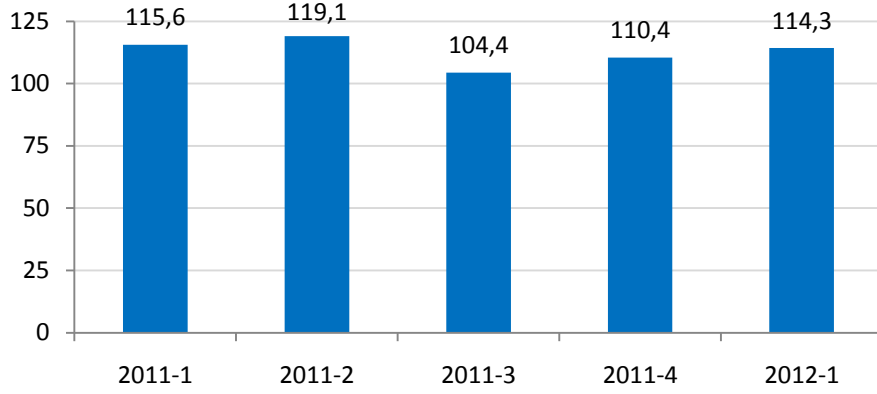
2.8 Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma

Sabit abonelerin ortalama çağrı başlatma trafiğine (sabit telefonundan yaptığı arama miktarı) dönemler itibariyle Şekil 2-16'da yer verilmektedir. 2011 yılı birinci çeyreğinde sabit abonelerin başlattığı ortalama trafik miktarı 115,6 dakika iken 2012 yılı birinci çeyrekte 114,3 dakikaya düşmüştür.

⁴ Türk Telekom ve STH işletmecilerine ait trafikler dikkate alınmıştır. MoU sabit abonenin telefonu kullanma miktarı olup hem giden hem de gelen trafik miktarları dikkate alınmaktadır. Başka bir ifadeyle sabit abonenin sabit telefonu ortalama ne kadar kullandığını (aradığı + arandığı süre) göstermektedir.

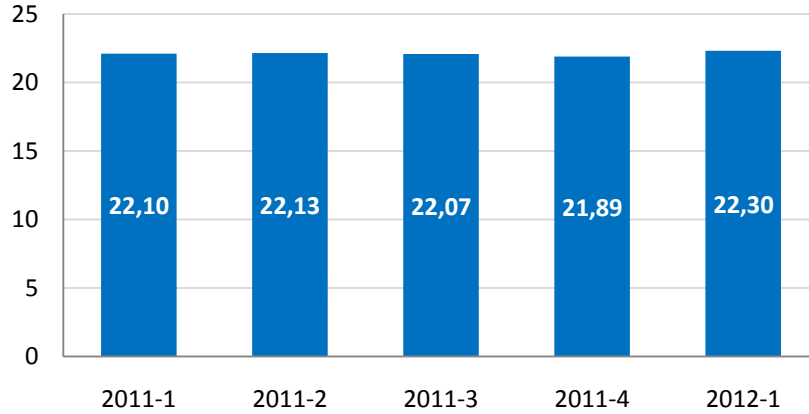
Şekil 2-16 Sabit Abone Başına Ortalama Çağrı Başlatma, Dakika

2.9 Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

Şekil 2-17’de Türk Telekom’un ses hizmetlerine ilişkin 2011 yılından itibaren üçer aylık dönemler itibarıyla aylık bazda ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyrek verilerine göre Türk Telekom’un abone başına aylık geliri 22,3 ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2-17 ARPU, ₺

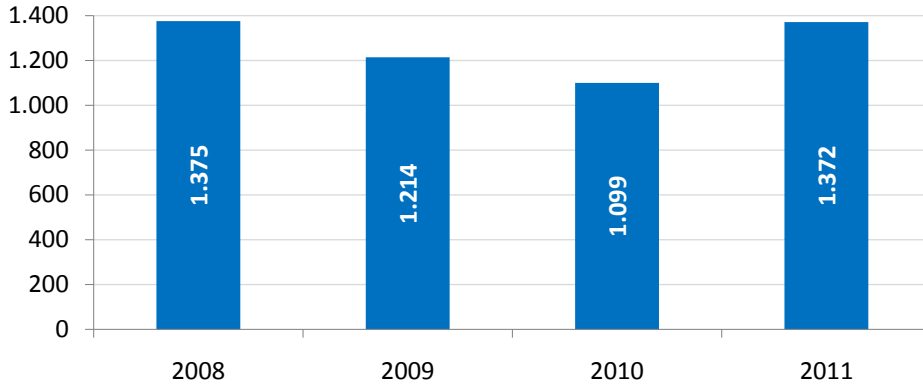
2.10 Sabit Numara Taşınabilirliği

22 Mayıs 2012 itibarıyla 204.271 adet sabit numara taşınmıştır. 2012 yılı ilk çeyrekte taşınan toplam bet sabit telefon numarası bakımında Türk Telekom net 42.779 abone kaybederken, Superonline 38.050, Doğan İletişim 2648 ve Vodafone Alternatif ise 1034 abone kazanmıştır.

2.11 Sabit Pazarda Yatırım

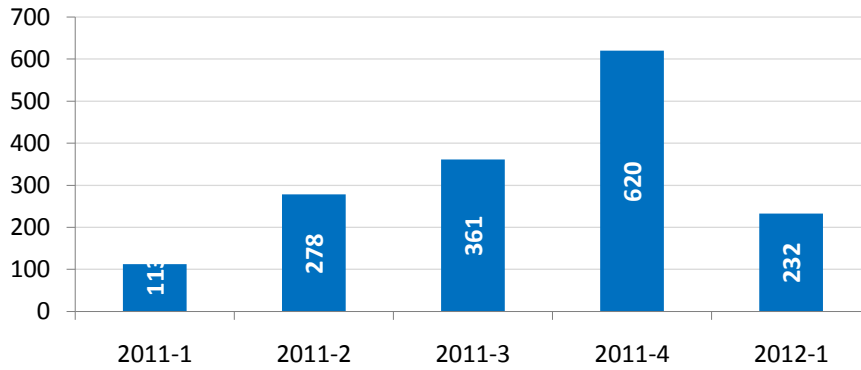
Şekil 2-18'de 2008-2011 yılları arasında Türk Telekom'un toplam yatırımları incelenmektedir. 2008 yılında 1.375 milyon ₺ olan yatırım miktarı, 2011 yılında 1.372 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılındaki toplam yatırım miktarı ise bir önceki yıla göre %24,8 oranında artmıştır.

Şekil 2-18 TT'nin Yatırımları, Milyon ₺

Şekil 2-19'da Türk Telekom'un üçer aylık yatırımları incelenmektedir. 2012 yılı birinci üç aylık dönemde 232 milyon ₺ olarak gerçekleşen sabit yatırımın önceki yılın aynı dönemine kıyasla %106,5 oranında artarken, bir önceki döneme göre ise %62,5 oranında azaldığı görülmektedir.

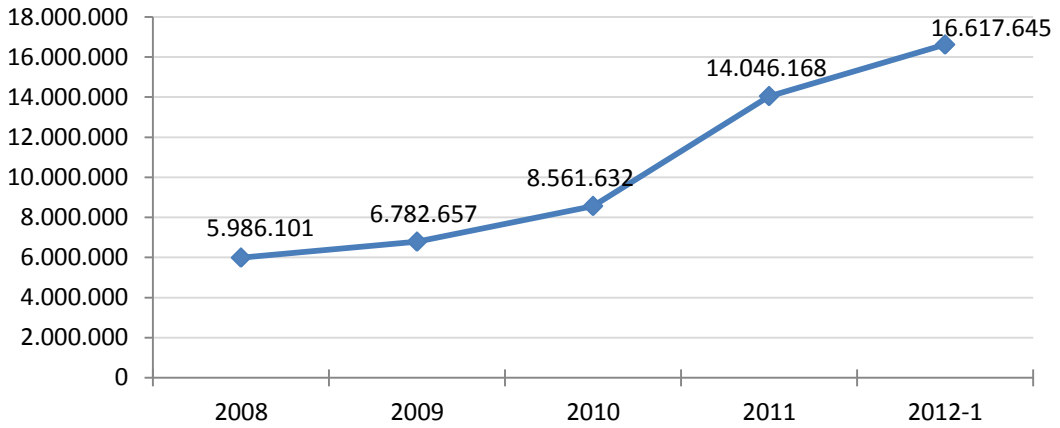
Şekil 2-19 Üç Aylık TT Yatırım Miktarı, Milyon ₺

3 İnternet ve Genişbant Verileri

2012 yılı birinci çeyreği itibariyle genişbant pazarında dikkati çeken en önemli gelişmeler xDSL abone sayısında devam eden dūřūře karşılık mobil internet, fiber ve kablo internet abone sayılarında 2010 yılı ortasında başlayan artışın devam etmesidir. 2011 yılı ikinci ve ūüncü çeyrekteki mobilden kaynaklı %20'lik ortalama artış 2011 yılı son çeyreğinde %7'lere dūřmüřtür. Ancak 2012 yılı ilk çeyreğinde mobil genişbant internet abonesindeki artış büyük bir sıçrama göstererek %40'lara yaklaşmıştır. Ayrıca fiber abone sayısındaki artış oranı da bu dönemde %40'ı geçmiştir. Genel anlamda sabitteki büyüme öncelikle fiberde devam etmekte olup, mobildeki büyümede hızlanarak sürmektedir. şekil 3-1'de 2008 yılından bugüne kadar olan süreçte Türkiye'deki toplam genişbant abone sayılarına yer verilmektedir. 2008 yılında 6 milyon genişbant internet abonesi bulunmaktayken, dört yılda yaklaşık ū kat artışla 2012 yılı birinci çeyrek sonu itibariyle 16,6 milyonu geçmiştir.

şekil 3-1 Genişbant İnternet Abone Sayısı

* Sabit, kablo, fiber vb. tüm genişbant erişim yöntemleri ile mobil internetin tamamı dahildir.

Çizelge 3-1'de Türkiye'de bağlantı çeşidine göre internet abone sayısı ve çeyrek ve yıllık bazda artış yüzdelerine yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyreği itibariyle Türkiye'deki toplam internet abone sayısı 16,68 milyonu geçmiştir. Türkiye internet aboneliğinde 2012 yılının ilk çeyreğinde, bir önceki

üç aylık döneme göre %18,2 artış gerçekleşmiş olup; fiber, kablo ve özellikle mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayılarındaki genel artış eğilimi de devam etmiştir. Toplam internet abone sayılarının yıllık büyüme oranı ise hızlanarak %81,2 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-1 İnternet Abone Sayıları

	2011-1	2011-4	2012-1	Çeyrek Büyüme Oranı (2011-4 - 2012-1)	Yıllık Büyüme Oranı (2011-1 - 2012-1)
xDSL	6.700.198	6.776.036	6.736.138	-0,6%	0,5%
Mobil Bilgisayardan İnternet ⁵	1.862.888	1.547.421	1.780.895	15,1%	380,0%
Mobil Cepten İnternet ¹		4.907.380	7.161.092	45,9%	
Kablo İnternet	321.080	460.451	483.843	5,1%	50,7%
Fiber	163.783	267.144	378.475	41,7%	131,1%
Diğer	157.052	159.383	139.858	-12,3%	-10,9%
TOPLAM	9.205.001	14.117.815	16.680.301	18,2%	81,2%

Çizelge 3-1’de yer alan diğer kaleminin açılımına Çizelge 3-2’de yer verilmektedir. 2012 birinci çeyrek itibariyle 15.303 ISDN, 10.877 uydu, 40.439 PLC ile internet hizmeti alan abone bulunmaktadır. Ayrıca 2012 yılı ilk çeyrek itibariyle Türkiye’de 62 binden fazla çevirmeli bağlantı yapan abone bulunmakta olup, PLC aboneliğindeki artış devam etmiştir. Kullanılan toplam kablosuz hotspot sayısı ise bu çeyrekte toplam 6470’dir.

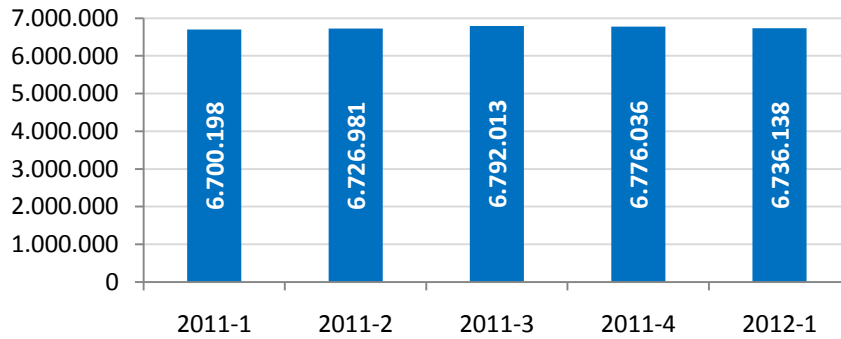
Çizelge 3-2 Yöntemler Bazında Diğer İnternet Abone Sayıları

	2011-1	2011-4	2012-1
Çevirmeli Bağlantı (Dial Up)	106.066	71.647	62.656
Tümleşik Hizmet Sayısal Ağı (ISDN BA ve PA)	15.371	15.481	15.303
Uydu Haberleşme	10.892	10.805	10.877
Metro Ethernet	4.902	5.663	6.343
Elektrik Hatları Üze.Gen.Erişimi (PLC, BPL)	8.461	37.865	40.439
Çerçeve Röle (Frame Relay)	215	181	146
Eşzamanlı İletim Modu (ATM)	64	8	78
Diğer	11.081	17.733	4.016
TOPLAM	157.052	159.383	139.858

⁵ Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır.

Şekil 3-2’de xDSL abone sayısının üçer aylık dönemler itibariyle gelişimine yer verilmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyreğine kadar büyüme gösteren xDSL abone sayısı 2012 yılı ilk çeyreğinde bir önceki dönemde başlayan düşüş eğilimini sürdürerek 6,7 milyon olmuştur. ADSL teknolojisinin xDSL teknolojisindeki pazar payı ise %99,8 seviyelerindedir. Buna ek olarak pazarda G.SHDSL ve VDSL teknolojileri üzerinden genişbant internet hizmetleri de sunulmaktadır.

Şekil 3-2 xDSL Abone Sayısı

Çizelge 3-3’te internet servis sağlayıcıların kendi aralarındaki pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre pazarda en büyük paya sahip işletmeci TTNNet olup, onu Superonline, Doğan Telekom, Vodafone Net ve Turknet izlemektedir.

Çizelge 3-3 İSS Pazar Payları, 2012 1. Çeyrek

İşletmeci	%
TTNet	84,13
Superonline	6,42
Doğan Telekom	3,80
Vodafone Net	1,85
Turknet	1,56
Millenicom	1,48
Metronet	0,57
Vodafone Alternatif	0,03
Telnet	0,03
Grid	0,03
Diğer	0,10

* Kablo internet ve mobil internet dahil değildir. İnternet servis sağlayıcılar tarafından sunulan tüm diğer erişim yöntemleri dahildir.

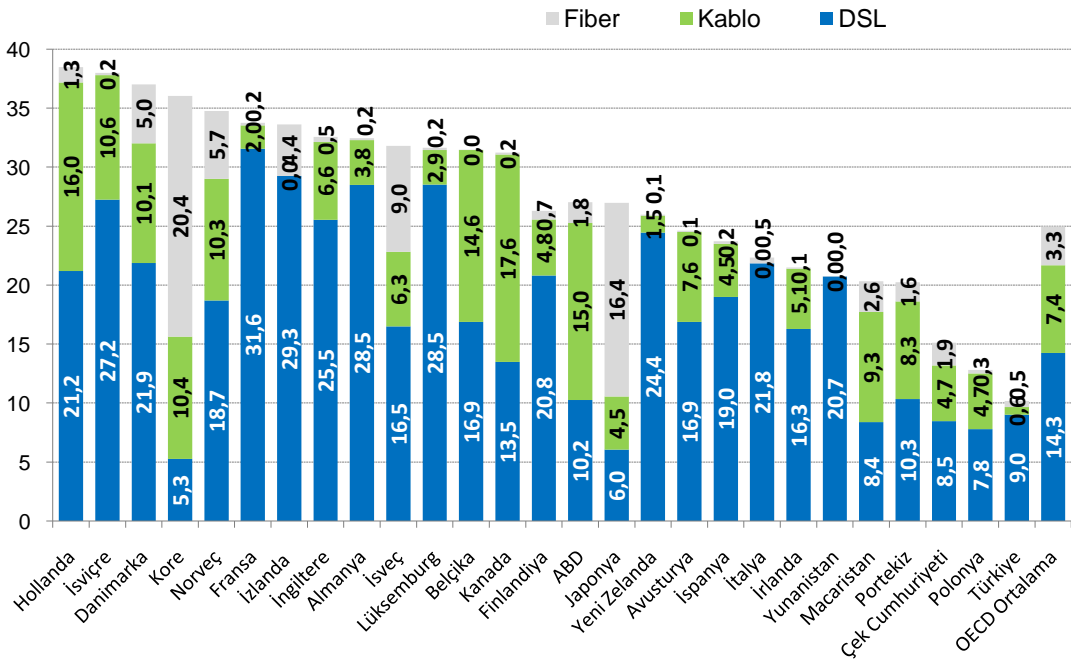
İnternet servis sağlayıcılığı alanında 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle 50'ye yakın işletmeci aktif olarak hizmet vermektedir. Çizelge 3-4'te internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin üç aylık gelir bilgilerine yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyrekte inetrnet servis sağlayıcılığına ilişkin gelirler 1008 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 3-4 İSS Hizmetleri

Gelir, ₺	2012-1

Şekil 3-3'de Türkiye'de ve OECD ülkelerinde, sabit genişbant internet penetrasyon oranları bağlantı teknolojisine göre verilmektedir. OECD ortalama penetrasyon oranları Haziran 2011 itibariyle DSL için %14,3, kablo için %7,4 ve fiber için %3,3 oranındadır. Türkiye'de ise Mart 2012 itibariyle sabit genişbant internet penetrasyon oranları DSL için %9, kablo için %0,6 ve fiber için %0,5 oranındadır.

Şekil 3-3 Türkiye ve OECD Ülkelerinin Bağlantı Teknolojisine Göre Sabit İnternet Penetrasyon Oranları, %

Kaynak: OECD Genişbant Portalı

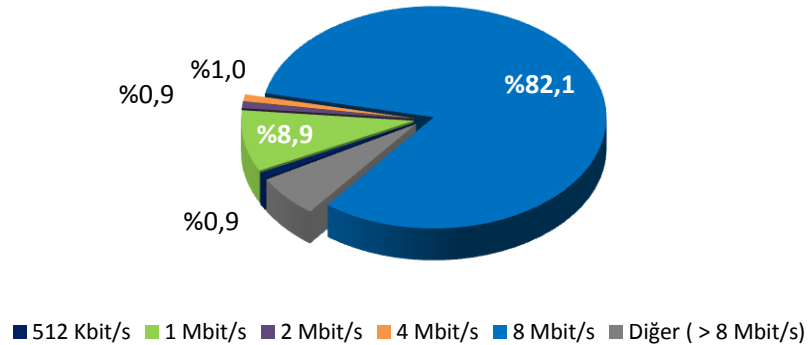
*OECD Ülkelerinin verileri Haziran 2011, Türkiye verileri ise Mart 2012 tarihli.

2009 yılı Temmuz ayında kullanılmaya başlanan ve bu yılın birinci çeyreği itibariyle üç yıla yaklaşan 3G hizmetleri sunan mobil işletmecilerden elde edilen verilere göre, 2012 yılı ilk çeyrek itibariyle mobil bilgisayardan ve cepten internet abone sayısı bir önceki döneme göre yaklaşık %39 oranında artmış ve 8.941.987'ye ulaşmıştır. Bu dönem içerisinde toplam mobil internet kullanım miktarı ise bir önceki çeyreğe göre yaklaşık %32 oranında artarak 13.822 TByte olmuştur.

2012 yılı birinci çeyreğinde toplam sabit genişbant internet kullanım (indirme ve yükleme) miktarı yaklaşık 540.000 TByte olarak gerçekleşmiştir. Bu kullanımın yaklaşık %90'ı veri indirme, %10'u veri yükleme şeklinde gerçekleşmiştir.

Şekil 3-4'te ise sabit genişbant internet abonelerinin hızlara göre dağılımına yer verilmektedir. Buna göre Türkiye'deki sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %82'si 8 Mbit/s hıza kadar olan bağlantıya sahip abonelik türünü tercih ettikleri görülmektedir. 1 Mbit/s hızındaki genişbant internet abonelerin yüzdesi 2012 yılı birinci çeyrekte %9'a gerilemiştir. Bu çeyrekte de 1 Mbit/s'den 8 Mbit/s'ye geçiş devam etmiştir. 2 Mbit/s ve 4 Mbit/s hızlarındaki bağlantılar ile 8 Mbit/s'den daha hızlı olan bağlantıların oranlarının toplamı %8'e yaklaşmıştır.

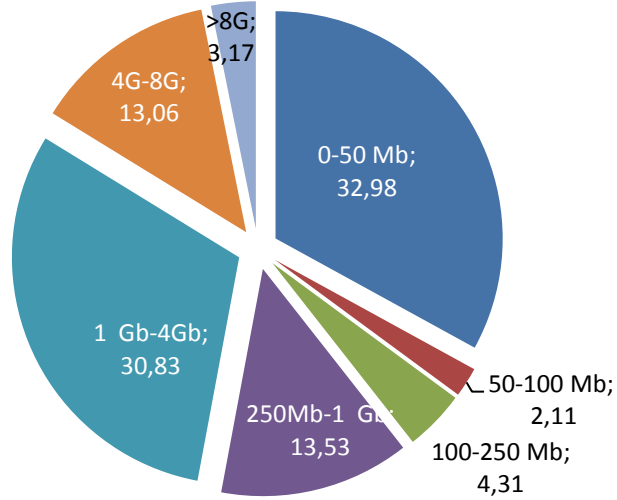
Şekil 3-4 Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerin Dağılımı, 2012 1. Çeyrek

2012 yılı birinci çeyrek itibariyle sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %88'i bireysel aboneliğe sahiptir. Geriye kalan %12 ise kurumsal abonelerdir.

Şekil 3-5'de mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Şekil incelendiğinde 100 Mb üzeri kullanımı olan abonelerin yüzdesinin %64,9 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 Mb aralığında ise abonelerin %33'ü bulunmaktadır.

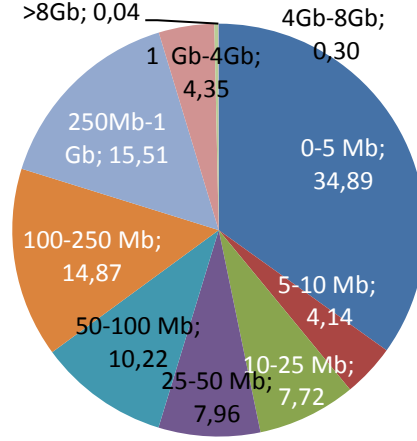
Şekil 3-5 Mobil Bilgisayardan İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, 2012 1. Çeyrek

Şekil 3-6'da ise mobil cepten internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Buradaki abone dağılımında ise %35'lik oran ile 0-5Mb arasında yoğunlaşma gözükmemektedir.

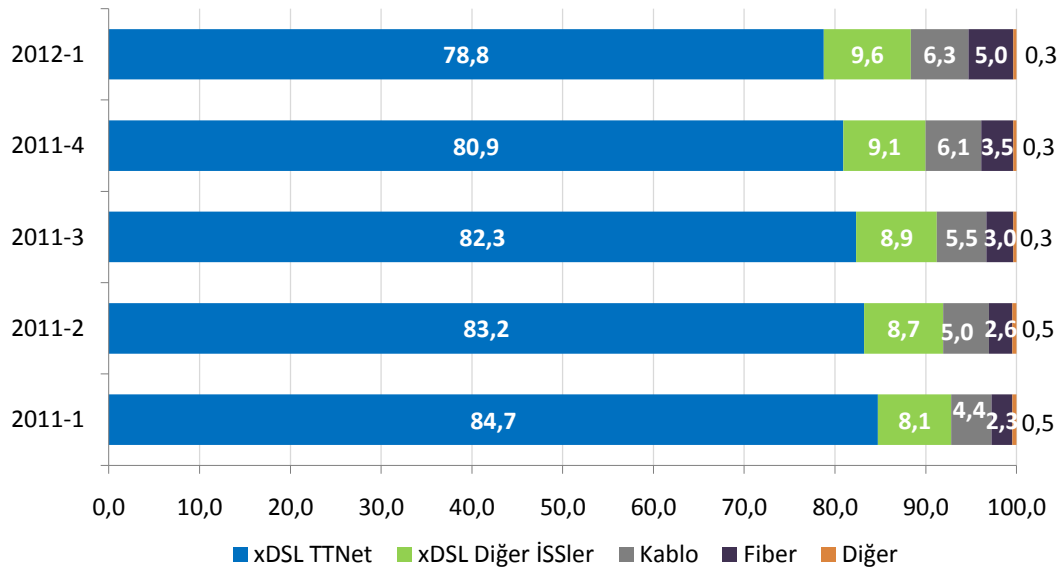

Şekil 3-6 Mobil Cepten İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı, 2012 1. Çeyrek

Şekil 3-7’de ise Türkiye’deki sabit genişbant abonelerinin işletmeci türü bazında dağılımına yer verilmektedir. Alternatif sabit genişbant işletmecilerinin pazar payı 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle %9,6 olarak gerçekleşirken, pazarda fiber ve kablo genişbantın da etkisi ile birlikte TTNet’in pazar payındaki gerileme devam ederek %78,8 seviyelerine inmiştir. Kablo internet hizmeti sunan işletmecilerin pazar payı %6,3 olurken, fiberin pazar payı %5 olarak gerçekleşmiştir.

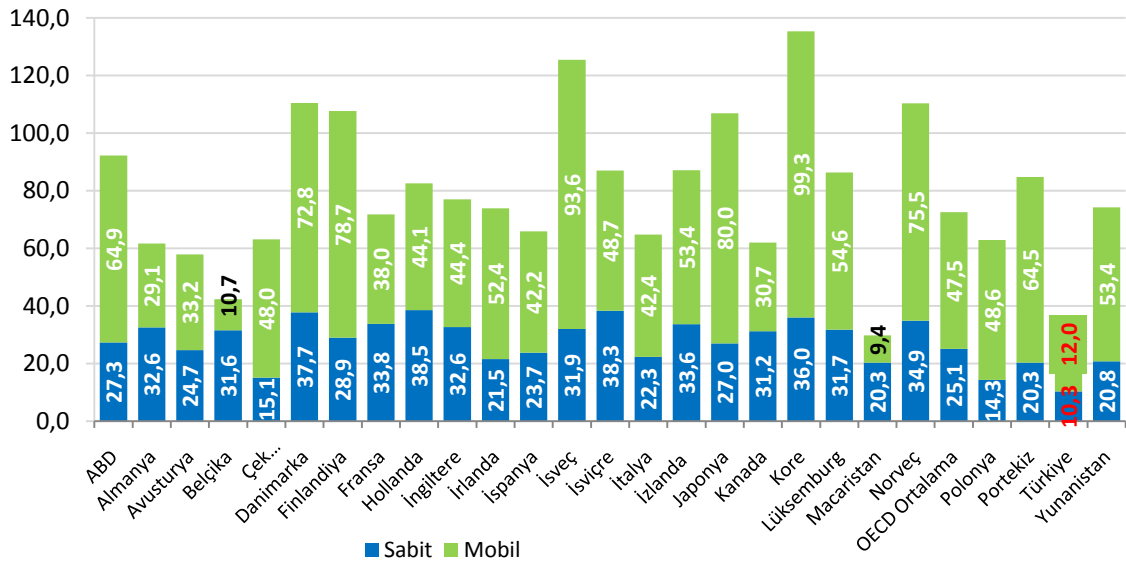
Şekil 3-7 Sabit Genişbant Abonelerinin İşletmeci Bazında Dağılımı, %

Alternatif işletmeciler yeniden satış, veri akışı erişimi ve yerel ağın paylaşımına açılması gibi yöntemler aracılığı ile genişbant hizmetleri sunmaktadır. Mart 2012 itibariyle Yerel Ağın Paylaşımına Açılması (YAPA) ile 7.978 adet bağlantı gerçekleştirilmiştir. Bunların 1.148'i yerel ağa tam erişim, 6.830'u ise paylaşımlı erişim yöntemi ile yapılan bağlantılardır. Buna göre YAPA tam erişim yöntemine göre bağlantılarda artış devam etmektedir. Aynı tarih itibariyle al-sat⁶ (yeniden satış) yöntemiyle 183.335 adet bağlantı gerçekleştirilmiştir. Diğer genişbant bağlantıları ise Veri Akışı Erişimi (VAE) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

Şekil 3-8'de OECD ülkeleri ve Türkiye'de nüfusa göre sabit ve mobil genişbant penetrasyon oranlarına yer verilmektedir. Türkiye'de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %10,3 iken, OECD ülkeleri penetrasyon ortalaması %25,1'dir. Ayrıca mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye'de %12 iken OECD ortalaması %47,5'dir.

Şekil 3-8 Türkiye ve Bazı OECD Ülkelerinin Nüfusa Göre Sabit-Mobil Genişbant Penetrasyon Oranları, %

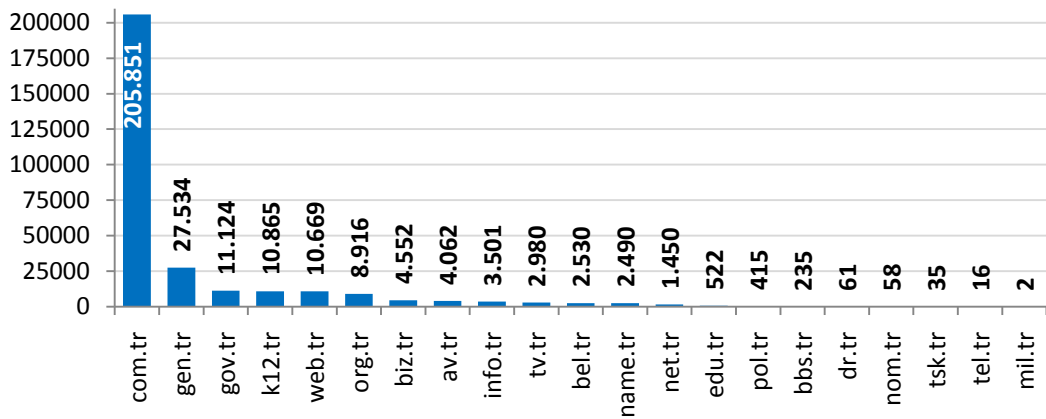
Kaynak: OECD Genişbant Portalı

*OECD Ülkelerinin verileri Haziran 2011, Türkiye verileri ise Mart 2012 tarihindedir.

⁶ ADSL, G.SHDSL ve VDSL dâhil olmak üzere

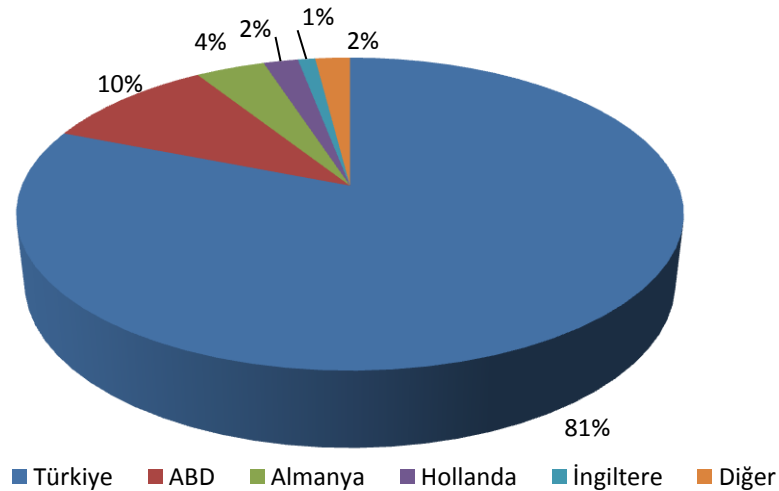
Şekil 3-9'da “.tr” alan adlarının dağılımına yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle “Nic.tr” kayıtlarında 297.868 adet “.tr” uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının, %69,1'i “com.tr”, %9,2'si “gen.tr”, %3,7'si “gov.tr”, %3,6'sı ise “k12.tr” uzantısına sahiptir.

Şekil 3-9 “.tr” Uzantılı Alan Adlarının Dağılımı, 2012 1. Çeyrek

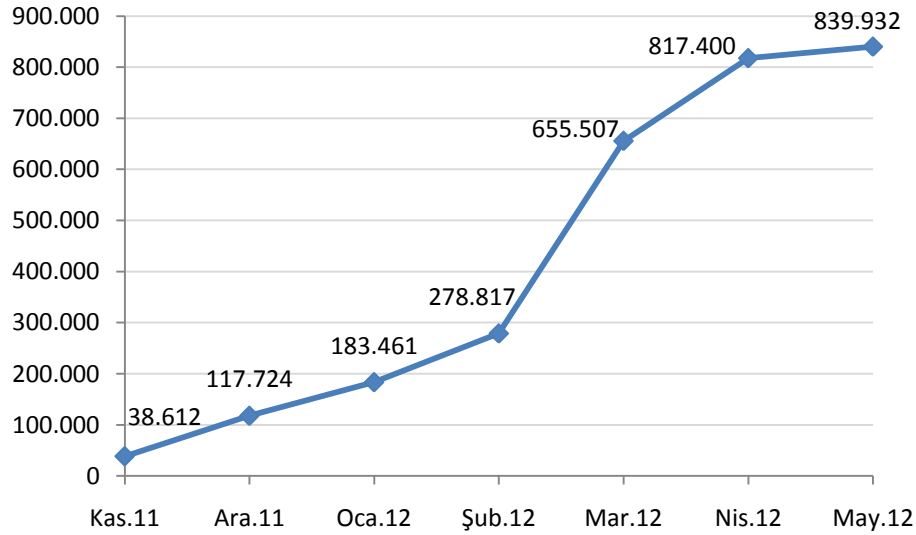
Şekil 3-10'da görüleceği üzere bu alan adlarında bulunan internet sitelerinin; %81'i Türkiye'de, %10'u ABD'de, %4'ü Almanya'da, %2'si Hollanda'da, %1'i İngiltere'de ve %2'si diğer ülkelerde barındırılmaktadır.

Şekil 3-10 IP Adresi Ülke Bilgisi

Şekil 3-11'de güvenli internet hizmetinden yararlanan abone sayısının gelişimine yer verilmektedir. İnternette, özellikle çocuk ve gençler için kontrolsüz tehlikeli içeriklerin bulunduğu, bu içeriklere karşı tedbir alınmasının bir gereklilik olduğu hem AB genelinde hem de Dünya çapında kabul gören bir husus olduğundan, ülkemizde de Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulunun 24.08.2011 tarihli ve 2011/DK-14/461 sayılı Kararı ile “Güvenli İnternet Hizmetine İlişkin Usul ve Esaslar” yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Usul ve Esaslar ile birlikte, sadece talep eden kullanıcıların Güvenli İnternet Hizmetinden yararlanabilmesi, talep etmeyen kullanıcıların mevcut İnternet hizmetinin aynen devam etmesi hüküm altına alınmıştır. Kasım 2011’de güvenli internet hizmetinden yararlanan abone sayısı 38.612 iken bu sayısı Mayıs 2012’de 839.932’ye yükselmiştir.

Şekil 3-11 Güvenli İnternet Hizmetinden Yararlanan Abone Sayısı

2005 yılında üç 2006 yılında ise bir elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı ile birlikte toplam dört adet elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı hâlihazırda faaliyetine devam etmektedir. Bu dört elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının faaliyete geçtikleri tarihten itibaren 2011 yılı sonu itibariyle

oluşturdukları sertifika sayıları 323.242 elektronik imza 198.783 mobil imza olmak üzere toplam 522.025'dir.

31 Mart 2012 tarihi itibariyle bu sayı 372.228 Elektronik İmza, 211.639 Mobil İmza olmak üzere toplam 583.867'ye ulaşmıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde %15,2 elektronik imza sayısında %6,9'da mobil imza sayısında artış olmuştur.

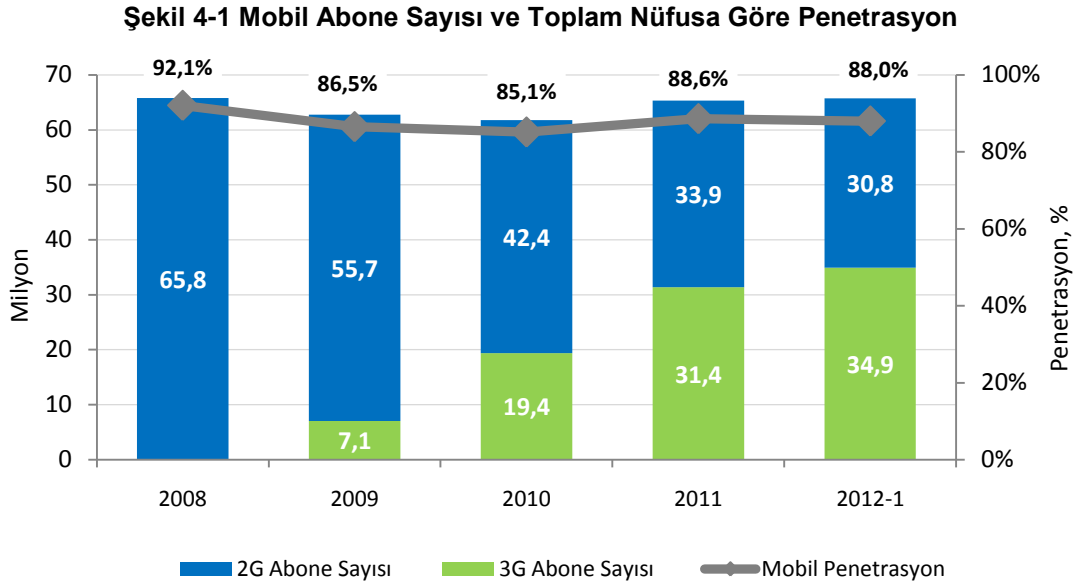
Çizelge 3-5 Elektronik ve Mobil İmza

	2011	2012-1	Artış %
Elektronik İmza	323.242	372.228	15,2
Mobil İmza	198.783	211.639	6,9
Toplam	522.025	583.867	11,8

4 Mobil Pazar Verileri

4.1. Abone Sayısı ve Penetrasyon

Mart 2012 itibariyle Türkiye’de yaklaşık %88⁷ penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 65,8 milyon mobil abone bulunmaktadır. Temmuz 2009’da 3G hizmet sunumunun başlamasıyla Mart 2012 itibariyle 3G abone sayısı 34,9 milyona ulaşmıştır. Şekil 4-1’de 2G ve 3G mobil abone sayısı ile penetrasyon oranları yıllar itibariyle karşılaştırılmaktadır.

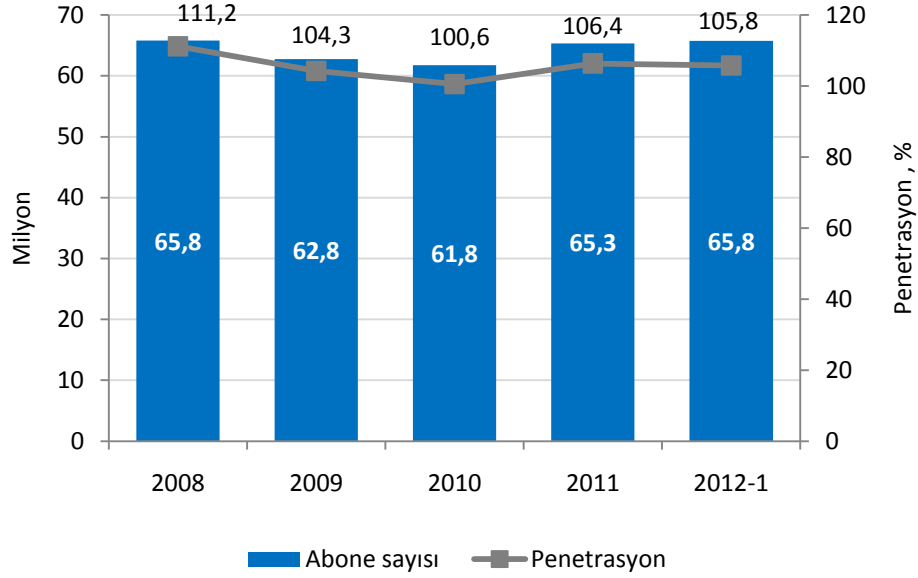

Cep telefonlarının genellikle 9 yaş üstü kişiler tarafından kullanıldığı varsayımından hareketle Şekil 4-2’de 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranları hesaplanmıştır.⁸ Buna göre mobil penetrasyon oranının %100’ün üzerine çıktığı görülmektedir.

⁷ 31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla Türkiye nüfusu 74.724.269 kişidir (TÜİK).

⁸ 2008 yılında 59.200.710 kişi, 2009 yılında 60.204.344 kişi ve 2010 yılında 61.413.147 ve 2011 yılında 62.161.000 kişidir. (TÜİK)

Şekil 4-2 Mobil Abone Sayısı ve 0-9 Yaş Hariç Nüfusa Göre Penetrasyon

Çizelge 4-1'de 3G hizmetlerine ilişkin veriler yer almaktadır. 2011 birinci çeyrekte 21,4 milyon olan 3G abone sayısı 2012 ilk çeyrekte 34,9 milyona ulaşırken, 3G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan abone sayısı da aynı dönemler için 1.862.888'den 8.941.987'ye yükselmiştir. Bu dönemde toplam mobil internet kullanım miktarı ise 13.822 TByte olarak gerçekleşmiştir.

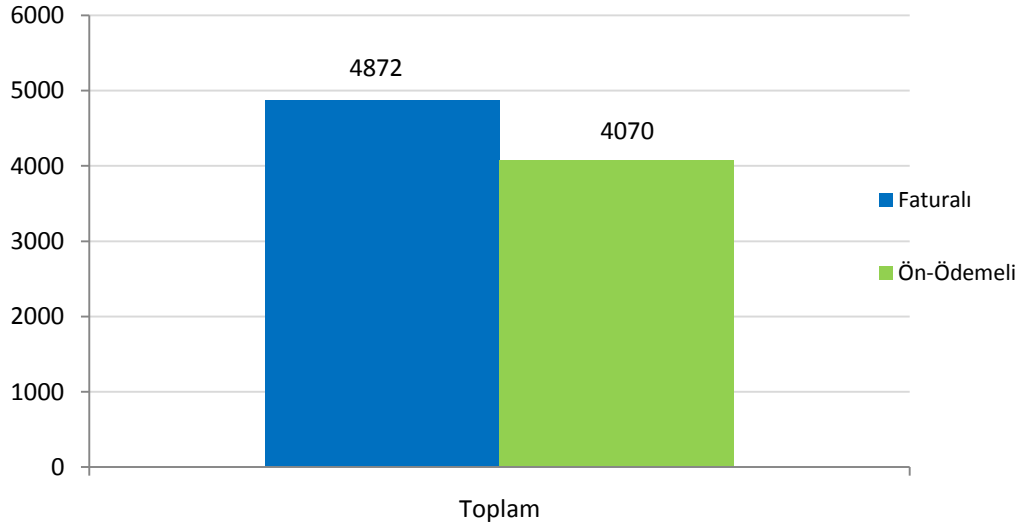
Çizelge 4-1 3G Hizmeti Kullanıcı Verileri

	2011-1	2011-4	2012-1
3G Abone Sayısı	21.441.318	31.375.507	34.919.167
Mobil Bilgisayardan İnternet⁹	1.862.888	1.547.421	1.780.895
Mobil Cepten İnternet⁹		4.907.380	7.161.092
Mobil İnternet Kullanım Miktarı, Gbyte	5.590.910	10.708.533	14.154.182

⁹ Mobil genişbant: 3G veya daha üstündeki mobil standartları kullanan internet erişimi. Mobil genişbant hizmetine tahsisli veri cihazları (modem, kart veya USB cihazları) veya 3G ve daha üzeri mobil standartlara imkân veren cep telefonları ile erişilebilmektedir. Mobil bilgisayardan internet abone sayısı içinde; tahsisli veri cihazları ile bilgisayardan internete erişen, mobil cepten internet abone sayısında ise cep telefonları üzerinden internete erişen toplam abone sayısı dikkate alınmaktadır.

Şekil 4-3'te işletmeciler bazında ve faturalı ön-ödemeli ayırımında mobil genişbant internet abone sayılarına yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle faturalı mobil genişbant abone sayısı 4.872.255, ön-ödemeli mobil genişbant abone sayısı 4.069.732 olarak gerçekleşmiştir.

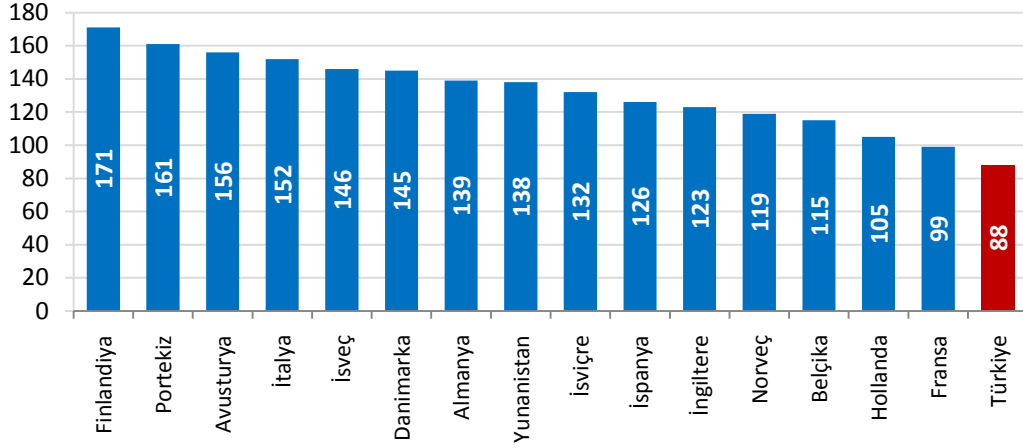
Şekil 4-3 Faturalı-Ön Ödemeli Mobil Genişbant Abone Sayıları, 2012 1. Çeyrek, Bin

Şekil 4-4'te Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerine ait mobil penetrasyon oranları karşılaştırılmaktadır. Aralık 2011 itibariyle AB ülkeleri içinde en yüksek mobil penetrasyon oranına sahip ülkeler, Finlandiya, Avusturya, İtalya, İsveç ve Danimarka olarak görülmektedir. İncelenen AB ülkeleri ortalama mobil penetrasyon oranı ise %135'tir. Türkiye'de ise Mart 2012 itibariyle mobil penetrasyon oranı yaklaşık %88 seviyesindedir.

Şekil 4-4 Türkiye ve Bazı AB Ülkelerinin Mobil Penetrasyon Oranları, 2012 1. Çeyrek, Bin

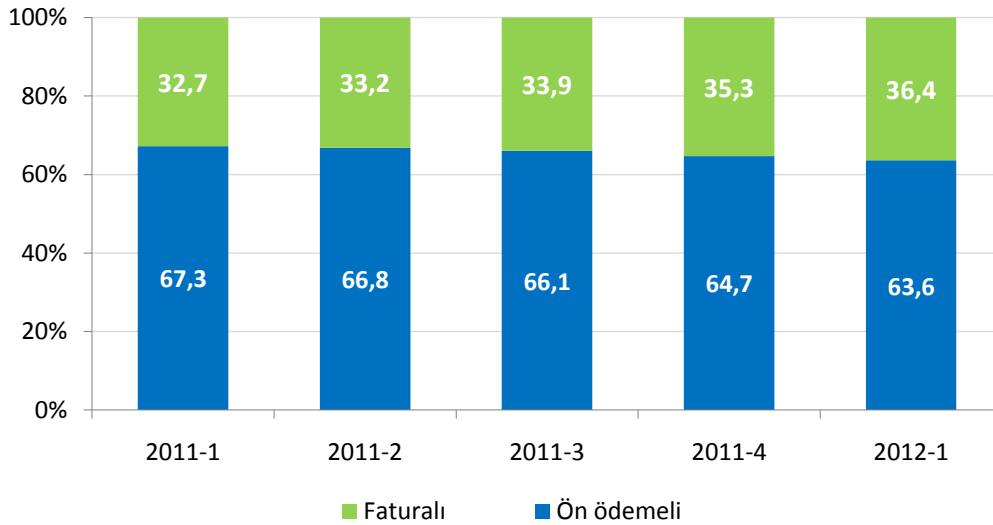
*Kaynak: Informa, 2011 4. Çeyrek

**AB ülkeleri verileri Aralık 2011, Türkiye verisi Mart 2012 tarihlidir.

4.2. Mobil Abone Profili

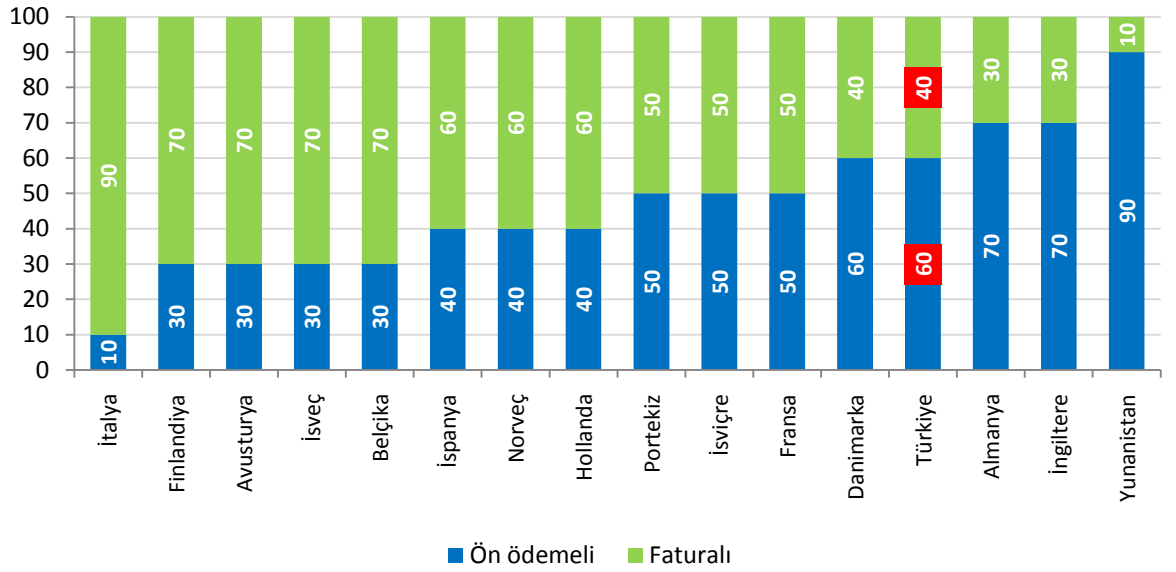
Şekil 4-5'de Türkiye'deki mobil abonelerin abonelik türlerine göre dağılımına yer verilmektedir. 2012 yılı birinci üç aylık döneme bakıldığında mobil abonelerin yaklaşık %64'ünün ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının %32,7'den %36,4'e çıktığı görülmektedir.

Şekil 4-5 Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

Şekil 4-6'da bazı AB ülkeleri ve Türkiye'de ön ödemeli ve faturalı mobil abone oranları karşılaştırılmaktadır. İncelenen ülkelerde ön ödemeli abone oranı %46 seviyelerinde iken Türkiye'de %60 civarındadır.

Şekil 4-6 Bazı AB Ülkeleri ve Türkiye'de Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

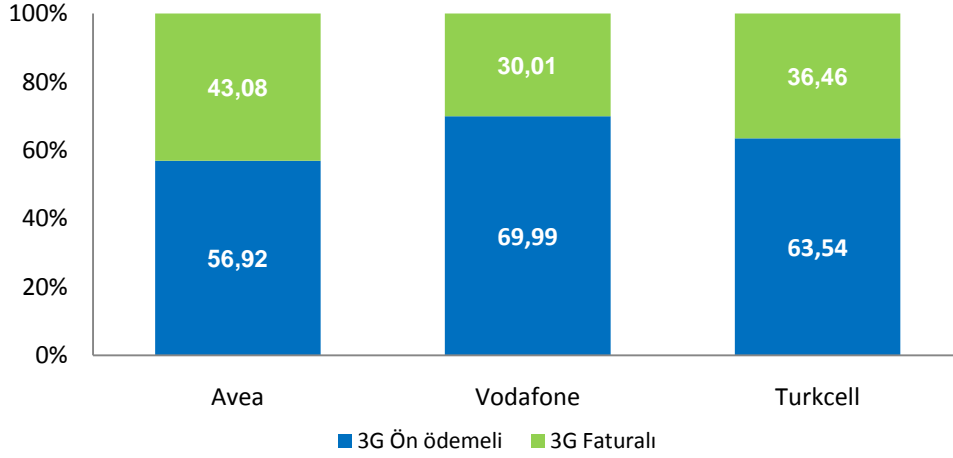

*Kaynak: Informa, 2011 4. Çeyrek

*AB ülkeleri verileri Aralık 2011, Türkiye verisi 2012 1. çeyrek ortalama aylık verisidir.

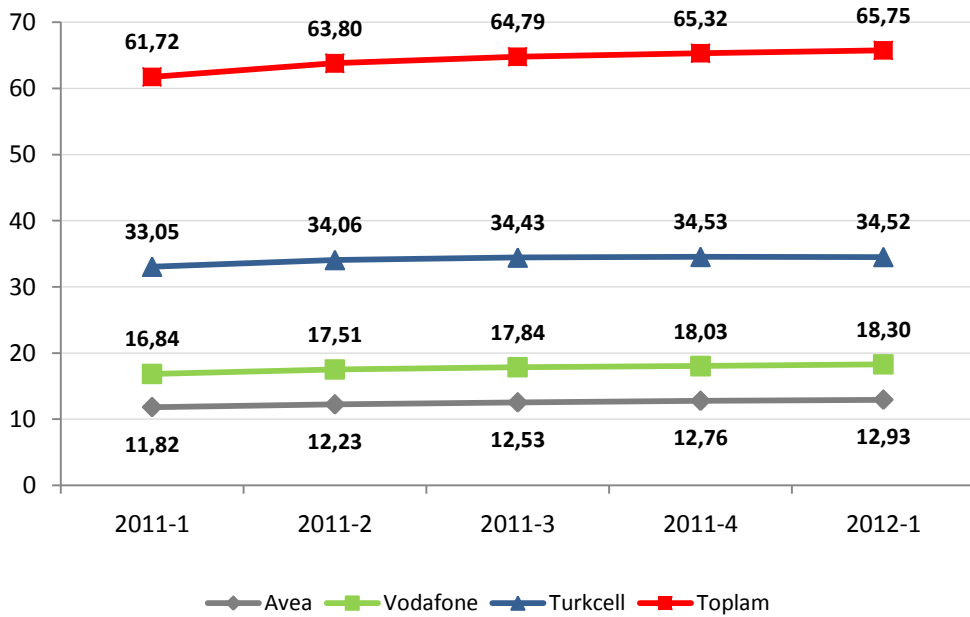
Şekil 4-7'de işletmeci bazında ön ödemeli ve faturalı 3G abonelerinin dağılımına yer verilmektedir. 2012 yılı ilk üç aylık dönemi itibariyle faturalı 3G abone oranının Avea'da %43,08, Turkcell'de %36,46 ve Vodafone'da ise %30,01 olduğu görülmektedir.

Şekil 4-7 3G Ön Ödemeli ve Faturalı Mobil Abone Oranları, %

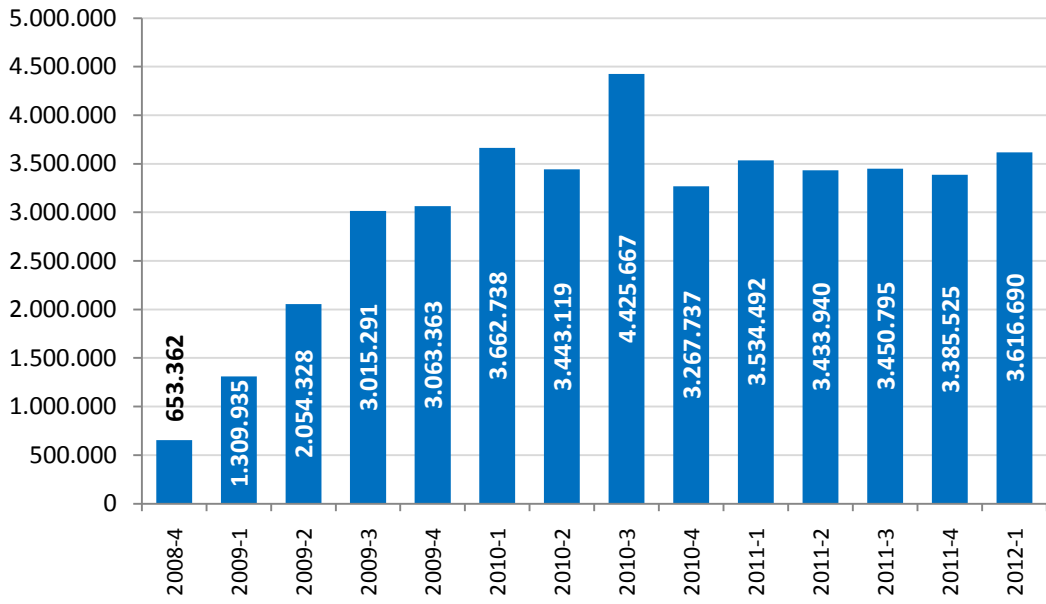
Şekil 4-8'de mobil işletmecilerinin üçer aylık dönemlere göre toplam abone sayıları verilmiştir. 2012 yılının birinci üç aylık döneminde, önceki üç aylık döneme göre abone sayıları bakımından Avea'da %1,33, Vodafone'da %1,53 oranında artış yaşanırken, Turkcell'de ise %0,04 oranında düşüş gerçekleşmiştir.

Şekil 4-8 İşletmeci Bazında Toplam Abone Sayıları, Milyon

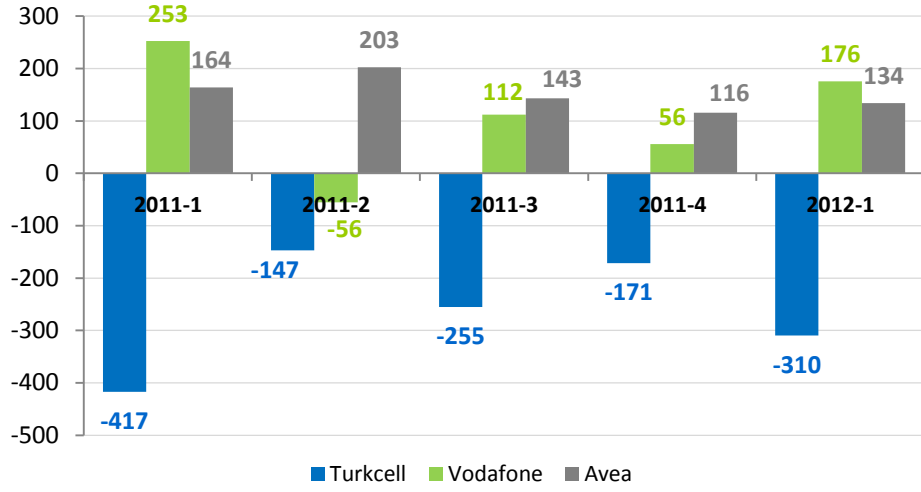
Şekil 4-9'da üç aylık dönemler içinde taşınan numara sayılarına yer verilmektedir. 2012 yılı birinci üç aylık dönemde taşınan numara sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %6,8 oranında azalarak yaklaşık 3,6 milyon olarak gerçekleşmiştir. 22 Mayıs 2012 itibariyle toplam taşınan numara sayısı 43 milyonu aşmıştır.

Şekil 4-9 Toplam Taşınan Numara Sayıları

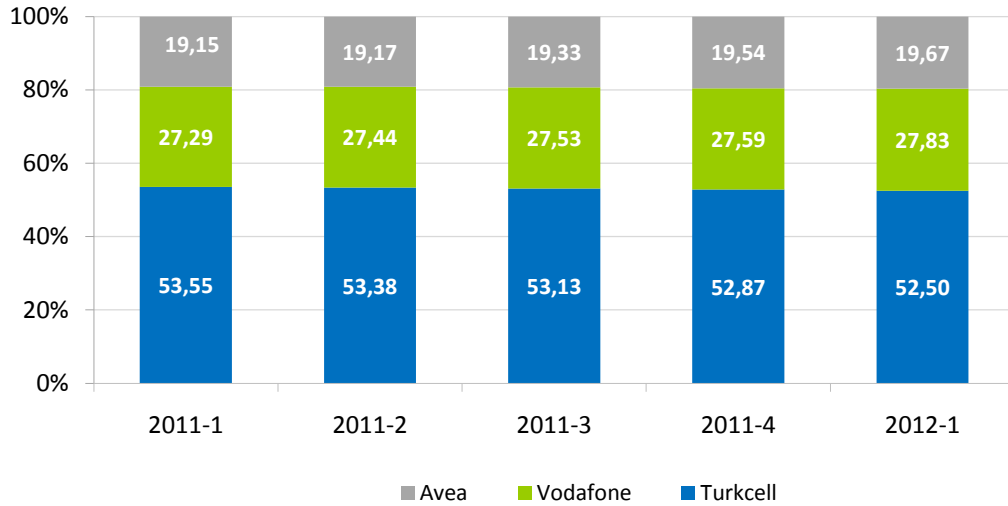
Şekil 4-10'da numara taşınabilirliği ile mobil işletmecilere gelen net abone sayılarına üçer aylık dönemler halinde yer verilmektedir. Mobil numara taşınabilirliği (MNT) hizmeti ile 2012 yılı birinci üç aylık dönemde Avea yaklaşık 134 bin, Vodafone yaklaşık 176 bin abone kazanırken, Turkcell ise yaklaşık 310 bin abone kaybetmiştir.

Şekil 4-10 MNT Kapsamında Mobil İşletmecilerin Net Gelen Abone Sayıları, Bin

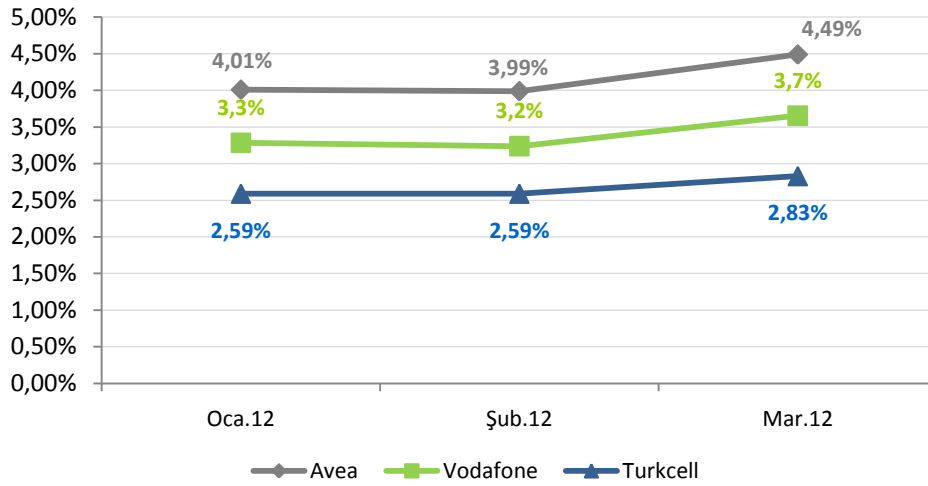
Şekil 4-11’de mobil işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına yer verilmektedir. 2012 yılı birinci üç aylık dönem itibariyle abone sayısına göre Turkcell’in %52,50, Vodafone’un %27,83, Avea’nın ise %19,67’lik paya sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4-11 Mobil İşletmecilerin Abone Sayısına Göre Pazar Payları, %

Şekil 4-12'de 2012 yılı ilk üç ayı için mobil işletmecilerin abone kayıp oranlarına yer verilmektedir. Abone kayıp oranı¹⁰, farklı tarifeler, hizmet çeşitliliği ve hizmet kalitesi açısından yoğun rekabet yaşanan mobil telekomünikasyon hizmetleri sektöründe yaygın olarak kullanılan bir göstergedir. 2012 yılı Mart ayı itibariyle Turkcell, Vodafone ve Avea'nın abone kayıp oranları sırasıyla %2,83, %3,7 ve %4,49 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-12 Mobil İşletmecilerin Abone Kayıp Oranları (Churn Rate), %

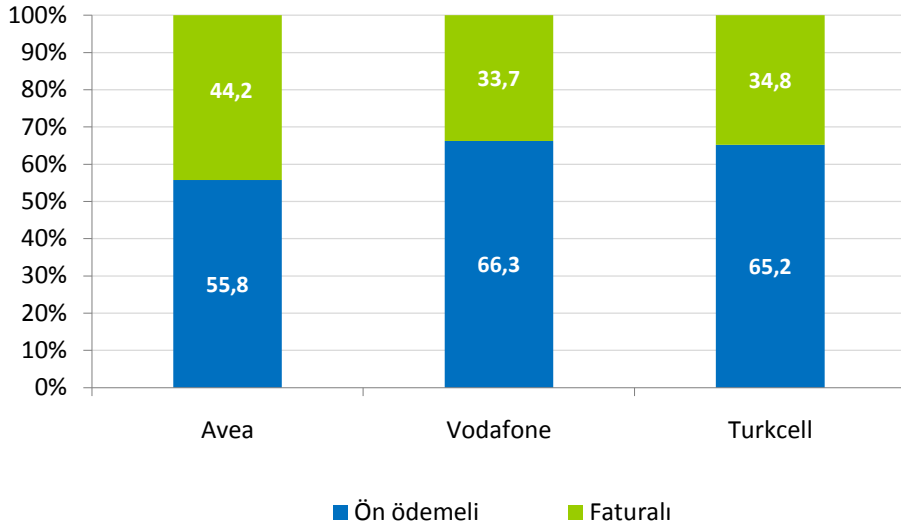

Şekil 4-13'de mobil işletmecilerin 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle abone profiline (2G, 3G toplam) yer verilmektedir. Şekil incelendiğinde oransal olarak en fazla faturalı aboneye Avea'nın sahip olduğu ve Avea'nın

¹⁰ Abone kayıp oranı işletmeciler tarafından kaybedilen müşterilerin miktarını ölçmek için kullanılan bir orandır. Abone kayıp oranı belli bir dönemde işletmeciden aldığı hizmeti sona erdiren abonelerin sayısının o dönemdeki mevcut ortalama abone sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Özellikle abone kitlesine sahip sektörler için kullanılan bir ölçüttür. Genellikle yıllık, çeyrek ve aylık olarak hesaplanmaktadır. Abone kayıp oranı işletmecinin tüm abone kitlesi için bilgi veren bir ölçüttür. Eğer abone kayıp oranı, yeni aboneliklerin gelişim oranını aşarsa o işletmecinin abone sayısı düşüyor demektir. Abone kayıp oranındaki yükselme işletmecinin rekabetçiliğindeki düşüşe işaret etmektedir. İşletmeciler abone kayıp oranını azaltma yönünde stratejiler geliştirmektedir. Bununla birlikte pazardaki düzenlemelerin (örn. MNT) abone kayıp oranının gelişimi üzerinde etkileri bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemelerin yürürlüğe girmesi ile birlikte işletmecinin rekabetçiliği açısından referans alınacak eşik değerler değişebilecektir.

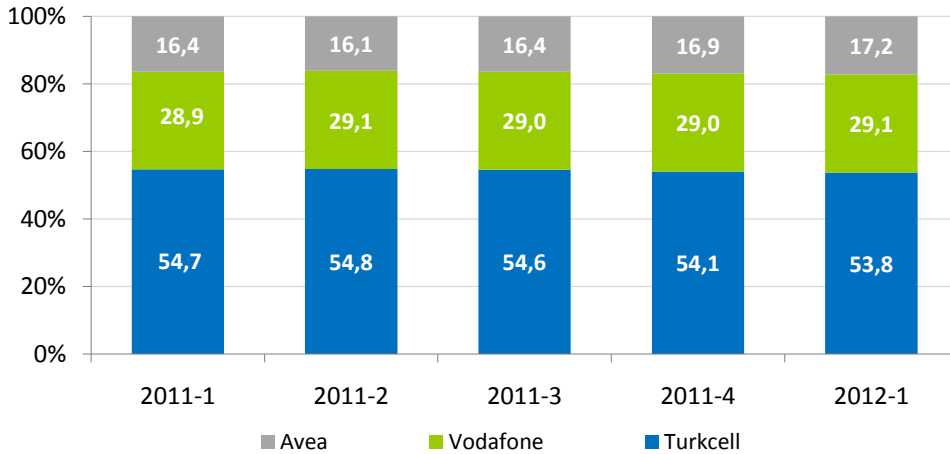
abonelerinin %44,2'sinin faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Avea'yı %34,8 ile Turkcell ve %33,7 ile Vodafone takip etmektedir.

Şekil 4-13 İşletmeci Bazında Ön Ödemeli / Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

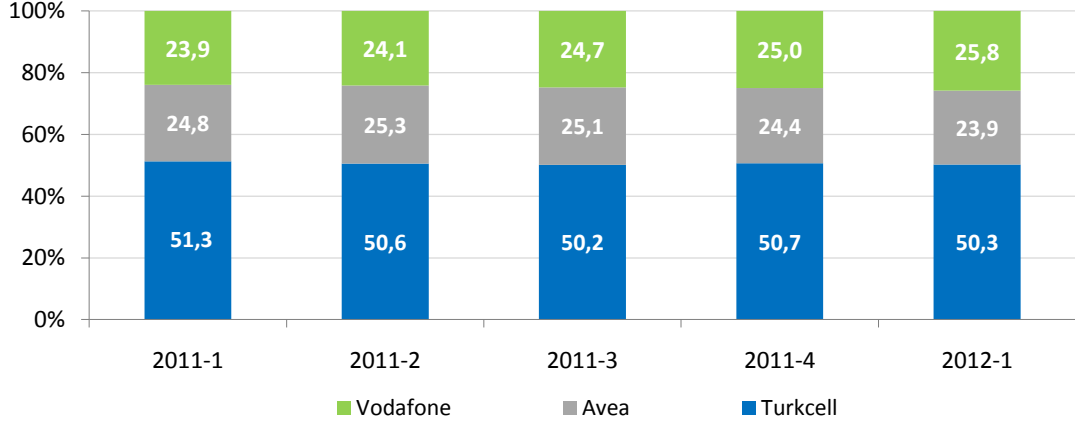
Aşağıdaki iki şekilde (Şekil 4-14 ve Şekil 4-15) ise ön ödemeli ve faturalı abonelerin mobil işletmeci bazında dağılımına yer verilmektedir. Şekil 4-14'de 2011 yılı ilk çeyrekte itibaren ön ödemeli abonelerin işletmeci bazında dağılımı incelenmektedir. 2012 yılı birinci üç aylık dönemi itibariyle ön ödemeli abonelerde Turkcell'in %53,8, Vodafone'un %29,1, Avea'nın ise %17,2 pazar payına sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 4-14 Ön Ödemeli Abonelerin Dağılımı, %

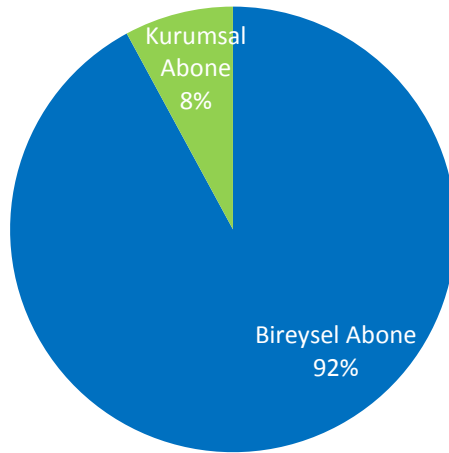
Faturalı abonelerin dağılımında ise Turkcell'in %50,3, Avea'nın %25,8, Vodafone'un %23,9 pay aldığı görülmektedir. (Şekil 4-15)

Şekil 4-15 Faturalı Abonelerin Dağılımı, %

Şekil 4-16'da mobil işletmecilerin abone portföyü bireysel (özel kişilik) - kurumsal (tüzel kişilik) ayırımında incelenmektedir. Mobil aboneliklerin %8'i kurumsal, %92'si bireysel aboneliklerdir.

Şekil 4-16 Abonelerin Bireysel-Kurumsal Bazda Ayırımı, %

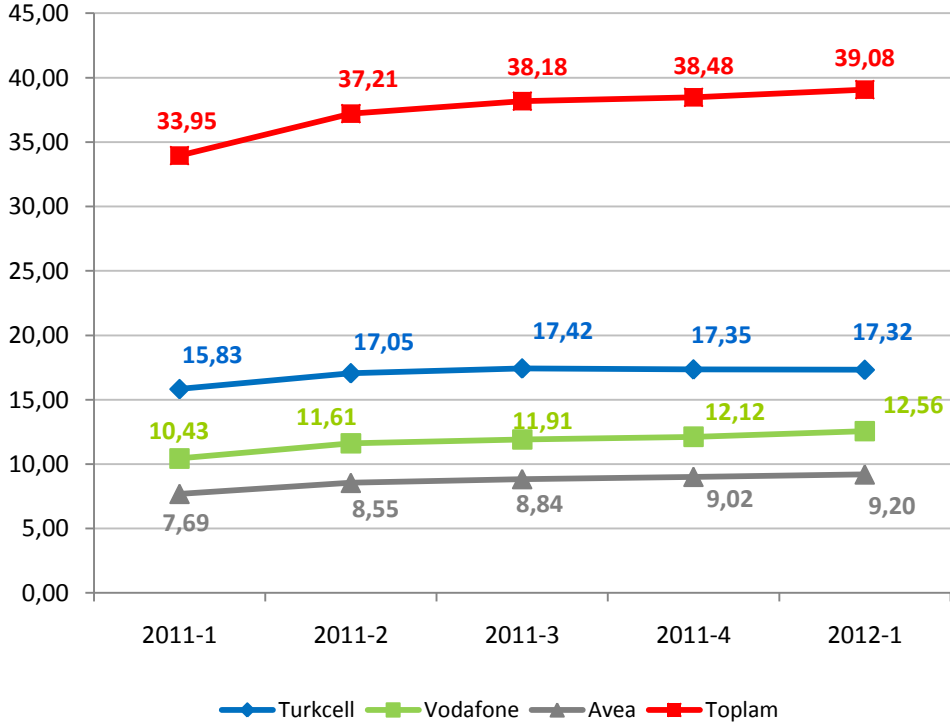

4.3. Mobil Trafik Hacmi

2012 yılı ilk çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 39,08 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı birinci üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafiğin %1,5 oranında arttığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %15,1 oranında arttığı görülmektedir. İşletmeci bazında incelendiğinde ise Turkcell'in trafiğinin bir önceki döneme göre yaklaşık %0,2 oranında azaldığı, Avea'nın trafik hacminin yaklaşık %2, Vodafone'nun trafik hacminin ise yaklaşık %3,6 oranında arttığı görülmektedir. Geçen senenin aynı dönemine göre kıyaslandığında Turkcell'in trafik hacminde %9,4, Vodafone'un trafik hacminde %20,4 ve Avea'nın trafik hacminde %19,7 oranında artış olduğu görülmektedir. Mobil trafik hacmindeki¹¹ bu değişim dönemler itibariyle Şekil 4-17'de verilmektedir.

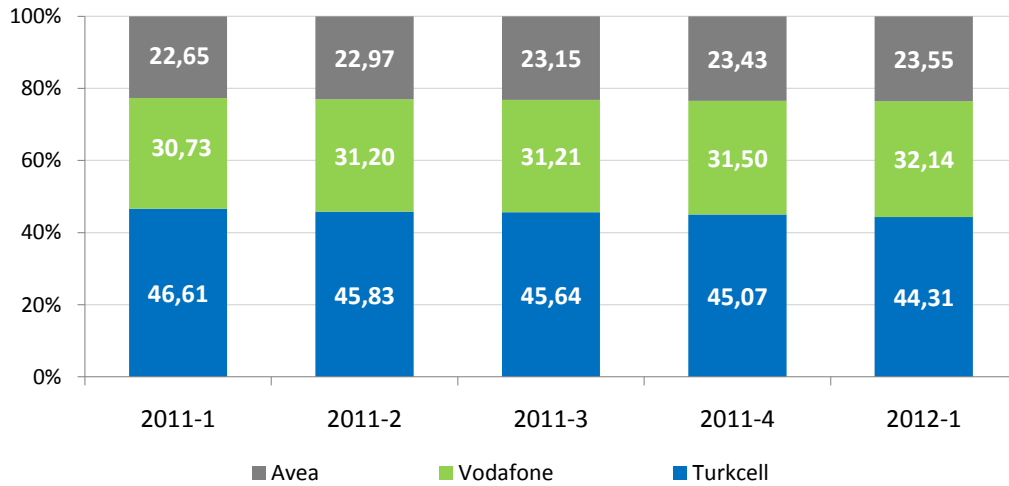
Şekil 4-17 Mobil İşletmecilerin Dönemlere Göre Toplam Trafik Miktarları, Milyar Dakika

¹¹ Mobil işletmecilerin toplam trafik miktarları toplam giden trafik ve şebeke içi trafiğin toplanması ile elde edilmektedir.

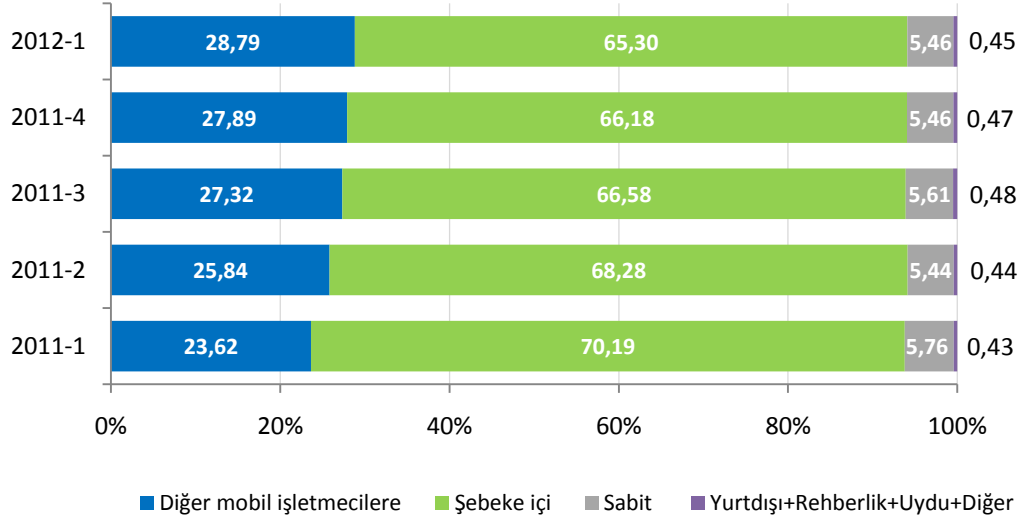
Mobil işletmecilerinin dönemler itibariyle toplam mobil trafiğinden aldıkları pazar payları Şekil 4-18'de gösterilmektedir. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla trafiğe göre Avea'nın pazar payı %22,65'ten %23,55'e, Vodafone'nun payı %30,73'ten %32,14'e yükselmiş, Turkcell'in pazar payı ise %46,61'den %44,31'e düşmüştür. Bir önceki dönemle kıyaslandığında ise, Turkcell'in pazar payının %45,07'den %44,31'e düştüğü, Avea'nın pazar payının %23,43'ten %23,55'e ve Vodafone'un pazar payının ise %31,50'den %32,14'e yükseldiği görülmektedir.

Şekil 4-18 Mobil İşletmecilerin Trafiğe Göre Pazar Payları, %

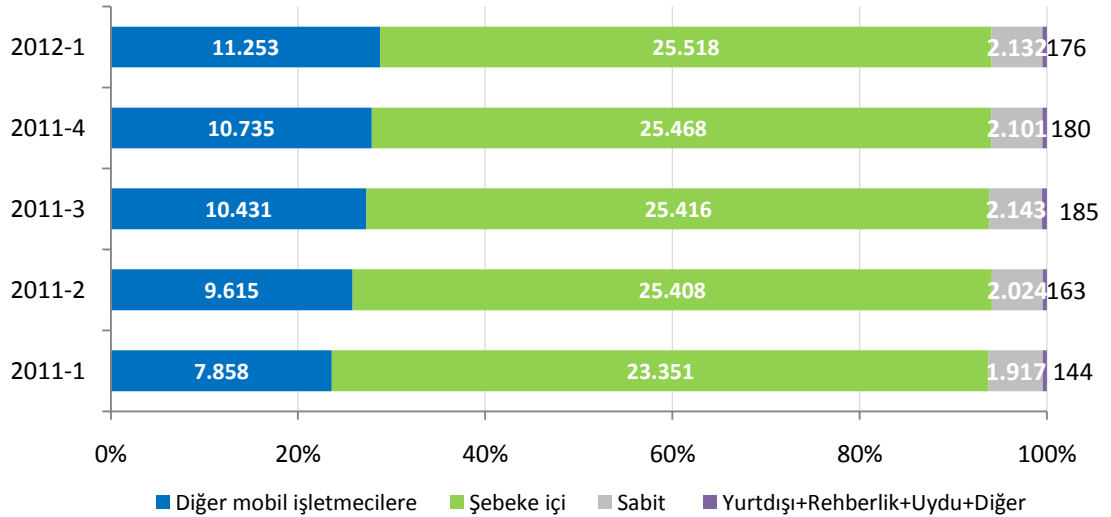
Şekil 4-19 ve Şekil 4-20'de mobil işletmeciler tarafından üretilen toplam mobil trafiğin dağılımına yer verilmektedir. Şekilde görüleceği üzere, söz konusu trafiğin büyük bir kısmını (%65,30) mobil işletmecilerin kendi aboneleri arasındaki trafiği ifade eden şebeke içi trafik oluşturmaktadır. Mobil işletmecilerden diğer mobil işletmecilere doğru giden trafik toplam trafiğin %28,79'unu oluşturmaktadır.

Şekil 4-19 Mobil Trafik Dağılımı, %

Toplam mobil şebeke içi trafik miktarı 2012 yılı birinci çeyrekte bir önceki üç aylık döneme göre %0,2 oranında artarak 25.518 milyon dakika, diğer mobil işletmecilere doğru trafik miktarı ise %4,8 oranında artarak 11.253 milyon dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-20 Mobil Trafik Dağılımı, Milyon Dakika

4.4. En Çok Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler

Çizelge 4-2'de 2012 yılı birinci çeyrek döneminde (Ocak – Şubat - Mart) mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ilk beş ülkeye yer verilmektedir. Bu üç aylık dönemde en çok trafik gönderilen ülkeler, Almanya, Bulgaristan, Rusya, Azerbaycan ve İngiltere olmuştur. Mobil şebekelere en fazla çağrı gönderen ülkeler ise Almanya, Suudi Arabistan, İngiltere, Hollanda ve Irak şeklinde sıralanmaktadır.

Çizelge 4-2 En Fazla Trafik Gönderilen ve Alınan Ülkeler, 2012 1. Çeyrek

Ülke	Ülke
Almanya	Almanya
Bulgaristan	Suudi Arabistan
Rusya	İngiltere
Azerbaycan	Hollanda
İngiltere	Irak

4.5. Kısa Numaralar

Çizelge 4-3'de 2012 yılı ilk çeyrek dönemde Avea hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyrekte en çok aranan kısa numaralar 112 (Sihhi İmdat), 155 (Polis İmdat), 11880 (BN Telekom), 182 (Hastane Randevu) ve 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş çağrı merkezi) olmuştur. En çok aranan 112 (Sihhi İmdat) numarası için ortalama çağrı süresi 33 saniye seviyelerinde iken, rehberlik hizmetleri için bu süre 85 saniye civarındadır.

Çizelge 4-3 AVEA, En Çok Trafik Giden Kısa Numaralar, 2012 1. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	33
155	53
BN Telekom (11880)	85
182	152
186	75

Çizelge 4-4'de 2012 yılı ilk çeyrekte Vodafone hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2012 yılı birinci çeyrekte en çok aranan kısa numaralar arasında 112 (Sihhi İmdat), 182 (Hastane Randevu), 11880 (BN Telekom), 155 (Polis İmdat) ve 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş çağrı merkezi) numaraları yer almaktadır. En çok aranan kısa numara 112 için ortalama çağrı süresi yaklaşık 27 saniye, 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş çağrı merkezi) için yaklaşık 79 saniye olarak gerçekleşmektedir.

Çizelge 4-4 VODAFONE, En Çok Trafik Giden Kısa Numaralar, 2012 1. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	27
182	157
BN Telekom (11880)	87
155	53
186	79

Çizelge 4-5'de 2012 yılı ilk çeyrekte Turkcell hatlarından en çok aranan beş kısa numaraya ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Çizelge incelendiğinde Turkcell hatlarından en çok aranan kısa numaraların 112 (Sihhi İmdat), BN Telekom, 182 (Hastane Randevu), 186 (Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş (BEDAŞ) çağrı merkezi) ve AssisTT (11818) olduğu görülmektedir. En çok aranan 112 (Sihhi İmdat) numarası için ortalama çağrı süresi 22 saniye seviyelerindedir. Rehberlik hizmetleri için bu süre ortalama 40 saniye olarak gerçekleşmiştir.

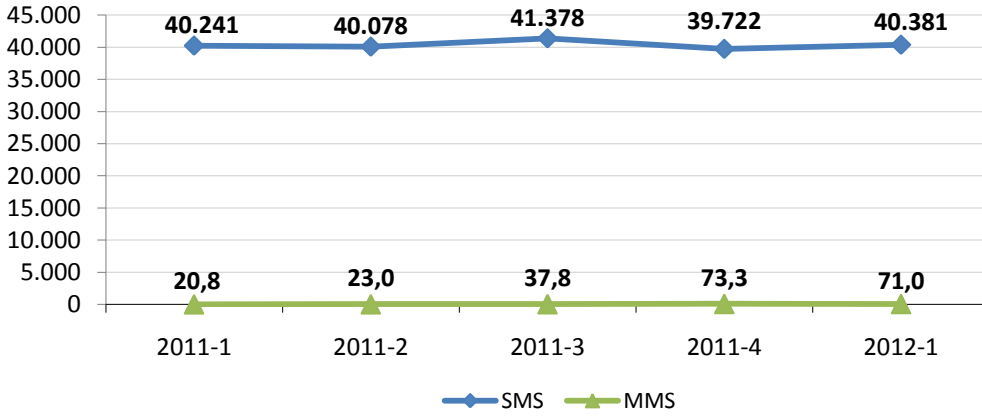
Çizelge 4-5 TURKCELL, En Çok Trafik Giden Kısa Numaralar, 2012 1. Çeyrek

Kısa Numara	Ortalama Çağrı Süresi (sn)
112	22
BN Telekom (11880)	42
182	152
186	80
AssisTT (11818)	37

4.6. SMS ve MMS

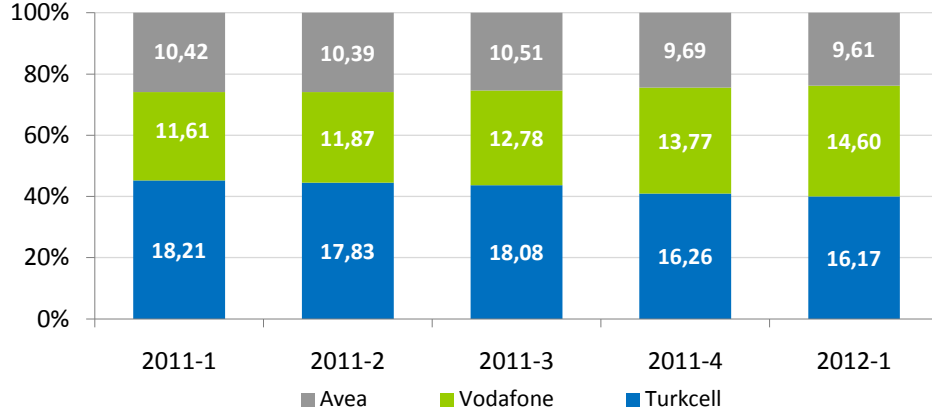
Şekil 4-21'de mobil işletmecilerinin toplam SMS ve MMS sayılarındaki değişime yer verilmektedir. Gönderilen MMS sayısı henüz düşük seviyelerde olmakla birlikte 2011 yılı ikinci yarısında ciddi artış göstermiştir. 2012 yılı birinci üç aylık dönemde SMS sayısı yaklaşık %1,7 oranında artarak 40.381 milyon adet olarak gerçekleşirken, 2011 yılında işletmecilerin başlattığı kampanyalar ile hızlı bir yükseliş yaşayan MMS sayısı bir önceki döneme kıyasla %3,1 oranında azalarak 71 milyona düşmüştür.

Şekil 4-21 Dönemlere Göre Mobil SMS ve MMS Miktarı, Milyon Adet

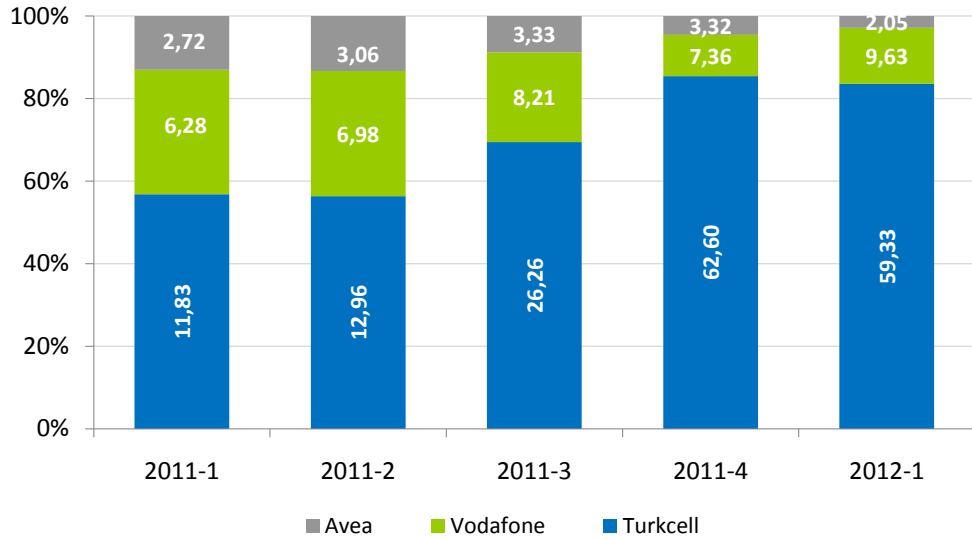
Mobil aboneler tarafından gönderilen toplam SMS sayısının işletmeciler bazında dağılımı Şekil 4-22'de gösterilmektedir. 2012 yılı ilk üç aylık dönemde, bir önceki üç aylık döneme göre SMS sayıları bakımından Turkcell'in SMS sayısı yaklaşık %0,6 oranında, Avea'nın SMS sayısı ise %0,8 oranında azalırken, Vodafone'un SMS sayısı ise %6 oranında artmıştır.

Şekil 4-22 İşletmeci Bazında SMS Sayısı, Milyar Adet

İşletmeci bazında gönderilen MMS sayıları incelendiğinde, 2012 yılı birinci üç aylık döneminde bir önceki çeyreğe göre Turkcell'in MMS sayısının %5,2 Avea'nın %38,2 oranında azaldığı, Vodafone'un MMS sayısının ise %30,9 oranında arttığı görülmektedir. (Şekil 4-23).

Şekil 4-23 İşletmeci Bazında MMS Sayısı, Milyon Adet

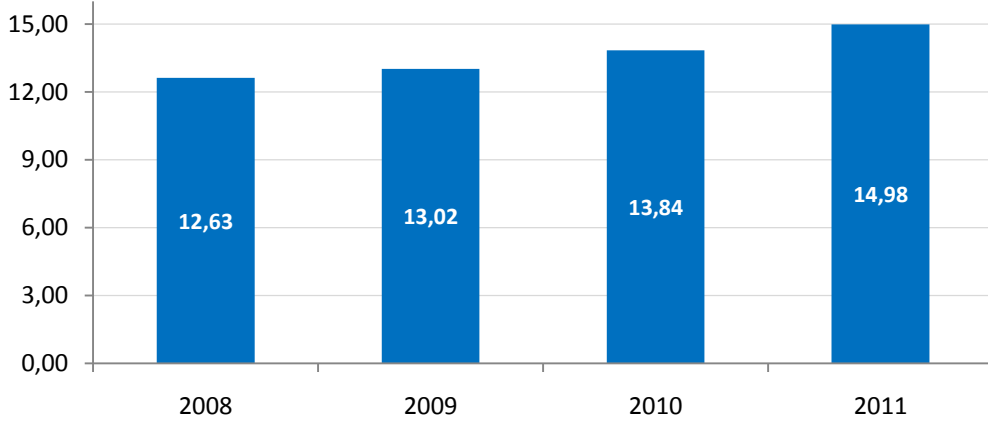

4.7. Mobil Gelir

Şekil 4-24'de 2008 yılından bu yana mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen gelir bilgilerine yıllık olarak yer verilmektedir. Yıllar itibariyle artış eğiliminde olan mobil gelirler 2010 yılında 13,84 milyar ₺ olarak

gerçekleşirken, 2011 yılında bir önceki yıla göre %8,24 oranında artış göstererek 14,98 milyar ₺'ye yükselmiştir.

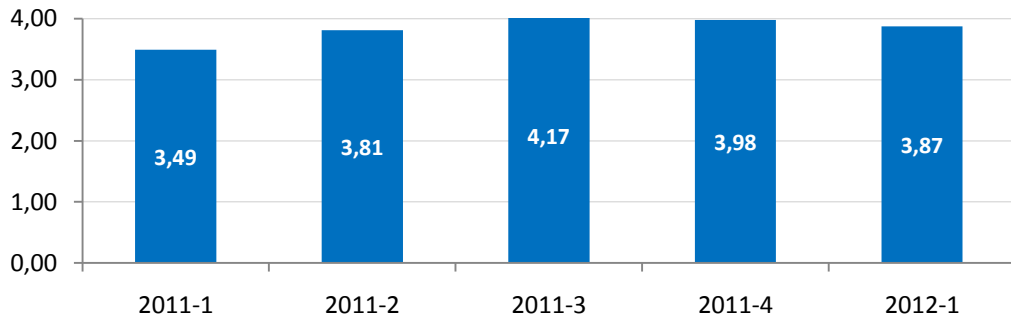
Şekil 4-24 Yıllar İtibariyle Mobil Telekomünikasyon Hizmetlerinden Elde Edilen Gelir, Milyar ₺

*İşletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları kesinleşmiş yıllık gelir tablolarındaki net satış gelirleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 4-25'de işletmecilerin mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde ettiği gelirler 2011 yılı başından itibaren üçer aylık dönemler halinde gösterilmektedir. 2012 yılı birinci üç aylık dönemde söz konusu mobil gelirler yaklaşık 3,87 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-25 Mobil Telekomünikasyon Hizmetlerinden Elde Edilen Üç Aylık Gelirler, Milyar ₺

*İşletmecilerin Kurumumuza göndermiş oldukları üç aylık gelir rakamları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Kesinleşmiş gelir bilgileri değildir.

Çizelge 4-6'da mobil işletmecilerin 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle bir takım finansal göstergelerine yer verilmektedir. EBITDA marjları Avea, Vodafone ve Turkcell için sırasıyla %9,91, %17 ve %29,3 olarak gerçekleşmiştir.

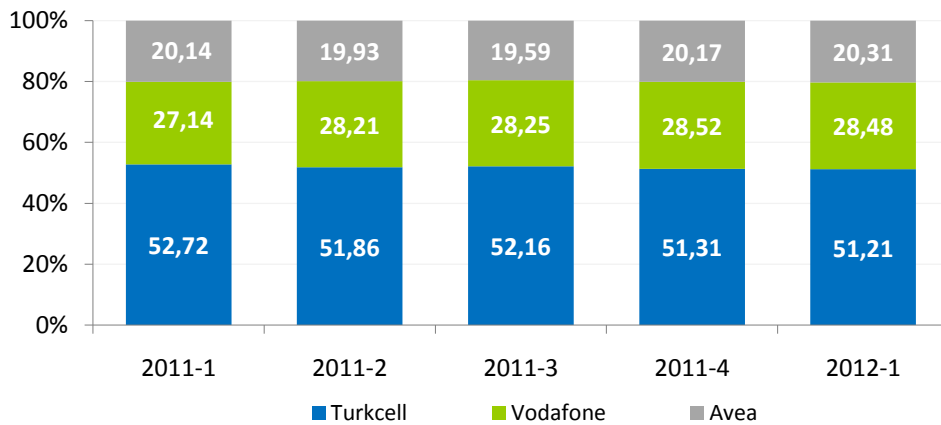
Çizelge 4-6 Mobil İşletmecilerin Finansal Göstergeleri, 2012 1. Çeyrek

	Avea	Vodafone	Turkcell
EBITDA Marjı,%	9,91	17,0	29,3

*Çizelge'de yer alan değerler SPK finansal raporlama standartlarına göre hesaplanmıştır. Vodafone'un talebi üzerine Vodafone International tarafından EBITDA değerleri altı ayda bir yayımlandığından, EBITDA değerleri 6 ayda bir yayımlanacaktır.

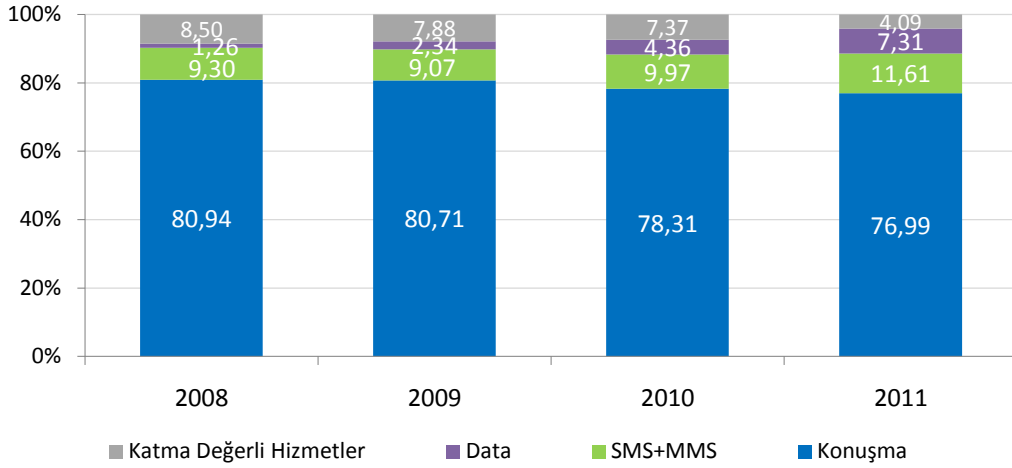
Şekil 4-26'da mobil işletmecilerin üçer aylık net satış gelir verilerine göre hesaplanan pazar paylarına yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyrek dönem itibariyle gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %51,21, Vodafone ve Avea'nın ise sırasıyla %28,48 ve %20,31 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2012 yılı birinci çeyrekte gelire göre pazar payları 2011 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell'in pazar payının yaklaşık 1,51 puan azaldığı, Avea'nın pazar payının 0,17 ve Vodafone'un pazar payının ise 1,33 puan arttığı görülmektedir.

Şekil 4-26 Mobil İşletmecilerin Gelire Göre Pazar Payları, %

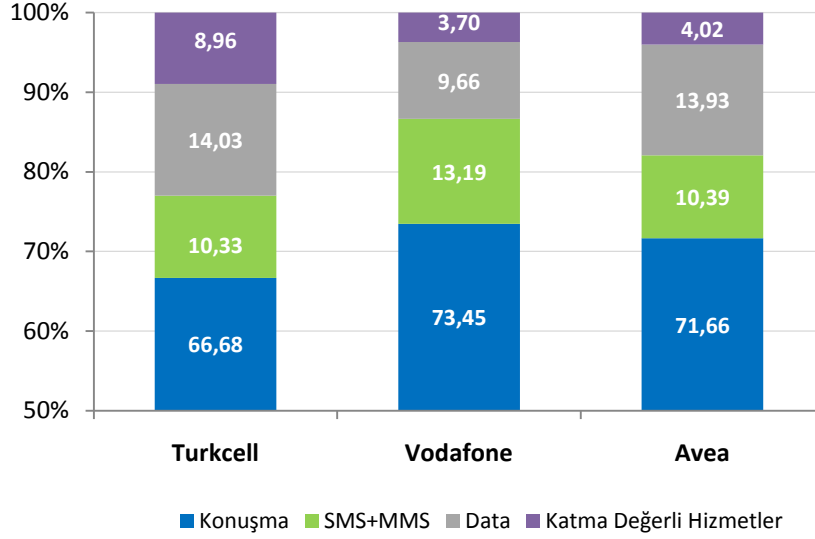
Şekil 4-27’de mobil işletmecilerin 2008 yılından itibaren toplam gelirlerine ait dağılıma yer verilmektedir. Şekilde görüleceği üzere mobil işletmecilerin gelirlerinin 2008 yılında yaklaşık %81’ini konuşma gelirleri oluştururken bu oran 2011 yılında %77’ye gerilemiştir. Data gelirlerinin payı 2008 yılında %1,26 iken 2011 yılında %7,31’e yükselmiştir. SMS+MMS gelirleri 2011 yılında toplam gelirin yaklaşık %11,61’ini oluşturmaktadır.

Şekil 4-27 Mobil İşletmecilerin Gelir Dağılımı, %

Şekil 4-28’de her bir mobil işletmecinin 2012 yılı birinci çeyrek dönem itibariyle toplam gelirlerine ait dağılıma karşılaştırmalı olarak yer verilmektedir. Konuşma gelirleri; Turkcell’in gelirlerinin %66,68’ini, Avea’nın gelirlerinin %71,66’ını ve Vodafone’un gelirlerinin %73,45’ini oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri Turkcell’in gelirlerinin %10,33’ünü, Avea’nın gelirlerinin %10,39’unu ve Vodafone’un gelirlerinin %13,19’unu oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Vodafone’da %9,66, Avea’da %13,93 ve Turkcell’de %14,03 paya sahiptir.

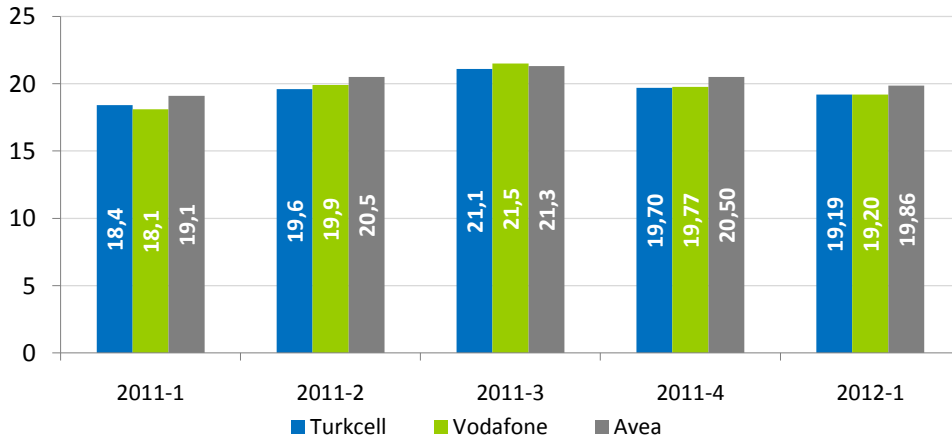
Şekil 4-28 Mobil İşletmecilerin İşletmeci Bazında Gelir Dağılımı, 2012 1. Çeyrek, %

4.8. Abone Başına Aylık Gelir (ARPU)

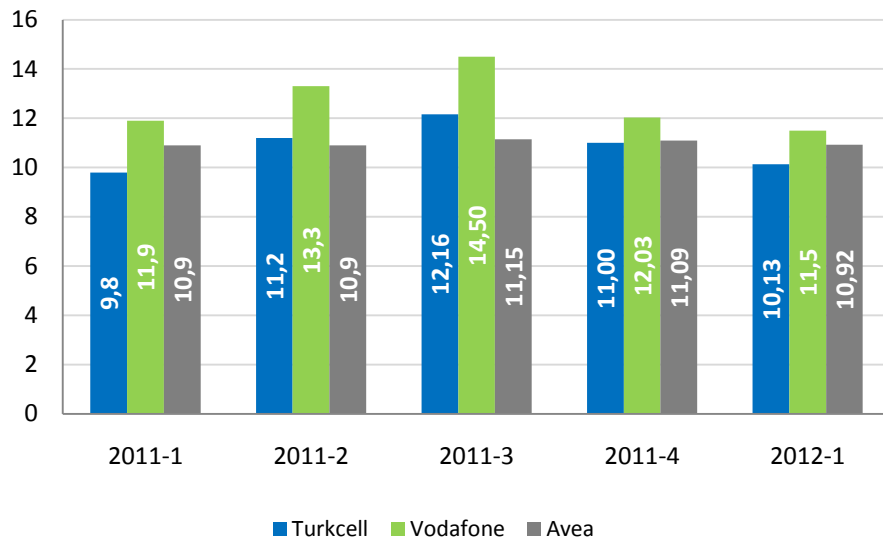
Abone başına elde edilen aylık gelir anlamına gelen “ARPU” mobil hizmetlerin fiyatları ve kullanım seviyelerinin en belirgin fonksiyonlarından biridir. Şekil 4-29’da Türkiye’de hizmet veren mobil işletmecilerinin 2011 yılından itibaren üç aylık ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle Turkcell için abone başına aylık gelir 19,19 ₺, Vodafone için 19,20 ₺, Avea için ise 19,86 ₺’dir.

Şekil 4-29 Mobil ARPU, ₺

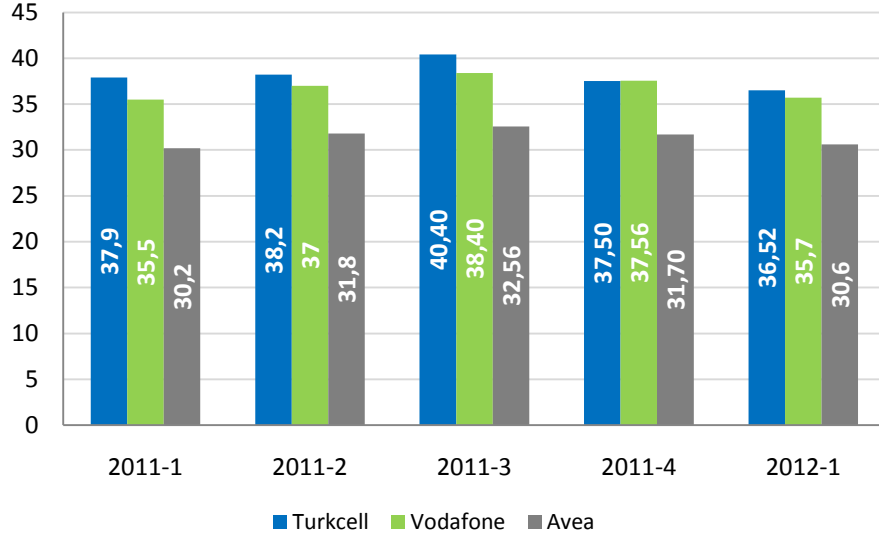
Şekil 4-30'da 2012 yılı birinci üç aylık dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu ön ödemeli ARPU rakamlarına yer verilmektedir. Ön ödemeli ARPU rakamları incelendiğinde 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle Turkcell'in ön ödemeli ARPU'sunun 10,13 ₺, Vodafone'un 11,5 ₺ Avea'nın ise 10,92 ₺ olduğu görülmektedir.

Şekil 4-30 Ön Ödemeli Mobil ARPU, ₺

Şekil 4-31'de ise 2012 yılı birinci çeyrek dönem için mobil işletmecilerin Kurumumuza bildirmiş olduğu faturalı ARPU değerleri incelenmektedir. 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle Turkcell'in faturalı ARPU'su 36,52 ₺ olurken, Vodafone'un 35,7 ₺, Avea'nın 30,6 ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4-31 Faturalı Mobil ARPU, ₺

4.9. Aylık Kullanım Miktarı (MoU)

MoU, mobil telefon kullanım seviyesinin ölçümünde yaygın olarak kullanılan bir göstergedir. Ortalama bir abonenin aylık ortalama konuşma süresi olarak tanımlanmaktadır. Çizelge 4-7’de mobil işletmecilerin 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle gerçekleşen MoU değerleri aylar bazında verilmektedir. Mart 2012 itibariyle, Turkcell’in MoU değeri 234 dakika, Vodafone’un 331 dakika ve Avea’nın ise 337 dakika olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 4-7 Mobil İşletmecilerin MoU değerleri, Dakika

	Turkcell	Vodafone	Avea
Ocak	220	310	319
Şubat	210	294	304
Mart	234	331	337

Çizelge 4-8’de bazı AB ülkeleri ile Türkiye’deki ortalama mobil telefon kullanım sürelerine yer verilmektedir. Türkiye, 266 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Çizelge’de İspanya, Belçika, İsveç, Almanya ve İtalya gibi ülkelerin üstünde yer almaktadır.

Çizelge 4-8 AB MoU kıyaslaması

Ülke	MoU (dakika)
Türkiye	266
İspanya	247
Belçika	242
İsveç	235
Almanya	221
İtalya	205
Fransa	192
Finlandiya	182
Yunanistan	162
İsviçre	160
Avusturya	158
Norveç	143
Portekiz	142
İngiltere	137
Danimarka	130
Hollanda	122

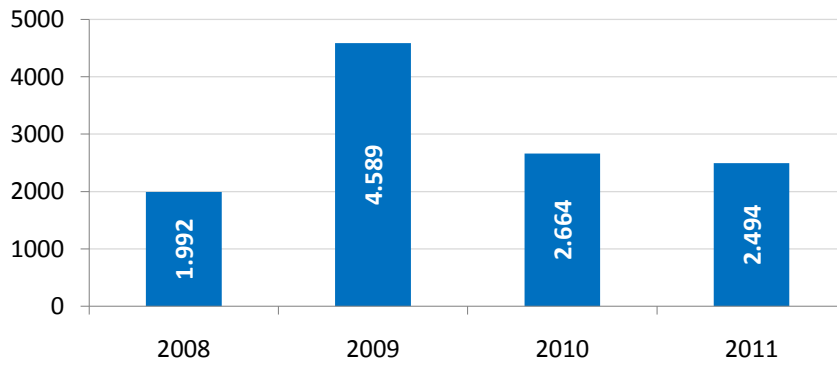
*Kaynak: Informa, 2011 4. Çeyrek

*AB ülkeleri verileri Aralık 2011, Türkiye verisi 2012 1. çeyrek ortalama aylık verisidir.

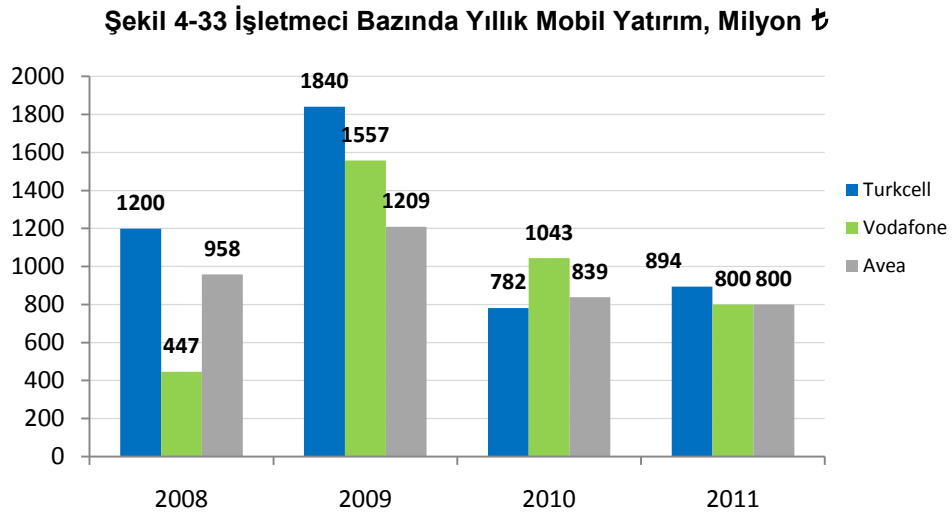
4.10. Mobil Yatırım

Şekil 4-32'de mobil telekomünikasyon alanında faaliyet gösteren üç işletmecinin 2008-2011 yılları arasındaki toplam yıllık yatırım bilgilerine yer verilmektedir. 2009 yılı, 3G yetkilendirmelerinin de etkisiyle mobil yatırımları bakımından 4589 milyon TL ile en fazla yatırım yapılan yıl olurken 2011 yılında ise 2494 milyon ₺ mobil yatırım yapılmıştır.

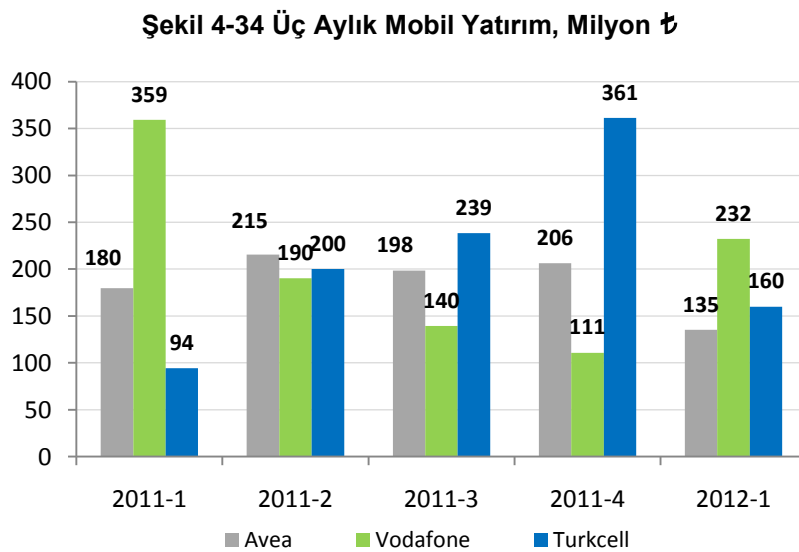
Şekil 4-32 Yıllık Mobil Yatırım, Milyon ₺

Şekil 4-33'de mobil işletmecilerin yaptıkları yıllık mobil yatırım değerlerine yer verilmektedir. 2009 yılında 2008 yılına göre tüm işletmeciler için artış eğilimi görülmektedir. 2011 yılında ise Vodafone 800 milyon ₺, Avea 800 milyon ₺, Turkcell 894 milyon ₺ yatırım yapmıştır.

Şekil 4-34'de işletmeci bazında 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle mobil işletmecilerin yaptığı yatırım miktarları gösterilmektedir. Birinci çeyrekte Turkcell'in yatırım miktarı 160 milyon ₺ olurken, Avea 135 milyon ₺ ve Vodafone 232 milyon ₺ düzeyinde yatırım yapmıştır.

5 Diğer Hizmetler

5.1. Altyapı Hizmetleri

Türkiye’de 22 Mayıs 2012 tarihi itibariyle bildirim kapsamında 70, kullanım hakkı kapsamında 4 Altyapı İşletmeciliği Lisansı almış işletmeci bulunmaktadır. 2012 yılı birinci üç aylık dönem itibariyle alternatif işletmecilerin sahip olduğu fiber optik kablo uzunluğuna Çizelge 5-1’de yer verilmektedir. Çizelge 5-1’de yer alan uzunluklar kendi altyapılarıyla birlikte işletmecilerin kiraladıkları omurga ve erişim şebekelerini de kapsamaktadır. Alternatif işletmecilerin 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle toplam fiber uzunluğu 39.545 km’dir. Türk Telekom’un ise 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle 152.526 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 119.930 km’si omurga, geri kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.

Çizelge 5-1 Alternatif İşletmecilerin Fiber Uzunlukları, 2012 1. Çeyrek

İşletmeciler	Kendisine Ait Toplam Uzunluk	Kiralık Toplam Uzunluk	Omurga Toplam Uzunluk	Erişim Toplam Uzunluk	Genel Toplam Uzunluk (km)
TOPLAM	33.650	5.895	32.238	7.307	39.545

Çizelge 5-2’de 2012 yılı birinci çeyrek dönemi itibariyle altyapı işletmecilerinin abone sayılarına göre pazar paylarına yer verilmektedir. Abone sayısına göre en yüksek pazar payına sahip işletmeci Superonline olup, onu Vodafone Alternatif, Telnet, Vodafone Net ve Global izlemektedir.

**Çizelge 5-2 Altyapı İşletmecilerinin Abone Sayılarına Göre Pazar Payları,
2012 1. Çeyrek**

İşletmeciler	Abone Sayılarına Göre Pazar Payları (%)
Superonline	52,69
Vodafone Alternatif	11,27
Telnet	10,77
Vodafone Net	7,03
Global	5,10
T-Systems	3,90
Equant İstanbul	3,62
Grid	1,88
Turknet	1,49
AT&T Global	0,64
Oyak	0,55
BT Telekom	0,31
İşnet	0,21
Diğer	0,54

Çizelge 5-3'te altyapı işletmeci grubuna ilişkin abone ve gelir bilgilerine yer verilmektedir. Bu işletmecilerin toplam abone sayısı 2012 birinci çeyrek itibarıyla 24.912'dir. Bu hizmetlerden elde ettikleri toplam gelir ise yaklaşık 112 milyon ₺ seviyesindedir.

Çizelge 5-3 Altyapı Hizmetleri

Dönemi	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2012-1	24.912	111.569.940

5.2. Kablolu Yayın Hizmetleri

Kurumumuzdan kablolu yayın hizmeti işletmeciliği lisansı alan 15 işletmeci bulunmakla birlikte, kablo alanında geniş alanda sadece TÜRKSAT aktif olarak faaliyet göstermektedir. Trabzon ilinde faaliyet gösteren Metronet'in ise 194 analog kablo TV ve 575 kablo internet abonesi bulunmaktadır. Bu alanda yetkilendirmesi olan TNet ise IPTV hizmeti sunmaktadır.

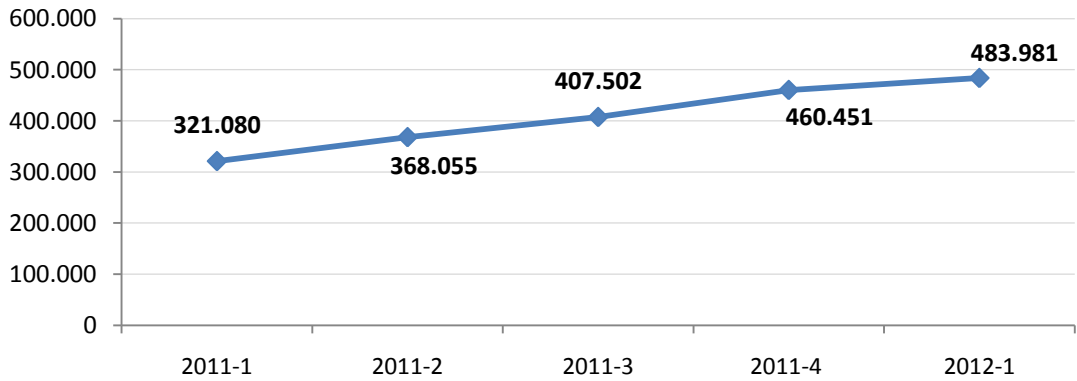
TÜRKSAT'ın 2012 yılı birinci çeyreği itibariyle Türkiye'de toplam Kablo TV abone sayısı 1.274.161 olup, Teledünya markasıyla hizmette olan sayısal Kablo TV abone sayısı 518.139 olarak gerçekleşmiştir. Kablo telefon hizmetinden yararlanan 72.949 TÜRKSAT abonesi bulunmaktadır. 51.485 ise abone IPTV hizmetinden faydalanmaktadır. (Çizelge 5-4)

Çizelge 5-4 Kablolü Yayın Hizmetleri

Dönem	Kablo TV Abone Sayısı	Kablo İnternet Abone Sayısı	Kablo Telefon Abone Sayısı	IPTV Abone Sayısı	Gelir ₺
2012-1	1.274.355	483.981	72.949	51.485	76.553.157

Kablo internetteki abone sayısı gelişimi Şekil 5-1'de verilmekte olup, önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %5,1 oranında artan kablo internet abone sayısı 483.981'e ulaşmıştır.

Şekil 5-1 Kablo İnternet Abone Sayısı

5.1. Uydu Haberleşme Hizmetleri

Bildirim kapsamında uydu haberleşme hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle 10.877 aboneye uydu yer istasyonlarıyla uluslararası internet bağlantıları, video konferans, noktadan noktaya uluslararası uydu data devreleri gibi hizmetleri sağlamaktadır.

Uydu haberleşme hizmeti sunan işletmecilerin abone ve gelir bilgileri Çizelge 5-5'te, söz konusu işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına Çizelge 5-6'da yer verilmektedir. Bu hizmete ilişkin toplam gelirler 2012 yılı birinci çeyrek için yaklaşık 38,1 milyon ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-5 Uydu Haberleşme Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2012-1	10.877	38.068.203

Bu alanda hizmet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar payları incelendiğinde Türksat'ın payının %52,01 olduğu, onu sırasıyla İşnet, Deksarnet Telekom ve BT Telekom'un izlediği görülmektedir

Çizelge 5-6 Abone Sayısına Göre Pazar Payları, 2012 1.Çeyrek

İşletmeci	%
Türksat	52,01
İşnet	24,07
Deksarnet Telekom	14,16
BT Telekom	6,23
Diğer	3,53

5.2. Uydu Platform Hizmetleri

Uydu platform hizmetleri kapsamında aktif olarak faaliyet gösteren iki adet işletmeci bulunmaktadır. Söz konusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-7'de, bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayılarına göre pazar paylarına Çizelge 5-8'de yer verilmektedir. Toplam abone sayısı 3.990.269 olup, bu hizmete ilişkin gelirler 2012 yılı birinci çeyrek için yaklaşık 34 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-7 Uydu Platform Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2012-1	3.990.269	33.997.980

Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar paylarına bakıldığında Digitürk'ün pazar payının %62,43, D-Smart'ın pazar payının %37,57 olduğu görülmektedir.

Çizelge 5-8 Abone Sayısına Göre Pazar Payları, 2012 1.Çeyrek

İşletmeci	%
Digitürk (Digital Platform)	62,43
D-Smart (Doğan TV)	37,57

5.5. GMPCS Hizmetleri

2012 yılı birinci çeyrek itibariyle aktif olarak üç işletmeci GMPCS Mobil Telefon hizmeti sunmaktadır. Söz konusu hizmete ilişkin üç aylık gelir ve abone bilgilerine Çizelge 5-9'da yer verilmektedir. Bu hizmet grubunda toplam abone sayısı 2012 birinci çeyrek dönem için 5326'dır. GMPCS hizmetlerine ilişkin gelir 2012 birinci çeyrek için yaklaşık 3,76 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-9 GMPCS Hizmetleri

Dönem	Abone Sayısı	Gelir, ₺
2012-1	5326	3.765.418

Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısına göre pazar paylarına bakıldığında Teknomobil'in pazar payının %54,76, Globalstar'ın pazar payının %43,24 ve Mobilkom'un pazar payının %2 olduğu görülmektedir.

Çizelge 5-10 Abone Sayısına Göre Pazar Payları, 2012 1.Çeyrek

İşletmeci	%
Teknomobil	54,76
Globalstar	43,24
Mobilkom	2,00

5.6. Rehberlik Hizmetleri

Rehberlik hizmeti lisansı almış 14 adet işletmeci bulunmakta olup, bunların 6'sı aktif olarak faaliyet göstermektedir. Bu işletmecilerin 2012 yılı birinci çeyreği itibariyle toplam çağrı sayısı 14.023.844 olup toplam çağrı süresi 19.538.608 dakikadır. Numara ile sorgulama hizmeti 2011 yılı üçüncü çeyreğinde kullanılmaya başlanmış olup, 6.913.972 adet numara ile sorgulama gerçekleştirilmiştir. Yine bu çeyrekte toplam 29.147.759 adet isim ile sorgulama yapılmıştır. Yapılan sorgulamaların 17.402.388 adedinde bireysel numara, 14.023.821 adedinde kurumsal numara sorgulanmıştır.¹² Rehberlik hizmeti işletmecilerinin üç aylık gelirleri ise yaklaşık 19,5 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir. (Çizelge 5-11)

Çizelge 5-11 Rehberlik Hizmetleri

Dönem	Çağrı Sayısı	Çağrı Süresi (Dakika)	İsim İle Sorgulama Sayısı	Numara İle Sorgulama Sayısı	Bireysel Numara Sorgulama Sayısı	Kurumsal Numara Sorgulama Sayısı	Gelir ₺
2012-1	14.023.844	19.538.608	29.147.759	6.913.972	17.402.388	14.023.821	19.488.407

Çizelge 5-12'de rehberlik hizmeti işletmecilerinin çağrı sayısına göre pazar paylarına ve ortalama çağrı sürelerine yer verilmektedir. Rehberlik hizmetlerinde BN Telekom'un çağrı sayısına göre pazar payı %68,08 olup, onu sırasıyla AssisTT, Vastech, Infoline, Rehberlik Hizmetleri Servisi ve Mega izlemektedir.

¹² Numara ile sorgulamada bireysel/kurumsal numara ayrımı yapamayan işletmecilerin verileri bireysel numara sorgulama olarak kabul edilmiştir.

Çizelge 5-12 Çağrı Sayısına Göre Pazar Payları, 2012 1. Çeyrek

İşletmeci	%	Ortalama Çağrı Süresi (dk)
BN Telekom (11880 - 11810 -11844)	68,08	1,42
AssisTT (11818-11820)	26,85	1,28
Vastech (11833)	2,55	1,92
Infoline (11824)	1,62	1,08
Rehberlik Hizmetleri Servisi (11819-11850)	0,54	1,27
Mega (11881-11883)	0,35	1,87

5.7. OKTH Hizmetleri

Kullanım hakkı kapsamında ortak kullanım hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeci sayısı 66'dır. Bu alanda faaliyet gösteren işletmecilerin abone sayısı, kullanıcı sayısı ve gelir bilgilerine Çizelge 5-13'de yer verilmektedir. Bu alandaki toplam abone sayısı 1815, kullanıcı sayısı 41.211 olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı birinci çeyrekte bu hizmetlerden sağlanan gelir yaklaşık 1.72 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 5-13 OKTH Hizmetleri, 2012 1. Çeyrek

Abone Sayısı	Kullanıcı Sayısı	Gelir ₺
1815	41.211	1.721.153

6 SONUÇ

2012 yılı birinci üç aylık dönem sonu itibariyle Türkiye telekomünikasyon pazarında yaşanan gelişmeler kısaca aşağıdaki şekilde özetlenmektedir:

Genel Pazar Verileri

- 22 Mayıs 2012 itibariyle elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren işletmeci sayısı 369 olup, bu işletmecilere verilen yetkilendirme sayısı 578'dir.
- 2012 yılı birinci üç aylık dönemde Türk Telekom ve mobil işletmecilerinin net satış gelirleri yaklaşık 5,68 milyar ₺ olarak gerçekleşmiştir.
- Diğer işletmecilerin net satış gelirleri 2012 birinci çeyrekte yaklaşık 1,44 milyar ₺ düzeyinde gerçekleşmiştir.
- 2012 yılı birinci çeyrekte Türk Telekom ve mobil işletmecilerin toplam yatırım miktarı yaklaşık 760 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.
- Diğer işletmeciler tarafından 2012 yılı ilk çeyrekte yaklaşık 213 milyon ₺, yatırım gerçekleştirilmiştir. Diğer işletmecilerin 2012 ilk çeyrekte yatırım/gelir oranı %15'tir.
- 2012 yılı birinci çeyrekte toplam mobil trafik miktarı 39,1 milyar dakika olurken, sabit trafik miktarı ise 5,4 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki üç aylık döneme göre mobil arama trafik miktarı yaklaşık %1,5 oranında, sabit arama trafik miktarı ise yaklaşık %0,7 oranında artmıştır. Trafikğin büyük bir kısmını (%82,7) mobilden mobile giden trafik oluşturmaktadır.

- 2012 birinci çeyrekte sektörde toplam çalışan sayısı 36.980'dir. Sektör çalışanlarının %65,30'unu Türk Telekom'da, %22,65'i mobil sektörde ve %12,05'i diğer hizmet alanlarında çalışmaktadır.
- Sektörde en fazla lisans seviyesinde çalışan bulunmakta (%36,79), bunu yüksekokul ve lise seviyesindeki çalışanlar izlemektedir. Sektörde toplam çalışanların %76,8'ini erkek, %23,2'sini ise kadın çalışanlar oluşturmaktadır.

Sabit Pazar

- 14,83 milyon sabit telefon aboneli bulunan Türkiye'de penetrasyon oranı yaklaşık %19,85 seviyelerine düşmüştür. Bununla birlikte; Türkiye'de ortalama hanehalkı büyüklüğünün 3,97 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sabit telefon hizmetleri pazarında Türkiye'nin önemli bir kesimine ulaşıldığını söylemek mümkündür.
- 2012 ilk çeyrekte, sabit telefon hizmetleri sunan işletmeciler üzerinden taşıyıcı ön seçimi kullanıcı sayısı 420.755, taşıyıcı seçimi kullanıcı sayısı ise 144.690 olarak gerçekleşmiştir. Diğer yöntemlerle bu işletmecileri kullanarak arama yapan kullanıcı sayısı ise 259.020 kişidir. Bu işletmecilerin toplam ön ödemeli kart satış adedi ise 2.847.205'tir.
- 2012 yılı birinci üç aylık dönemde toplam gelirin %59,35'ini PSTN gelirleri teşkil etmektedir. Bir diğer önemli gelir kalemi olan erişim gelirleri 2011 yılı birinci üç aylık dönemde toplam gelirlerin %26,87'sini oluştururken, bu oran 2012 yılı birinci üç aylık dönemde %31,02 olarak gerçekleşmiştir. Son üç aylık dönemde toplam gelirin %5,50'sini kiralık devre gelirleri,%4,06'sını arabağlantı gelirleri teşkil etmiştir.
- 2012 yılı birinci üç aylık dönem itibariyle sabitten arama gelirleri (brüt) 1.217 ₺ milyon olarak gerçekleşmiş olup, geçen senenin aynı dönemine göre %9,5, bir önceki döneme göre %8,9 oranında düşmüştür.

- Yaklaşık 824 bin kullanıcı sabit telefon hizmetlerinde alternatif işletmecileri kullanmış olup, bu işletmecilerin üç aylık dönem için gelirleri 145,4 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.
- STH işletmecilerinin ilgili hizmetlerdeki gelir bakımından 2011 yılı birinci üç aylık dönemde pazar payları %15 olurken, 2012 yılı birinci üç aylık dönemde söz konusu pazar payları %27 olarak gerçekleşmiştir.
- Türk Telekom'un trafik dağılımı incelendiğinde; bir önceki yılın aynı döneminde %88,24 olan şebeke içi trafiğin toplam trafikteki payının 2012 yılı birinci üç aylık dönemde %85,1 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte bir önceki üç aylık dönemde toplam trafiğin %12,16'sını oluşturan mobile doğru trafik 2012 yılının ilk çeyreğinde toplam trafiğin %11,56'sını teşkil etmiştir.
- 2011 yılı birinci üç aylık dönemde yaklaşık 4,91 milyar dakika olan Türk Telekom'un ses trafiği, 2012 yılı ilk üç aylık döneminde %7,5 oranında azalarak 4,54 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.
- Şehiriçi trafikte STH işletmecilerinin payı %8,30, Türk Telekom'un payı %91,7 olarak gerçekleşmiştir.
- Şehirlerarası arama trafik miktarındaki STH işletmecilerinin pazar payı %17,54, olarak gerçekleşirken Türk Telekom'un pazar payı ise %82,46 olarak gerçekleşmiştir.
- Mobile doğru çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %37,78, Türk Telekom'un payı %62,22 olarak gerçekleşmiştir.
- Yurtdışına doğru çağrı başlatma trafiğinde Türk Telekom'un payı %63,63, STH işletmecilerinin payı %36,37 olarak gerçekleşmiştir.

- Sabit şebekede sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde Türk Telekom'un payı %30,73, STH işletmecilerinin payı %69,27 olarak gerçekleşmiştir.
- Mobil şebekelerde sonlandırılan uluslararası çağrı trafiğinde STH işletmecilerinin payı %77,85, Türk Telekom'un payı %22,15 olarak gerçekleşmiştir.
- Sabit şebekede başlatılan toplam trafikte STH işletmecilerinin payı %15,41, Türk Telekom'un payı %84,59 olarak gerçekleşmiştir.
- Türk Telekom şebekesinden en çok aranan kısa numara 182 (Hastane Randevu) olmuştur.
- 2012 yılı son çeyrekte de sabit şebekeden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.
- 2012 yılı son çeyrekte 202,1 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU, bir önceki yılın aynı dönemine göre %11,4, bir önceki döneme göre %1,9 oranında artmıştır.
- 2011 yılı birinci çeyreğinde sabit abonelerin başlattığı ortalama trafik miktarı 115,6 dakika iken 2012 yılı birinci çeyrekte 114,3 dakikaya düşmüştür.
- 2012 yılı birinci çeyrekte Türk Telekom'un abone başına aylık geliri 22,30 TL olarak gerçekleşmiştir.
- 22 Mayıs 2012 itibariyle sabitte taşınan numara sayısı 204 bini geçmiştir.

İnternet ve Genişbant

- 2008 yılında 6 milyon genişbant internet abonesi bulunmaktayken, dört yılda yaklaşık üç kat artışla 2012 yılı birinci çeyrek sonu itibariyle 16,6 milyonu geçmiştir.
- Türkiye internet aboneliğinde 2012 yılının birinci çeyreğinde, bir önceki üç aylık döneme göre %18,2 artış gerçekleşmiş olup; fiber, kablo ve özellikle mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayılarındaki genel artış eğilimi de devam etmiştir. Toplam internet abone sayılarının yıllık büyüme oranı ise hızlanarak %81,2 olarak gerçekleşmiştir.
- 2012 yılı son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %0,6'lık bir düşüşle xDSL abone sayısı 6,7 milyon olmuştur. ADSL teknolojisinin xDSL teknolojisindeki pazar payı ise %99,8 seviyelerindedir.
- 2012 birinci çeyrek için İSS hizmetlerinden elde edilen toplam gelir yaklaşık 1.007.755.876 TL'dir.
- Türkiye'deki sabit genişbant internet abonelerinin yaklaşık %82'si 8 Mbit/s hıza kadar olan bağlantıya sahip abonelik türünü tercih etmektedir.
- Mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Şekil incelendiğinde 100 Mb üzeri kullanımı olan abonelerin yüzdesinin %64,9 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 0-50 Mb aralığında ise abonelerin %33'ü bulunmaktadır.
- Alternatif sabit genişbant işletmecilerinin pazar payı 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle %9,6 olarak gerçekleşirken, pazarda fiber ve kablo genişbantın da etkisi ile birlikte TTNNet'in pazar payındaki gerileme devam ederek %78,8 seviyelerine inmiştir. Kablo internet hizmeti sunan işletmecilerin pazar payı %6,3 olurken, fiberin pazar payı %5 olarak gerçekleşmiştir.

- Türkiye’de nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %10,3 iken, OECD ülkeleri penetrasyon ortalaması %25,1’dir. Ayrıca mobil genişbant penetrasyon oranı Türkiye’de %12 iken OECD ortalaması %47,5’dir.
- 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle “Nic.tr” kayıtlarında 297.868 adet “.tr” uzantılı alan adı bulunmaktadır. Bu alan adlarının, %69,1’i “.com.tr”, %9,2’si “.gen.tr”, %3,7’si “.gov.tr”, %3,6’sı ise “.k12.tr” uzantısına sahiptir.
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulunun 24.08.2011 tarihli ve 2011/DK-14/461 sayılı Kararı ile “Güvenli İnternet Hizmetine İlişkin Usul ve Esaslar” ile birlikte, sadece talep eden kullanıcıların Güvenli İnternet Hizmetinden yararlanabilmesi, talep etmeyen kullanıcıların mevcut İnternet hizmetinin aynen devam etmesi hüküm altına alınmıştır. Kasım 2011’de güvenli internet hizmetinden yararlanan abone sayısı 38.612 iken bu sayısı Mayıs 2012’de 839.932’ye yükselmiştir.
- 2005 yılında üç 2006 yılında ise bir elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı ile birlikte toplam dört adet elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı hâlihazırda faaliyetine devam etmektedir. Bu dört elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının faaliyete geçtikleri tarihten itibaren 2011 yılı sonu itibariyle oluşturdukları sertifika sayıları 323.242 elektronik imza 198.783 mobil imza olmak üzere toplam 522.025’dir.
- 31 Mart 2012 tarihi itibariyle bu sayı 372.228 Elektronik İmza, 211.639 Mobil İmza olmak üzere toplam 583.867’ye ulaşmıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde %15,2 elektronik imza sayısında %6,9’da mobil imza sayısında artış olmuştur.

Mobil Pazar

- Mart 2012 itibariyle Türkiye’de yaklaşık %88 penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 65,8 milyon mobil abone bulunmaktadır.
- 3G abone sayısı 34,9 milyona ulaşmıştır.
- 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere mobil penetrasyon oranı %100’ün üzerine çıkmaktadır.
- 2011 sonunda 31,4 milyon olan 3G abone sayısı 2012 birinci çeyrekte 34,9 milyona ulaşırken, 3G hizmetiyle birlikte mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan abone sayısı da aynı dönemler için 6.454.801’den 8.941.987’e yükselmiştir. Bu dönemde toplam mobil internet kullanım miktarı ise 13.822 TByte olarak gerçekleşmiştir.
- 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle faturalı mobil genişbant abone sayısı 4.872.255, ön-ödemeli mobil genişbant abone sayısı 4.069.732 olarak gerçekleşmiştir.
- 2012 yılı birinci çeyreğinde mobil abonelerin yaklaşık %64’ünü ön ödemeli aboneler oluşturmakta, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranı %32,7’den %36,4’e çıkmıştır.
- 2012 yılı birinci üç aylık dönemde taşınan numara sayısı bir önceki üç aylık döneme göre %6,8 oranında azalarak yaklaşık 3,6 milyon olarak gerçekleşmiştir. 22 Mayıs 2012 itibariyle toplam taşınan numara sayısı 43 milyonu aşmıştır. Mobil numara taşınabilirliği (MNT) hizmeti ile 2012 yılı birinci üç aylık dönemde Avea yaklaşık 134 bin, Vodafone yaklaşık 176 bin abone kazanırken, Turkcell ise yaklaşık 310 bin abone kaybetmiştir.

- 2012 yılı birinci üç aylık dönem itibariyle abone sayısına göre Turkcell'in %52,50, Vodafone'un %27,83, Avea'nın ise %19,67'lik paya sahip olduğu görülmektedir.
- 2012 yılı Mart ayı itibariyle Turkcell, Vodafone ve Avea'nın abone kayıp oranları sırasıyla %2,83, %3,7 ve %4,49 olarak gerçekleşmiştir.
- Abone profiline bakıldığında olarak en fazla faturalı aboneye Avea'nın sahip olduğu ve Avea'nın abonelerinin %44,2'sinin faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Avea'yı %34,8 ile Turkcell ve %33,7 ile Vodafone takip etmektedir.
- Ön ödemeli abonelerde Turkcell'in %53,8, Vodafone'un %29,1, Avea ise %17,2 pazar payına sahiptir. Faturalı abonelerin dağılımında ise Turkcell'in %50,3, Avea'nın %25,8, Vodafone'un %23,9 pay almıştır.
- 2012 yılı ilk çeyrekte toplam mobil trafik hacmi 39,08 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı birinci üç aylık dönemi trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafiğin %1,5 oranında arttığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %15,1 oranında arttığı görülmektedir. İşletmeci bazında incelendiğinde ise Turkcell'in trafiğinin bir önceki döneme göre yaklaşık %0,2 oranında azaldığı, Avea'nın trafik hacminin yaklaşık %2, Vodafone'nun trafik hacminin ise yaklaşık %3,6 oranında arttığı görülmektedir.
- Geçen senenin aynı dönemine göre kıyaslandığında Turkcell'in trafik hacminde %9,4, Vodafone'un trafik hacminde %20,4 ve Avea'nın trafik hacminde %19,7 oranında artış olduğu görülmektedir.
- 2012 yılı ilk çeyrekte de mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülke Almanya'dır.

- Avea, Vodafone ve Turkcell hatlarından en çok aranan kısa numara 112 (Sihhi İmdat)'dir.
- 2012 yılı birinci üç aylık dönemde SMS sayısı yaklaşık %1,7 oranında artarak 40.381 milyon adet olarak gerçekleşirken, 2011 yılında işletmecilerin başlattığı kampanyalar ile hızlı bir yükseliş yaşayan MMS sayısı bir önceki döneme kıyasla %3,1 oranında azalarak 71 milyona düşmüştür. 2012 yılı ilk üç aylık dönemde, bir önceki üç aylık döneme göre SMS sayıları bakımından Turkcell'in SMS sayısı yaklaşık %0,6 oranında, Avea'nın SMS sayısı ise %0,8 oranında azalırken, Vodafone'un SMS sayısı ise %6 oranında artmıştır.
- 2012 yılı birinci çeyrek dönem itibariyle gelire göre pazar payları incelendiğinde Turkcell'in pazar payının %51,21, Vodafone ve Avea'nın ise sırasıyla %28,48 ve %20,31 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2012 yılı ilk çeyrekte gelire göre pazar payları 2011 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında Turkcell'in pazar payının yaklaşık 1,51 puan azaldığı, Avea'nın pazar payının 0,17 ve Vodafone'un pazar payının ise 1,33 puan arttığı görülmektedir.
- Konuşma gelirleri; Turkcell'in gelirlerinin %66,68'ini, Avea'nın gelirlerinin %71,66'nı ve Vodafone'un gelirlerinin %73,45'ini oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri Turkcell'in gelirlerinin %10,33'ünü, Avea'nın gelirlerinin %10,39'unu ve Vodafone'un gelirlerinin %13,19'unu oluşturmaktadır. Data gelirleri ise Vodafone'da %9,66, Avea'da %13,93 ve Turkcell'de %14,03 paya sahiptir.
- 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle Turkcell için abone başına aylık gelir 19,19 TL, Vodafone için 19,20 TL, Avea için ise 19,86 TL'dir.

- Mart 2012 itibariyle, Turkcell'in MoU değeri 234 dakika, Vodafone'un 331 dakika ve Avea'nın ise 337 dakika olarak gerçekleşmiştir.
- Türkiye, 266 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile Çizelge'de İspanya, Belçika, İsveç, Almanya ve İtalya gibi ülkelerin üstünde yer almaktadır.

Diğer İşletmeciler

- Alternatif işletmecilerin 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle toplam fiber uzunluğu 39.545 km'dir. Türk Telekom'un ise 2012 yılı birinci çeyrek itibariyle 152.526 km fiber altyapısı bulunmaktadır. Bunun yaklaşık 119.930 km'si omurga, geri kalan kısmı erişim amaçlı kullanılmaktadır.
- Altyapı işletmecilerinin toplam abone sayısı 2012 birinci çeyrek itibariyle 24.912'dir. Bu hizmetlerden elde ettikleri toplam gelir ise yaklaşık 112 milyon TL seviyesindedir.
- TÜRKSAT'ın 2012 yılı birinci çeyreği itibariyle Türkiye'de toplam Kablo TV abone sayısı 1.274.161 olup, Teledünya markasıyla hizmette olan sayısal Kablo TV abone sayısı 518.139 olarak gerçekleşmiştir. Kablo telefon hizmetinden yararlanan 72.949 TÜRKSAT abonesi bulunmaktadır. 51.485 ise abone IPTV hizmetinden faydalanmaktadır.
- Kablo internet abone sayısı önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %5,1 oranında artan kablo internet abone sayısı 483.981'e ulaşmıştır.
- Uydu haberleşme hizmetleri konusunda yetkilendirilmiş işletmeciler 10.877 aboneye hizmet sunmaktadır. Bu hizmete ilişkin toplam gelirler 2012 yılı ilk çeyrek için yaklaşık 38,1 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

- Uydu platform hizmetlerinde toplam abone sayısı 2012 ilk çeyrek dönemde 3.990.269'tur. Bu hizmete ilişkin gelirler 2012 yılı ilk çeyrek için yaklaşık 34 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- GMPCS Mobil Telefon hizmet grubunda toplam abone sayısı 5326'dır. Bu hizmete ilişkin gelirler 2012 birinci çeyrek için yaklaşık 3,76 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Rehberlik hizmeti işletmecilerinin 2012 yılı birinci çeyreği itibariyle toplam çağrı sayısı 14.023.844 olup toplam çağrı süresi 19.538.608 dakikadır. Bu hizmete ilişkin gelirler birinci çeyrekte yaklaşık 19,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Ortak kullanımlı telsiz hizmeti sunan işletmecilerin 2012 yılı birinci üç aylık dönemde toplam abone sayısı 1815, kullanıcı sayısı 41.211 olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı birinci çeyrekte bu hizmetlerden sağlanan gelir yaklaşık 1,72 milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.